

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

TANEC JAKO PROSTŘEDEK ROZVOJE OSOBNOSTI PEDAGOGA VOLNÉHO ČASU

Bakalářská práce

Studijní program: B7505 – Vychovatelství
Studijní obor: 7505R004 – Pedagogika volného času
Autor práce: **Zuzana Merzová**
Vedoucí práce: PhDr. Simona Kiryková, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Zuzana Merzová
Osobní číslo: P12000078
Studijní program: B7505 Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času
Název tématu: Tanec jako prostředek rozvoje osobnosti pedagoga volného času
Zadávající katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je charakterizovat tanec jako jednu z forem trávení volného času a zjistit subjektivní hodnocení významu tance v životě tanečníka-lektora.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- DOSEDLOVÁ, J., 2012. Terapie tancem: role tance v dějinách lidstva a v současné psychoterapii. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 978-802-4737-119.
- HÁJEK, B., HOFBAUER B., PÁVKOVÁ, J., 2008. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-807-3674-731.
- HELUS, Z., 2007. Sociální psychologie pro pedagogy. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1168-3.
- HENDL, J., 2012. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-802-6202-196.
- KASSING, G., M JAY, D., 2003. Dance teaching methods and curriculum design. Champaign, IL: Human Kinetics. ISBN 978-0736002400.
- ŘÍČAN, P., 2010. Psychologie osobnosti: obor v pohybu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3133-9.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Simona Kíryková, Ph.D.
Katedra pedagogiky a psychologie

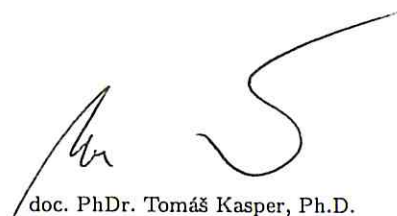
Datum zadání bakalářské práce: 7. dubna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. prosince 2014

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 7. dubna 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala, všem, kteří se na mé práci podíleli. Především vedoucí práce PhDr. Simoně Kírykové, PhD. za cenné rady, věnovaný čas a odborné vedení mé práce. Dále všem respondentům za poskytnutá data k mému výzkumu. Děkuji mé rodině za podporu a zázemí, které mi při tvorbě práce poskytovali.

Anotace

Cílem této bakalářské práce je charakterizovat tanec jako jednu z forem trávení volného času a zjistit subjektivní hodnocení významu tance v životě tanečníků, kteří se zabývají profesí učitele tance.

Teoretická část se zabývá nástinem historického vývoje tance a druhů tance. Dále zohledňuje obor taneční výchovy ve vztahu k ontogenezi jedince, konkrétně od prenatálního období do adolescence. Definuje pojem volný čas, taneční výchova, osobnost pedagoga taneční výchovy, specifikuje socializující význam tance a oblasti, na které taneční výchova působí – zdraví, zdravý životní styl jedince a prevence rizikového chování.

Praktická část se věnuje realizaci výzkumného šetření prostřednictvím kvalitativního výzkumu za pomoci užití zakotvené teorie formou polostrukturovaných rozhovorů.

Klíčová slova: tanec, taneční výchova, volný čas, tanec ve volném čase, osobnost učitele tance, socializace, zdraví a zdravý životní styl, rizikové chování

Abstract

The aim of this thesis is to characterize dance as a leisure time activity and to ascertain subjective evaluation of the importance of dance activity in the lives of dancers who work as professional dance teacher.

The theoretical part describes the historical development of dance and its types. It generalizes the concept of dance education in relation to ontogeny of an individual, specifically from the prenatal period to adolescence. It defines leisure time, dance education, personality of a dance teacher and specifies the socializing importance of dance and the areas where dance education is effective – health, healthy lifestyle and prevention of risk behaviour.

The practical part pursues the implementation of the research with qualitative method using a grounded theory with semi-structured interviews.

Keywords: dance, dance education, leisure time, dance as leisure time activity, personality of a dance teacher, socialization, health and healthy lifestyle, risk behaviour

OBSAH

ÚVOD.....	- 10 -
TEORETICKÁ ČÁST.....	- 11 -
1. TANEC	- 11 -
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ A DRUHÝ TANCE OD POČÁTKU LIDSKÉ KULTURY AŽ PO SOUČASNOST.....	- 11 -
1.2 TANEC V ONTOGENEZI JEDINCE	- 13 -
2 TANEC VE VOLNÉM ČASE	- 15 -
2.1 VOLNÝ ČAS.....	- 15 -
2.2 SOCIÁLNÍ A SOCIALIZUJÍCÍ VÝZNAM TANCE	- 17 -
2.3 TANEC A ZDRAVÍ JEDINCE	- 18 -
2.3.1 <i>Zdraví</i>	- 19 -
2.3.2 <i>Pohyb a duševní zdraví</i>	- 19 -
2.4 TANEC A PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	- 20 -
3 TANEČNÍ VÝCHOVA A OSOBNOST PEDAGOGA VOLNÉHO ČASU – UČITELE TANCE.....	- 21 -
3.1 TANEČNÍ VÝCHOVA	- 21 -
3.2 OSOBNOST PEDAGOGA VOLNÉHO ČASU – UČITELE TANCE	- 23 -
PRAKTICKÁ – VÝZKUMNÁ ČÁST	- 26 -
4 CÍLE A METODY VÝZKUMU.....	- 26 -
4.1 CÍL VÝZKUMU	- 26 -
4.2 METODY VÝZKUMU	- 26 -
4.2.1 <i>Metody sběru dat</i>	- 26 -
4.2.2 <i>Metody interpretace dat</i>	- 28 -
4.3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	- 29 -
5 PREZENTACE A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ.....	- 31 -
5.1 OBSAHOVÁ ANALÝZA ZJIŠTĚNÍ	- 31 -

5.1.1	<i>Tanec jako profese</i>	- 33 -
5.1.2	<i>Přínos profesí tanečnicka a učitele tance</i>	- 36 -
5.1.3	<i>Vliv profesí na život tanečnicka</i>	- 38 -
5.1.4	<i>Podíl profesí na změně vlastností tanečnicka</i>	- 40 -
5.1.5	<i>Předpoklady pro výkon profese tanečnicka i učitele tance</i>	- 42 -
5.1.6	<i>Vzdělávání tanečnicka</i>	- 44 -
5.1.7	<i>Význam taneční výchovy – klíčové kompetence</i>	- 45 -
5.2	ZÁVĚRY ŠETŘENÍ	- 48 -
6	DISKUZE	- 50 -
7	ZÁVĚR	- 51 -
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	- 53 -
	SEZNAM PŘÍLOH	- 55 -

Seznam obrázků

Schéma 1: Podnícení zájmu o danou profesi	- 34 -
Schéma 2: Výběr tanečního stylu	- 35 -
Schéma 3: Přínos profese tanečníka i učitele tance	- 37 -
Schéma 4: Vliv profese tanečníka i učitele tance	- 39 -
Schéma 5: Podíl profesí na změně vlastností tanečníka	- 41 -
Schéma 6: Předpoklady pro výkon profese tanečníka i učitele tance	- 43 -
Schéma 7: Vzdělávání tanečníka	- 45 -
Schéma 8: Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	- 46 -

ÚVOD

Inspirací pro výběr tohoto tématu pro mě byl tanec a obor taneční výchovy, kterému se věnuji již několik let. Jako pedagog v taneční škole jsem měla možnost pracovat s mnoha tanečníky a kolegy a všimnout si tak pozitivních, ale i nedostačujících stránek oboru.

Tanec, v jakékoli formě, chápu jako vysoce tvůrčí a uměleckou činnost, která se podílí na rozvoji osobnosti člověka. Je to obor, kterému jistě patří větší pozornost, než mu doposud byla věnována. Tanec patří k životu člověka odjakživa, přesto k němu mnoho lidí kladný vztah nemá. Pravděpodobně to odpovídá nedostatkům pedagogů taneční výchovy. Za tyto nedostatky lze považovat zejména malou odbornost, zanedbatelnou praxi a téměř žádné poznatky z pedagogiky a psychologie. Zajímalo mě, jak tito tanečníci hodnotí tanec, jaký mu ve svém životě dávají význam, co bylo podnětem pro výkon takové profese a do jaké míry tanec jejich životy ovlivnil.

Bakalářskou práci dělím na dvě části – teoretickou a praktickou. V teoretické části charakterizují pojem tanec, vymezují historický vývoj tance, podrobněji se zabývám vztahem tance k ontogenezi jedince a zdraví tanečníka, shrnuji sociální a preventivní význam tance v životě tanečníka. V závěru teoretické části se věnuji taneční výchově a osobnosti učitele tance.

V praktické části věnuji pozornost významu tance v životě tanečníka-pedagoga. Zjišťuji subjektivní hodnocení významu tance v životě tanečníků a obecné faktory, které přispěly k výkonu profese tanečníka-pedagoga. K analýze a interpretaci dat jsem užila metod kvalitativního výzkumu – zakotvené teorie, tedy otevřeného kódování s polostrukturovanými rozhovory, které obsahovaly otevřené otázky.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Tanec

Tanec lze chápat různými způsoby. Pro někoho je tanec prostá forma zábavy, někdo tanec považuje za svůj koníček, kterému věnuje mnoho hodin týdně. Někdo vidí tanec jako obraz umění, nad jehož krásou se rozplývá v hledištích divadel. Nakonec jsou i tací, pro které je tanec vším. „*Tanec je lidské chování, které z pohledu tanečníka tvoří záměrné, úmyslně rytmizované a kulturně vzorované sekvence neverbálních tělesných pohybů, které jsou jiné než každodenní motorické aktivity.*“ (Navrátková, aj. 2010, s. 12) Můžeme říci, že tanec je typický pouze člověku. Je činností, která se odráží v lidském chování a je odrazem kultury, ve které jedinec žije. V současnosti existují dva pohledy na to, jak tanec vnímat. Jedna strana považuje tanec za sportovní disciplínu, strana druhá na něj nahlíží jako na uměleckou činnost. „*Tanec nelze oddělit od života, protože ze života pramení. Jeho základní látkou je citová hodnota, nikoliv skutek, je uměním, které vyjadřuje citové hodnoty pohybem.*“ (Blažičková 2005, s. 7) Z mého pohledu tanec není sport, je uměním, které se podílí na vyjádření emocí tanečníka a na rozvoji jeho osobnosti.

1.1 Historický vývoj a druhy tance od počátku lidské kultury až po současnost

Tanec byl a je součástí lidské kultury. Z dochovaných jeskynních maleb je zřejmé, že tanec existoval již v pravěké společnosti. Dnešní podoba a forma tance se však od dřívější doby podstatně liší. Původně měl tanec spíše rituální charakter. Lidé prostřednictvím tance vyvolávali déšť, zaháněli zlé duchy a hlavně tak zajišťovali úspěšný lov. Velmi důležitou součástí lovu byly tance, které měly až magický charakter (Dosedlová 2012, s. 21). Například indiánské kmeny měly ve zvyku tančit tzv. „*totemové tance*“, které přispívaly k integritě a identitě kmene (Dosedlová 2012, s. 23). Tanec též sloužil, a stále slouží, k potěšení a radosti

lidí – oslavovali tak důležité události v životě. Dalším mezníkem v historii tance je starověk. I v Egyptě byly objeveny taneční výjevy na stěnách hrobek. Z těchto maleb šlo rozlišit hned několik druhů tanců: náboženské, pohřební, v boji a pro zábavu (Dosedlová 2012, s. 36).

Ve středověku byl tanec pod velkým vlivem náboženství. Církev taneční projev nepodporovala a spíše zamítala. Postupem času se však situace uvolňovala. Lidé tančili zejména pro zábavu, při nejrůznějších příležitostech, slavnostech a oslavovali tak i křesťanské svátky. Jednalo se o druh selského lidového tance, který odráží způsob života lidí a prostředí, v němž žijí. „*Tanec lidový vznikl jako dílo jednotlivce a získal definitivní podobu v prostředí, kde se vžil.*“ (Krapková 1991, s. 4) Ve 12. století se objevily ještě tance dvorské, kde byl tanec významným prvkem uctívání ženy. „*Úcta ke zbožňované paní předepisovala úsměvy, poklony a jmené pohyby.*“ (Dosedlová 2012, s. 57)

Předposledním mezníkem v dějinách tance jsou tance moderní. Patří mezi ně převážně tance klasické a společenské. Za typický klasický tanec je považován balet. Tento taneční styl se rozvíjel již od dob krále Ludvíka IX., jehož zásluhou také vznikla první oficiální instituce profesionální taneční výuky a tvorby choreografií baletu (Dosedlová 2012, s. 61). Balety byly, stejně jako je tomu i dnes, považovány za společenskou událost. Poté následoval vznik moderního výrazového tance, který se ve srovnání s baletem vymykal všem pravidlům. Jedná se o tanec volný a více přirozený. Tance společenské, byly velice oblíbené v široké společnosti a prošly si velkým vývojem. Tanec společenský nebyl už pouhou vlohou jedince, jeho talentem, lidé měli potřebu se v něm vyvíjet a vzdělávat (Krapková 1991, s. 5).

Velký vývoj nových tanečních stylů se projevil v minulém století. Na jejich vzniku se významně podílel velký rozvoj nových hudebních stylů. Do Evropy se dostaly tance z Ameriky, které zrcadlí vášeň v krvi jejich obyvatel. Meziválečné období zaznamenalo rozvoj jazzu a latinskoamerických rytmů.

Od 70. let 20. století až dodnes se rozvíjí tak zvané „*pouliční tance*“, které mají své kořeny v New Yourku. Ty se stávají populárními mezi mladistvými.

1.2 Tanec v ontogenezi jedince

Tanec, či různé druhy pohybů tanci blízké, nás doprovázejí již od útlého věku. Už v **prenatálním období** přijímá jedinec prostřednictvím pohybů matky (při chůzi, běhu, ale i tanci) vědomí rytmu a rytmizace pohybů. První rok života člověka, odborně nazývané jako **kojenecké období**, je specifické rychlým tempem vývoje jedince a to jak fyzickým, tak psychickým. Podle Zdeňka Heluse je na konci tohoto období jedinec schopen chodit, vydávat pestrou paletu zvuků, artikulovat první slova, umí manipulovat s předměty – je hravý (Helus 2003, s. 54). Lze předpokládat, že pokud matka připravuje svému dítěti podnětné prostředí, možnosti volného pohybu, rytmizuje (pravidelně mluví, tleská, zpívá), ukládá tak dítěti předpoklady pro budoucí pohybovou a tedy i taneční senzitivitu. Další, **batolecí období**, které je již podstatně delší než kojenecké, je po pohybové stránce specifické vnímáním prostoru jedince. „*Dítě, které se naučí vstávat a chodit, nezvládá pouze motoriku určitého pohybu, ale také nově prožívá prostor a sebe sama v něm jako aktéra.*“ (Helus 2003, s. 57) V této fázi si jedinec uvědomuje sebe samého v prostoru, je schopný sebevyjádření pohybem, kdy na základě svých potřeb vyjadřuje emoce – další důležitý předpoklad pro obor taneční výchovy.

Předškolní období je vymezeno zhruba mezi 3. a 6. rokem života dítěte. Toto období je charakteristické využíváním možností, ale též stanovováním mezí, které je nutné respektovat (Helus 2003, s. 59). Říčan se opírá o Eriksonovu teorii „*osmi věků člověka*“, kde hovoří především o iniciativě jedince (Říčan 2003, s. 62). Mám-li se zaměřit na pohyb a tanec, který mě v tomto kontextu zajímá, je to období, kdy dítě mnohem více vnímá svou pohyblivost a um. Helus tento objev označuje jako „*expanzivní iniciativnost*“ (Helus 2003, s. 62). Pohybovými projevy dítě „*...psychomotoricky expanduje, proniká zcela novým způsobem do prostoru kolem sebe a opájí se jím.*“ (Helus 2003, s. 62) Ve vztahu k tomuto

období a pohybovým aktivitám zejména, je důležité podotknout, že se zlepšuje svalová koordinace dítěte – dítě zvládá náročnější úkony a zlepšuje svou jemnou motoriku (Hájek, aj. 2008, s. 84 – 85). Tato fakta úzce souvisí s pohybovou inteligencí člověka (viz konec kapitoly). Pozornost dítěte v předškolním věku je však stále dosti nestálá. „*Převažující činností předškolního období je hra, zájmy jsou vyhraněné, labilní, krátkodobé, široké, velmi nahodilé.*“ (Hájek, aj. 2008, s. 86) Proto je nutné i v taneční výchově volit takové techniky výuky, které zaujmou a budou různorodé.

V období **mladšího školního věku**, kdy dítě dosahuje školní zralosti, je jedinec koncentrovanější, vytrvalejší, přizpůsobuje se režimu, koordinuje jemnou motoriku, upevňuje vůli, uvědomuje si své povinnosti a spolupracuje se svými vrstevníky (Helus 2003, s. 63 – 64). Dítě je vedeno k systematickým činnostem a plnění cílů, které pro něj někdy znamenají mnoho překážek a nezdarů, proto se často setkává s pocitem méněcennosti (Říčan 2007, s. 162). Co se týče pohybu a tance s ním spojeným, je to období pohybové rozmanitosti. „*Pohyby dětí jsou rychlejší, přesnější, vytrvalejší, rozmanitější, vytvářejí se předpoklady pro organizovanou tělovýchovu.*“ (Hájek, aj. 2008, s. 86) I v tomto období převažuje hra, která má však odlišný charakter od hry dítěte předškolního věku. Za nejvýznamnější jsou pro toto období považovány hry pohybové, které mimo jiné pomáhají uvolnění dítěte po dlouhém sezení a práci ve škole (Hájek, aj. 2008, s. 90).

Období pubescence je jedno z nejvíce bouřlivých období vývoje člověka. Zároveň je pro oblasti trávení volného času významné, protože jedinec touží rozvíjet sám sebe, jeví zájem o nejrůznější oblasti volného času. Chce navazovat nová přátelství, vztahy, být v něčem úspěšný a uznávaný. Ze zkušeností z prostředí taneční výchovy mohou potvrdit, že opravdu jen malý zlomek tanečníků, kteří se učí tanci od období puberty, směřují později k profesní dráze tanečníka. Velká většina profesionálních tanečníků tanci věnuje svůj čas již od dětství. Období **adolescence** je obdobím dozrávání k dospělosti a je vymezeno mezi 15. až 20. rokem života jedince. Počátek období je proto specifický tělesným

zráním, jeho konec je charakterem odlišný. „*Pro ukončení adolescence biologická kritéria již takovou váhu nemají – důležitější jsou kritéria psychologická (dosažení osobní autonomie), případně sociologická (role dospělého) a pedagogická (ukončení vzdělávání a získání profesní kvalifikace).*“ (Helus 2003, s. 72) Jedinec si proto osvojuje určitou osobní identitu. Nejenže v tomto období prochází úplným dozráváním funkcí tělesných, ale též vývoj psychický a sociální je v základních rysech ukončován (Hájek, aj. 2008, s. 99).

V souvislosti s vývojem člověka bych ráda poukázala na některé rysy a schopnosti jedince. Schopnosti jsou nám vrozené a rozvíjíme je v procesu učení. Sám Helus schopnosti zaměňuje termínem „*vlohy*“, tedy předpoklady, které se vyvíjejí, pokud na nich pracujeme (Helus 2003, s. 9). V souvislosti s taneční činností lze zmínit schopnosti psychomotorické, které slouží k vykonávání určitých sestav pohybů (Helus 2003, s. 9). Gardnerova teorie sedmi stupňů inteligence zahrnuje i tzv. „*tělesně-pohybovou inteligenci*“, pro tanečníka schopnost velice důležitou. Tělesně-pohybová inteligence představuje schopnost záměrně a cílevědomě používat své tělo k estetickým pohybům (Říčan 2007, s. 84). „*Součástí této inteligence je i schopnost obratně zacházet s předměty, která zahrnuje jak jemnou motoriku prstů a rukou, tak i hrubou motoriku celého těla.*“ (Gardner 1999, s. 230) Gardner sám označuje tanec jako „*vyzrálou formu tělesných výrazových schopností*“ (Gardner 1999, s. 243). V kontextu s inteligencí můžeme hovořit i o schopnostech uměleckých, jimž Říčan přiřazuje velký společenský význam (efektivní trávení volného času) a obecně tak umělecké nadání hodnotí jako odkaz inteligence (Říčan 2007, s. 83).

2 Tanec ve volném čase

2.1 Volný čas

Je důležité rozlišovat volný čas dětí a dospělých. Do volného času dětí nemůžeme zahrnovat povinnosti spojené s vyučováním a domácí přípravu na něj, základní péči o sebe sama a další, biologicky podmíněné potřeby, jako je jídlo a spánek.

Volný čas dětí a mládeže má svá specifika. Od volného času dospělých se liší především rozsahem, obsahem, mírou samostatnosti a závislosti a nezbytností pedagogického ovlivňování (Hájek, aj. 2008, s. 66). „*Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy.*“ (Pávková 2001, s. 15) Důležitým pojmem ve volném čase je „*dobrovolnost*“. Každý jedinec má právo strávit svůj volný čas jak je mu příjemné, dle toho, jak jsou pro něj které aktivity pestré. Volný čas je ve své podstatě doba, kterou máme sami pro sebe, pro své potřeby, své záliby. Může to být i doba, kdy si můžeme fyzicky či psychicky odpočinout, nabrat nové síly, nebo upustit od běžného denního režimu. Je to doba, kdy oddělujeme povinnosti a věnujeme se tomu „*svému*“, činnostem, které nás naplňují, baví a dělají nás šťastnými. „*Pod pojmem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené.*“ (Pávková 2001, s. 15)

Volný čas můžeme posuzovat z různých perspektiv. V následujícím textu čerpám informace z publikace „*Pedagogika volného času*“ od Jiřiny Pávkové (Pávková 2001, s. 17 – 20). Pávková rozlišuje hledisko ekonomické, sociologické a sociálně-psychologické, politické, zdravotně-hygienické, pedagogické a psychologické. Mimo to, že volný čas slouží k výchově a vzdělávání, slouží též pro komerční účely. **Ekonomické hledisko** se proto zabývá finančními prostředky, které jsou lidé ochotni vložit do aktivit pro volný čas. **Sociologické a sociálně-psychologické hledisko** volného času sleduje, jak volnočasové aktivity působí na vztahy mezi jedinci. Jakým způsobem jedinec tráví svůj volný čas, je také odrazem prostředí, v němž žije. Pokud rodiče nevěnují svému dítěti dostatečnou pozornost, nebo dostatečnou výchovnou péči, bude zřejmě tíhnout k nežádoucím formám trávení volného času. **Hledisko politické** upravuje funkci státu v systému volnočasových aktivit. **Zdravotně-hygienické hledisko** sleduje zdravotní i hygienické zásady, které by se v prostředí volného času měly dodržovat a které pozitivně působí na zdravotní stav člověka. Je zde důležitý zejména denní režim, hygiena prostředí, zdravé sociální vztahy, duševní zdraví

a ohled na vývoj jedince. **Pedagogické a psychologické hledisko** obsahuje již více kritérií. Toto hledisko věnuje pozornost především individuálním potřebám jedince. Zabývá se otázkami uspokojování biologických a psychických potřeb jedince, podporuje aktivitu dětí a mládeže, dává prostor pro seberealizaci, tvorbu sociálních kontaktů. Při správném pedagogickém vedení směřuje k rozvoji všech stránek osobnosti a dává možnost pocitu bezpečí a jistoty.

2.2 Sociální a socializující význam tance

Tanec je kulturním fenoménem a odehrává se v určitém sociálním prostředí, na které je reakcí. Každý taneční styl má svůj vlastní význam, svůj kořen. V určitém smyslu jím tanečník předává své pocity, komunikuje a promítá svou povahu. Vše se vyvíjí v tom sociálním prostředí, kde tanec vzniká. S tanečním projevem a zájmem o něj se setkáváme většinou už v dětství. Jako nemůžeme porovnávat volný čas dětí s volným časem dospělých, nemůžeme dětství v kulturním rámci hodnotit jako jednotný pojem. Kultura je člověku přirozená, protože v ní zpravidla žije od počátku svého bytí. Podle Zdeňka Heluse kultura orientuje lidi k hodnotám a cílům, k přijetí norem a zásad a k zastávání postojů a věr (Helus 2007, s. 30). Každá osobnost do dané situace přináší ojedinělé prvky své vlastní osobnosti, na jejichž základě potom různí lidé jednájí v totožných situacích jinak (Nolen-Hoeksema, aj. 2012, s. 707).

K prvnímu většímu socializačnímu procesu dochází u člověka již v předškolním období, kdy se dítě setkává s vrstevníky a také s autoritou pedagoga – v rámci mateřské školy (Hájek, aj. 2008, s. 85). Významnější je možná proces socializace v období mladšího školního věku. „*Mladší školní věk je dobou navozování nových, četnějších a kvalitativně vyšších společenských vztahů.*“ (Hájek aj. 2008, s. 89) Děti sice navazují nová přátelství se svými vrstevníky (ve škole, v rámci zájmových činností), nicméně jsou to takové vztahy, které jsou spíše náhodné než vybírané například za účelem společného zájmu. V období pubescence je, co se socializace jedince týče, důležitý rozvoj citů k sobě a ostatním. Znamená to, že jedinci jsou v tomto období více zvědaví a zajímají se o nejrůznější oblasti

lidských činností, například o činnosti umělecké (Hájek, aj. 2008. S. 95). Ve vztahu k ostatním lidem je pubescent více kritický. „*Dospívající mnohem přísněji posuzují jejich vlastnosti, přičemž velmi kladně hodnotí zejména spravedlnost, sebeovládání, pochopení pro potřeby a zájmy dospívajících. Záporně pak hodnotí ješitnost, nedostatek energie, nespravedlnost, ironický postoj a pedanterii.*“ (Hájek, aj. 2008, s. 96) Tato kritičnost zasahuje až do období adolescence, kde dochází k jejímu zmírnění. Vedle přátelství hraje v období adolescence velkou roli láska, to znamená sdílení citů a intimity s jedincem opačného pohlaví. Vedle toho mají adolescenti potřebu nalézt své místo ve společnosti. Tento fakt má úzkou souvislost s hodnocením skupiny vrstevníků, ale také s tendencí vyrovnat se dospělým jedincům (Hájek, aj. 2008, s. 107).

Socializace je proces, který jedince doprovází celým jeho životem a podstatně se podílí na vývoji jeho osobnosti. „*Socializace je socializací osobnosti, čímž myslíme to, že zásadním způsobem ovlivňuje nejenom určité oblasti psychiky a chování jedince, ale promítá se i do jeho tělesnosti; působí na utváření jeho vlastností i směřování jeho životní cesty; rozhodujícím způsobem ovlivňuje jeho sebezpetí a seberealizaci.*“ (Helus 2007, s. 71) Pro pedagoga, stejně tak jako pro pedagoga v oblasti taneční výchovy, je obor socializace osobnosti velice důležitý. Zejména z toho důvodu, že socializace osobnosti pedagogovi umožňuje přiblížit okolnosti života jeho studentů, jež ovlivnily jejich vlastnosti, předpoklady pro školní úspěšnost, nebo jejich postoje k výchově a vzdělávání: „*Pedagog, zorientovaný v problémech socializace osobnosti, zajišťuje edukaci jako komplexní začleňování do společnosti a uplatnění v ní.*“ (Helus 2007, s. 72)

2.3 Tanec a zdraví jedince

Již v úvodu se zabývám tezí, že tanec je pro někoho životním stylem, pro někoho útočištěm před nepříznivými okolími, vyjádřením a pochopením sebe sama, jeho životním smyslem. V následujících kapitolách se budu věnovat významu tance pro zdraví jedince.

2.3.1 Zdraví

Pokud jsme zdraví, můžeme běžně fungovat a využívat tak svůj čas k dalším osobním potřebám. Zdraví jedince je v dnešní době vnímán jako stav tělesné, duševní, ale i sociální vyváženosti. (Machová, aj. 2009, s. 11). Determinanty zdravého vývoje vycházejí jak z vnitřního, tak vnějšího prostředí. (Machová, aj., 2009, s. 13).

Způsob našeho života, označujeme jako životní styl. *„Životní styl zahrnuje formy dobrovolného chování v daných životních situacích, které jsou založené na individuálním výběru z různých možností.“* (Machová, aj. 2009, s. 16) Jaký životní styl budeme zastávat, se v nás formuje už od dětství. Naše chování je sice záležitostí každého z nás, nicméně ne záležitostí zcela svobodnou. Chování jedince je zpravidla v souladu se zvyklostmi rodiny a společnosti jako celku, její ekonomickou i sociální situací (Machová, aj. 2009, s. 16). Je proto důležité předcházet špatným návykům jak ve školním, tak v mimoškolním, či volnočasovém prostředí a upevňovat návyky zdravé. Ty se poté budou podílet na zdravém životním stylu jedince, vytvářet kladné prostředí a přispívat k úrovni našeho zdraví. Již z náplně oboru taneční výchovy je zřejmé, že se na této prevenci pozitivně podílí. Na zdraví člověka též působí další faktory, které popíši v následující kapitole.

2.3.2 Pohyb a duševní zdraví

Hudba a tanec jsou prvky, které blahodárně přispívají k našemu zdraví. *„Tanec je aktivita jak fyzická, tak psychická. Taneční pohyby emoce probouzejí, nebo je vyjadřují. Tanec je řeč, na které se synchronizovaně podílí tělo i psychika.“* (Dosedlová 2012, s. 80) Usuzuji tak, že tanec je projev, který uvolňuje náš psychický stav a kladně tak působí na naše duševní, ale i tělesné zdraví.

K příznivému zdravotnímu stavu jedince nepřispívá pouze funkce pohybového aparátu, ale i duševní zdraví, stavy psychické pohody jedince – duševní hygieny. Cílem duševní hygieny je chránit a upevňovat duševní zdraví jedince a zároveň

posilovat odolnost jedince vůči škodlivým vlivům (Čeledová, aj. 2010, s. 64). Stav psychické pohody může být často narušen nepříznivými vlivy prostředí. Zejména pak nepříjemnými událostmi, které není člověk mnohdy schopen nikterak předvídat, natož ovlivnit. Mají za důsledek nežádoucí stavy (stres, frustrace), které mají v první fázi nepříznivý vliv na naše duševní a v pokročilém stádiu i na fyzické zdraví.

Pohyb je základní potřebou jedince, bez níž by byl velice omezený. Je pro člověka, jako ostatní živočichy této planety, specifickou formou projevu. Tu však, jako jediný živočich na planetě, může v prostředí taneční výchovy vhodně rozvíjet. Tanečník ve svém projevu nepoužívá pouze pohybu, používá techniku pohybu – techniku tance. „*Taneční technika je složitý systém vytváření nervosvalové koordinace, systém analýzy, syntézy, zdokonalování spolu s intelektuálním uspořádáním.*“ (Blažičková 2005, s. 24) Další podpurná myšlenka důležitosti pohybové inteligence (viz kapitola Tanec v ontogenezi jedince).

Pedagog volného času musí v rámci svých činností dbát na principy psychohygieny. Psychohygiena je věda, která se zabývá duševním zdravím a požadavky na něj. (Hájek, aj. 2008, s. 118). Jako pedagogové můžeme významně přispět k duševnímu zdraví studentů a to především těmito způsoby: ovlivňováním režimu dne, péčí o prostory a materiální vybavení prostředí, podporou pozitivních mezilidských vztahů či předvídáním dovedností k zvládnutí náročných situací. (Hájek, aj. 2008, s. 118).

2.4 Tanec a prevence rizikového chování

Pedagog ve volném čase má za úkol vytvářet nejen bezpečné prostředí všem účastněným, ale také dbát na jejich chování a včas diagnostikovat možné projevy rizikového chování, vhodným způsobem jim zabránit a předcházet. Tanec jako volnočasovou aktivitu, můžeme považovat za prostředek prevence rizikového chování. Tanec kladně přispívá k našemu zdravému životnímu stylu a to nejen proto, že blahodárně přispívá našemu duševnímu zdraví (viz kapitola Tanec

a zdraví). Nad rámec toho udává jedinci směr, režim a kultivuje tělo jedince. Tanec jako pohybová a umělecká aktivita dává jedinci prostor k vnímání sebe sama, spojení se s vlastním tělem. Je pohybovým projevem, který navíc pracuje s estetikou provedení a nutí tak tanečnicka vnímat tělesné i duševní souvislosti. Taneční výchova je tvůrčím oborem, kde jedinec pracuje se sebepojetím – uvědomuje si svou vlastní identitu. Identita zahrnuje uvědomění si vlastního těla v prostoru a svého vlastního „já“ v čase. (Nolen-Hoeksama, aj. 2012, s. 122)

Tvorba vlastní identity je, podle Eriksonovy teorie vývoje člověka, nejdůležitější v období adolescence. Právě dospívající jsou nejrizikovější věkovou skupinou v projevech nežádoucích forem chování. Machová řadí do projevů rizikového chování dospívajících oblasti **zneužívání návykových látek, rizikového chování v oblasti psychosociální a rizikového chování v oblasti sexuální** (Machová, aj. 2009, s. 174). Myslím si, že dospívající podléhají formám rizikového chování především jako objevování tabu, ve snaze zalíbit se vrstevníkům, nebo jako prostředek nalézání již zmíněné identity. Ztotožňuji se proto s tou myšlenkou, že adolescenti, kteří mají v tomto období opravdu velké problémy a poruchy chování, mají tyto problémy zakořeněny již v dětství (Nolen-Hoeksema, aj. 2012, s. 128).

3 Taneční výchova a osobnost pedagoga volného času – učitele tance

3.1 Taneční výchova

S pojmem „volný čas“ úzce souvisí také pojem „výchova“. Na tuto oblast proto můžeme podle Hájka (Hájek, aj. 2008, s. 67) nahlížet jako na tři různé kategorie. První z nich je **výchova pro volný čas** – utváří a rozvíjí schopnosti a dovednosti, motivuje k hodnotnému využívání volného času. Další kategorií je **výchova ve volném čase**. Její podstatou je výchovné působení v těch částech lidského života, o nichž můžeme většinou svobodně rozhodovat. Poslední kategorií

je **výchova volným časem**. Zabývá se aktivitami ve volném čase a k nim příslušným institucím, dále pak používanými metodami a formami výchovy. Samotnou výchovu potom lze dělit na výchovu **formální, neformální a informální**. (Hájek, aj. 2008, s. 68) Výchova ve volném čase však bývá spíše výchovou neformální.

Nyní konkrétněji z pohledu taneční výchovy. „*Výchova by měla být činností, která se snaží uspořádat síly a schopnosti člověka tak, aby se stal dobře vybaveným, soběstačným a užitečným, vyrovnaným jedincem*“ (Blažičková 2005, s. 11) Tanec je rytmizovaný pohyb člověka a představuje pro něj prvky v rovině fyzické, psychické i duchovní. Tanec je umění, které vede k vyjadřování a komunikaci zpráv a médií – tanec je to, co tanečnicka láká k nepřetržitému pátrání po znalostech sebe sama, měnícího se ve vztahu k tanci (Kassing, aj. 2003, s. 4). „*Tanec umožňuje všimnout si zážitků, které vyvolává vlastní pohybující se tělo a nabízí možnost tuto zkušenost procítit, rozpoznávat, srovnávat, hodnotit a promýšlet.*“ (Balžičková 2005, s. 9) Znamená to tedy, že výchova k tanci by měla být především tvůrčí činností s ohledem na individualitu tanečnicka. Měla by mu umožnit sebepoznání a sebeprosazení.

Kromě toho, co taneční výchova znamená, vyvstává otázka, kde je její místo v systému vzdělávání. Podle údajů z knihy „*Tanec v České republice*“, byla taneční a pohybová výchova zařazena do nabídky RVP pro ZŠ pouze jako doplňkový předmět. (Navrátková, aj. 2010, s. 185). Tento fakt však nemění nic na tom, že taneční výchova je stále spíše provozována jako zájmová aktivita, než jako součást běžné výuky. O prosazení taneční výchovy do běžné výuky usilují odborníci v oboru již dlouhou dobu. Momentálně však záleží na jednotlivých školách, zda jsou schopné taneční výuku zahrnout do ŠVP a naplnit cíle, které ukládají rámcové vzdělávací programy. (Navrátková, aj. 2010, s. 187). Vyoral v příspěvku Celostátního symposia o taneční výchově vydává myšlenku, že taneční výchova u nás není systémem - nikde v systému školství nebylo stanoveno co je taneční výchova a jaký je její společenský význam. (Vyoral 2008, s. 34). Tyto nedostatky bohužel přetrvávají až dodnes.

Je bohužel smutnou pravdou, že velká většina tanečních pedagogů většinou nemá odpovídající vzdělání v oblastech pedagogiky a psychologie. Označení „pedagog“ tedy nevidím jako oprávněné. Jedinci ve vzdělávacím procesu taneční výchovy působí nejčastěji v základních uměleckých školách či centrech volného času, soukromých studiích apod. Zde jejich poznatky v oblasti taneční výchovy začínají a zpravidla též končí. Lössl ve svém příspěvku zdůrazňuje, že profese učitele tance je v dnešních dobách živností volnou, proto jako neodkladné vidí iniciaci vzniku studijního oboru „*Tvořivá taneční pedagogika*“ pro budoucí pedagogy v oboru taneční výchovy – „...v současné situaci je sice pedagog (ale pouze pedagog působící v síti státních škol) správně nastavenými zákonnými nástroji nucen zvyšovat si svou kvalifikaci, docházíme však také ke smutnému poznání, že si tuto kvalifikaci nemá kde doplnit.“ (Lössl 2008, s. 31) Profilové studijní obory taneční pedagogiky jsou v dnešní době součástí výuky na HAMU a JAMU v Brně, avšak pouze omezeně. Kdo může vykonávat profesi pedagoga uměleckých oborů ukládá zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících. (viz příloha B)

3.2 Osobnost pedagoga volného času – učitele tance

Můžeme se domnívat, že jedinci, kteří mají přirozené pohybové nadání, prochází taneční výchovou podstatně jednodušeji než ti, kteří musí pro zdokonalení této disciplíny absolvovat mnoho let dřiny. Není to však jen otázkou jedince samotného, ale též osoby (pedagoga), která ho taneční výchovou doprovází. Jednotná definice pro učitele taneční výchovy není, z různých zdrojů však můžeme čerpat informace o tom, kdo je za učitele tance považován. Taneční pedagog, podobně jako pedagog v jiných oblastech, má v ideálním případě určité vlastnosti, schopnosti a dovednosti. Je empatický, komunikativní, odolný vůči stresu, nekonfliktní, pozitivně naladěný, s kladným vztahem k lidem nejrůznějšího věku, tvořivý i nápaditý. (Hájek, aj. 2008, s. 133 – 134). Eva Blažíčková za předpoklad učitele taneční výchovy považuje odborné vzdělání – kromě znalostí vyučovaného tanečního stylu prokazuje poznatky z pedagogiky, psychologie, anatomie a kineziologie, dále je dobrým řečníkem, umí pracovat

s individualitami jedince a potřebami skupiny, je si vědom právních požadavků, je odpovědný, nabízí tvůrčí prostředí a je ochotný se pravidelně vzdělávat (Balžíčková 2005, s. 12). „*Taneční výchova se může pod vedením kvalitního pedagoga stát mimořádným výchovným prostředkem s možností rozvíjet celistvou osobnost každého člověka.*“ (Balžíčková 2005, s. 13)

V následujícím odstavci se budu zabývat pojetím učitele a náplně jeho práce podle Gayle Kassing a Danielle Mary Jay (Kassing, aj. 2003, s. 46 - 48). Hlavním cílem učitele tance by mělo být studentovo pochopení jednotlivých tanečních prvků. Učitel tance by měl především umět vnímat charakter pohybu svých studentů a to z toho důvodu, aby mohl efektivně plánovat obsah následujících tanečních lekcí. Tím posílí tanečnickův pokrok a jeho budoucí taneční úspěch. Tanečnickovo vzdělávání učitel tance zajišťuje ve třech fázích – verbálně-kognitivní, motorické a autonomní. Ve fázi verbálně-kognitivní učitel studentovi názorně ukazuje jednotlivé kroky a taneční kreace, které následně pojmenovává pomocí odborné terminologie. Zprvu vše vysvětluje bez hudebního doprovodu a až na konci této fáze za pomoci hudby. Fáze motorická představuje dlouhodobé učení konkrétních způsobů provedení jednotlivých pohybů a jejich vlastností, přechodů, frázování, muzikálnosti a dalších oblastí dílčího tanečního stylu. Ve fázi autonomní již učitel téměř do tanečního projevu studenta nezasahuje. Tanečnick ve fázi autonomní zpravidla dokáže provést taneční kroky a jejich kombinace automaticky, bez toho, aniž by o každém pohybu hlouběji přemýšlel. Pro osobnost učitele tance jsou dovednosti takového způsobu učení důležité. Taneční pedagog musí mít takové dovednosti, které požaduje po svých studentech, obohacených o znalosti principů managementu a technik učení.

Každý učitel tance je individualitou a proto i jeho hodina má osobitý charakter. Učitel tance je především pozorovatel. Pokud hovoříme o tanci jako umělecké disciplíně, dává pedagog žákům prostor především pro sebevyjádření prostřednictvím uměleckého pohybu. Pouhé pozorování jeho žáků během tanečního aktu mu poskytne obrovské množství informací. Během tance obdrží pedagog jako pozorovatel konstantní vizuální podobu jejich pohybů, schopnosti

poslechu hudby, jejich pocitu z pohybu a chování během tance. (Kassing, aj. 2003, s. 34) Postupem času si pedagog tyto informace shromažďuje o každém studentovi zvlášť. Systematické pozorování každého tanečníka pedagogem potom obsahuje informace o jeho fyzických atribucích, pohybovém profilu a osobnosti (Kassing, aj. 2003, s. 34). Každý učitel tance má vlastní filozofii učení, která je ovlivněna osobním tréninkem, zážitky a osobností daného učitele (Kassing, aj. 2003 s. 87). Jak už jsem zmínila, nalézt konkrétní definici učitele taneční výchovy není snadné dovolu mi uvést definici pedagoga taneční výchovy, která vyplývá z mých studií a vlastních zkušeností – je to člověk, který projevuje lásku k tanci, ochotu věnovat se sebevzdělávání, je pohlcen vášní sdílet tanec a celé jeho bohatství s ostatními.

PRAKTICKÁ – VÝZKUMNÁ ČÁST

4 Cíle a metody výzkumu

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit subjektivní hodnocení významu tance v životě jedince, který se profesně uplatňuje v oboru taneční výchovy.

Zajímalo mě především, jak tanec ovlivnil život respondenta jako tanečníka i jako učitele/lektora tance. Výzkumné otázky zjišťují důležité předpoklady pro výkon profese tanečníka/lektora, zároveň zkoumá, k jakým změnám došlo vlivem taneční i pedagogické praxe.

Úplné znění výzkumných otázek:

VO1: Které vlastnosti ovlivnil nebo proměnil aktivní tanec:

- a) z pohledu respondenta v roli tanečníka
- b) z pohledu respondenta v roli učitele tance

VO2: Jaké osobnostní dispozice lze považovat za dobrý předpoklad pro:

- a) výkon profese tanečníka
- b) výkon profese učitele tance

4.2 Metody výzkumu

4.2.1 Metody sběru dat

Vzhledem k povaze práce jsem zvolila metodu dotazování polostrukturovanými rozhovory a osobním kontaktem s respondenty. Vedení polostrukturovaných rozhovorů je jednou z metod kvalitativního výzkumu. „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému.*“ (Hendl 2012, s. 50)

Kvalitativní výzkum umí poskytnout maximum informací z každodenního života respondentů a dbá na detaily a drobnosti, které nám objasňují cíl zkoumání. Výzkumník představuje jakéhosi detektiva, který sbírá a analyzuje informace k osvětlení stanovených výzkumných otázek. (Hendl 2012, s. 50).

V rámci rozhovoru jsem pokládala převážně otevřené otázky, které respondentům umožnily otevřeně debatovat o dané problematice a neomezovaly je ke konkrétním odpovědím. Rozhovory jsem s respondenty uskutečňovala na místech, která sami preferovali (bydliště respondentů, kavárny, nebo jiná klidná místa). Rozhovory trvaly v rozsahu od 30 do 60 minut. Pro vedení rozhovoru jsem měla připraven manuál otázek, rozdělený do tří tématických okruhů – obecná charakteristika tanečnicka, změna vlastností v důsledku vykonávání profesí tanečnicka i učitele tance, předpoklady a osobnostní dispozice pro výkon profesí tanečnicka i učitele tance.

Fáze předvýzkumu

S výjimkou prvního rozhovoru jsem se snažila do průběhu příliš nezasahovat a nechat respondenty plynule odpovídat. Pro ověření správnosti formulací otázek a pro zpětnou vazbu na přípravu jsem realizovala rozhovor s tanečním kolegou. Po jeho realizaci jsem v manuálu otázek provedla ještě změny. Tento rozhovor měl dle mého názoru dostatečně vypovídající hodnotu, proto jsem se dotazovaného rozhodla zařadit mezi své respondenty. Protože jsem vedla rozhovory s tanečnickými z různých tanečních odvětví, přistoupila jsem i k doplňujícím otázkám nad rámec manuálu, které se vztahovaly ke konkrétní taneční formě, kterou dotazovaný provozuje.

Pro vedení rozhovoru jsem dodržovala tyto zásady (Hendl 2012, s. 172):

- Navodit vztah vzájemné důvěry, vstřícnosti a zájmu.
- Jasně a stručně formulovat otázky.
- Klást pouze jednu otázku.
- Klást doplňující (sondážní) otázky.
- Pozorně naslouchat a odpovídat, nechat dostatek času na odpověď.
- Zohlednit časové možnosti respondenta.

4.2.2 Metody interpretace dat

Pro interpretaci dat výzkumu jsem zvolila zakotvenou teorii. Tento způsob umožňuje postupným sběrem dat a jejich analýzou odhalovat teorii o zkoumaném jevu. Mezi charakteristické znaky zakotvené teorie patří zobecnitelnost nasbíraných dat, procesualita, vznik schématu se vztahy mezi proměnnými a nově vzniklá teorie (výzkumník vstupuje do zkoumaného problému nezaujatě, bez podpůrných definic odborné literatury) (Švaříček, aj. 2007, s. 86 – 87). K analýze dat mi posloužila metoda otevřeného kódování, která v získaných datech umožňuje nalézat konkrétní témata. V průběhu sběru dat se objevovaly informace, kterým se přiřazují tzv. „*kódy*“ – slovní označení. Analyzované rozhovory se však nejdříve rozdělí na jednotky (kategorie), kterým přiřazujeme jednotlivé kódy (Švaříček, aj. 2007, s. 211-212).

V závěru jsem pro takto kódovaný materiál použila techniku „*vyložení karet*“. Technika spočívá v uspořádání kategorií vzniklých v rámci otevřeného kódování do určitých obrazců, na jejichž základě výzkumník sestavuje text, který obsahově převypráví jednotlivé kategorie (Švaříček, aj. 2007, s. 226). S takto provedenou analýzou jsem vytvořila schémata, jednotlivých oblastí dat.

4.3 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek šetření tvoří 7 respondentů – tanečníků/tanečnic, zároveň učitelů/učitelek dílčích tanečních stylů ve věkovém rozmezí od 21 do 30 let. Respondenti se ve své praxi pohybují v Libereckém kraji, Praze a Olomouci. Vzorek respondentů je dán okruhem mých přátel-kolegů a dalších doporučených osob, věnujících se tanečnímu umění dlouhodobě jako tanečníci s různou dobou působení jako učitelé tance. Záměrem bylo nalézt respondenty různých tanečních odvětví, nikoliv se zaměřit na jednu taneční disciplínu. Vzorek zastupují 3 tanečníci street dance, 1 tanečnice společenských tanců, 1 tanečnice moderního výrazového tance a 2 tanečníci baletu i moderního výrazového tance. Pro výběr výzkumného vzorku jsem si stanovila tato kritéria:

- Věk minimálně 20 let.
- Taneční praxe minimálně 5 let.
- Pedagogická praxe minimálně 2 roky.
- Výber tanečníků různých tanečních stylů.

Charakteristika respondentů

Adam (26 let) – tanečník oboru street dance, kterému se věnuje již od dětství. Dlouhá léta reprezentoval olomouckou taneční školu Alyaschca crew, kde působil také jako pedagog. Momentálně je členem skupiny A. I. M. crew (All in move), působící též v Olomouci. Ve svých 18 letech vyhrál komerční soutěž Tanečník roku, která mu otevřela cestu k profesionálnímu tanci ve svém oboru. Rozhovor byl realizován dne 24. března 2015 v kavárně v Olomouci, v čase zhruba od půl druhé do půl třetí.

Anna (věk 21 let) – získala zkušenosti v oborech tvořivá taneční výchova, scénický tanec, taneční a pohybové divadlo, pantomima, dramatická a výtvarná výchova, sólový zpěv. Absolventka státní konzervatoře Duncan Centre v Praze. Zde také pokračuje jako studentka VOŠ a systematicky se připravuje

na profesionální dráhu tanečnice, choreografa a tanečního pedagoga. Nyní absolvuje studijní stáž na vysoké škole University of Dance and Circus ve Švédsku. Dlouhodobě spolupracuje s tanečním studiem Magdaléna pod vedením Ludmily Rellichové. Pravidelně vede hodiny klasického tance na Základní umělecké škole v Liberci. Rozhovor byl realizován dne 13. března 2015 v zázemí Základní umělecké školy v Liberci v čase od půl dvanácté do půl jedné.

Filip (věk 28 let) – zkušený tanečník, choreograf a učitel tance v oboru street dance, člen a pedagog skupiny A. I. M. crew. Momentálně působí též jako tanečník stylů afro house a kubana. V minulosti člen a pedagog taneční skupiny Alyaschca crew. Rozhovor se mnou uskutečnil dne 23. března 2015 v kavárně v centru Olomouce, v čase od půl jedné do čtvrt na dvě.

Jan – absolvent státní taneční konzervatoře a konzervatoře Duncan Centre. V minulosti se podílel na projektové bázi Národního divadla, Divadla Archa a francouzského Theatre de Caen. V současnosti se věnuje autorské tvorbě a je členem Baletu divadla F. X. Šaldy. Rozhovor proběhl dne 10. března v prostředí Vědecké knihovny v Liberci, v čase od půl třetí do tří.

Lukáš (věk 24 let) – aktivní tanečník, lektor a choreograf street dance. Účastník mnoha tuzemských i zahraničních seminářů a soutěží street dance. Lektorství se věnuje zhruba 5 let v rodinné taneční škole v centru Liberce. Kromě taneční činnosti studuje v posledním ročníku oboru Management sportu na Technické univerzitě v Liberci. Rozhovor byl realizován dne 24. února 2015 v místě bydliště respondenta, v čase od jedenácti hodin dopoledne.

Tereza (věk 22 let) – absolventka taneční konzervatoře Duncan centre, kde vystudovala hudebně-dramatický obor a taneční divadlo. Momentálně je čerstvou absolventkou oboru Pedagogika volného času na Technické univerzitě v Liberci. V rámci své taneční praxe vyučuje kurzy jazz dance a baletu, věkové kategorie předškoláci, junioři a dospělí. Mimo jiné se zúčastnila mnoha seminářů

významných tanečnicků moderního tance a získala též osvědčení o taneční přípravě předškolních dětí. Realizace rozhovoru s Terezou proběhla dne 3. března 2015 v kavárně v centru Liberce, v čase mezi třetí a čtvrtou hodinou odpolední.

Veronika (věk 23 let) – tanečnice a pedagog latinskoamerických tanců pod TK Koškovi. Trojnásobná mistryně České republiky a semifinalistka Mistrovství světa párových tanců. Absolventka Pedagogiky volného času na Technické univerzitě v Liberci, v současné době studentka magisterského oboru Řízení volnočasových aktivit na univerzitě Palackého v Olomouci. S Veronikou jsem realizovala rozhovor dne 25. března 2015 v univerzitní knihovně Univerzity Palackého v Olomouci, v čase od půl druhé do dvou.

5 Prezentace a interpretace výsledků šetření

5.1 Obsahová analýza zjištění

Z analýzy rozhovorů realizovaných s respondenty vzniklo celkem 7 kategorií. Kategorie byly vyvozeny podle četnosti výpovědí respondentů. Z důvodu rozsahu dat uvádím u každé kategorie jen nejčetnější odpovědi. Uváděné odpovědi představují doslovný přepis částí jednotlivých rozhovorů, proto za formu používaného jazyka respondentů neodpovídám. V následujícím textu podrobně popíši významy jednotlivých kategorií a uvedu schémata, která z kódovaného materiálu vznikla.

Kategorie

- 1) **Tanec jako profese** - vzhledem k obsáhlosti dat je kategorie rozdělena na další dvě dílčí podkategorie. První podkategorie interpretuje podněty tanečnicka pro výkon daných profesí. Druhá podkategorie zjišťuje důvody výběru konkrétního tanečního stylu. Ke kategorii se vztahují otázky č. 1, 2, 8 a 9.

- 2) **Přínos profesí tanečníka a učitele tance** - kategorie zkoumá význam a přínos tance v životě dotazovaných tanečníků. Pro zjištění těchto informací posloužily otázky č. 10, 13 a 15.
- 3) **Vliv profesí na život tanečníka** - dílčí otázky č. 12, 14 zjišťují, jaké změny v životě tanečníci pozorují jak vlivem aktivního tance, tak vlivem činnosti učitele taneční výchovy.
- 4) **Podíl profesí na změnu vlastností tanečníka** - kategorie koresponduje s výzkumnou otázkou: „*Které vlastnosti ovlivnil, nebo proměnil aktivní tanec z pohledu respondenta v roli tanečníka a v roli učitele tance*“. Otázka č. 16 interpretuje změny vlastností tanečníka vlivem taneční i pedagogické profese.
- 5) **Předpoklady pro výkon profese tanečníka i učitele tance** – s kategorií koresponduje má druhá výzkumná otázka „*Jaké osobnostní dispozice lze považovat na dobrý předpoklad pro výkon taneční profese a pro výkon profese učitele tance*“. Kategorie interpretuje názory respondentů na dovednosti a předpoklady pro výkon profese tanečníka a učitele tance. Pro tuto kategorii sloužily otázky č. 19 – 22.
- 6) **Vzdělávání tanečníka** – kategorie analyzuje způsoby a charakter doplňování informací a vzdělávání respondentů v oblasti tance a taneční výchovy. S kategorií korespondují otázky č. 4 a 26.
- 7) **Význam taneční výchovy – klíčové kompetence** – kategorie se zabývá významem taneční výchovy a zkoumá pohled respondentů na schopnosti a klíčové kompetence, které taneční výchova rozvíjí. Kategorie se týká otázky č. 18 a 28.

V následujícím textu vždy prezentuji a interpretuji data k jednotlivým kategoriím.

5.1.1 Tanec jako profese

Podnícení zájmu o danou profesi

Co bylo podnětem pro to, že jsi začal/a aktivně tančit?

2: „Spíš, že jsem si tak furt tancovala, tak mě mamka přihlásila do Zušky... Takže rodiče byli ten podnět, ale tancovat doma před zrcadlem jsem si začala sama.“

3: „Byl to určitě rytmus. Rytmus, který ve mně vyvolával pohyb, který mě nutil s tím pohybem pracovat dál a rozvíjet ho.“

5: „Na začátku na to měli samozřejmě vliv rodiče, když to vezmu takhle. Viděli, že mám na to ten talent.“

6: „Jednou jsem viděl videoklip jedné opravdu slavné breakové skupiny z Německa a ten kluk se tam točil na ruce. Šel jsem ven, točil jsem se na ruce.“

Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal/a učitelem/učitelkou tance?

2: „Začala jsem s tím v rámci praxe na konzervatoři, kdy jsme ve čtvrtáku měli v tanečním centru Dobeška malý děti.“

4: „Tak myslím, že ten největší podnět, byla vždy ta paní Rellichová, ta mě hodně vede a hodně mi pomáhá celou tu dobu.“

5: „Jak jsem říkal, nabral jsem nějaké ty zkušenosti, nebo řekněme tu taneční praxi a pak mě ti moji vedoucí nechali už nějaké hodiny odučit.“

6: „No byly to ty zkušenosti určitě, který sem nabral a díky kterým mí lektori usoudili, že bych mohl taky občas něco odučit“

Schéma 1: Podnícení zájmu o danou profesi

Důvod výběru tanečního stylu

Proč právě tento styl?

1: „Vzhledem k tomu, že moje teta se strejdou vlastně taneční školu, tak vlastně jsem se k tomu dostal takhle jednoduše a samozřejmě protože mě to taky oslovilo.“

3: „Balet mi byl víceméně vnucen na taneční konzervatoři a moderní tanec jsem si vybral sám, neb mě zajímal.“

5: „Měl sem k němu větší náklon. Tam to tehdy vycházelo aj z toho trendu.“

7: „Já sama si ho nevybrala. Rodiče mě poslali do taneční školy, protože jsem byla hyperaktivní.“

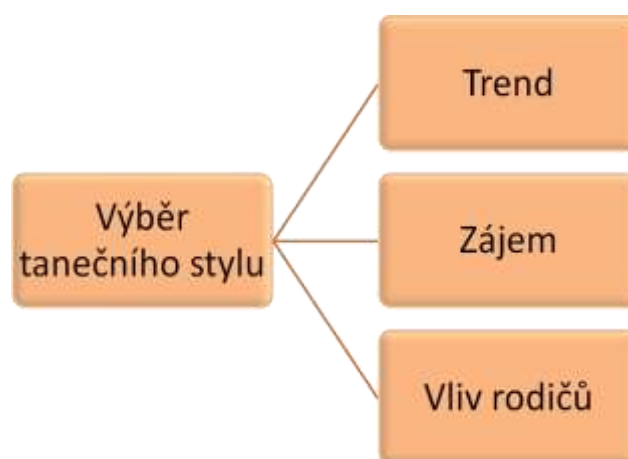

Schéma 2: Výběr tanečního stylu

Stimulem respondentova zájmu o tanec byl ve většině případů určitý vrozený předpoklad – vloha, talent, který byl zpravidla za podpory rodičů ihned rozvíjen. Samotná vloha byla podpořena i respondentovým zájmem o taneční aktivitu. S těmito tvrzeními korespondují odpovědi rozhovorů číslo 2, 4, 5 a 7. Jeden z respondentů (č. 3) dokonce hovoří o dovednosti vnímání rytmu, který můžeme také považovat za určitý předpoklad, který respondenta přivedl právě k profesi tanečníka.

V rámci šetření jsem se dotazovala nejen zkušených tanečníků, ale zároveň tanečníků pedagogů. Nejčastějším podnětem pro výkon profese učitele tance byly načerpané zkušenosti, které respondenti v průběhu taneční praxe získali (resp. č. 1, 2, 5, 6, 7). Zda se respondenti stanou pedagogy, většinou původně vůbec neplánovali. Velkou měrou se na této skutečnosti podílelo tanečnickovo okolí – taneční kolegové, kteří tanečnice k profesi pedagoga přivedli (odp. č. 3, 4, 5, 6, 7). Pouze jedna respondentka uvádí jako podnět už samotnou profesní přípravu, která byla součástí jejích studií na konzervatoři (resp. č. 2). V průběhu jednotlivých rozhovorů jsem zjišťovala i několik doplňujících informací jako například jak často dotazovaní sami aktivně tančí (ot. č. 5) a jak často vedou hodiny tance (ot. č. 7.). V důsledku času stráveného vyučováním tanečnicki často

opomíjejí vlastní taneční aktivitu, respektive přípravu na ni, což jednoznačně vyplývá z odpovědí rozhovorů č. 1, 2, 4 a 7.

Taneční odvětví nabízí nepřeborné množství tanečních stylů. Některé jsou současnou taneční tradicí mnoha zemí, některé jsou spíše výsledkem módních trendů. Pro svůj výzkum jsem vyhledala respondenty věnující se tanečním stylům, které dnes považujeme za tance klasické a moderní nebo zcela modernímu stylu „*street dance*“. Zajímalo mě především, proč respondenti zvolili daný taneční styl. Z analýzy výsledků šetření vyplývá, že nejčastější podíl na výběru tanečního stylu u tanečnicků *street dance* měl trend a zájem o něj (resp. č. 5, 6). To znamená, že daný taneční styl začal být v určité době velice populární. S tím souvisí i věk respondentů, kterým v době tanečních začátků bylo od 10 do 15 let. U tanečnicků klasických a moderních stylů měli na výběru tanečního stylu velký podíl rodiče. Tomu odpovídá věk tanečnicků, ve kterém se tanci začali věnovat (zpravidla ve 4 až 5 letech).

5.1.2 Přínos profesí tanečnicka a učitele tance

Co Ti tanec přináší?

2: „*Neskutečnou svobodu. A hlavně možnost se vyjádřit jinak než slovy.*“

3: „*Radost a svobodu. A samozřejmě též zdraví.*“

4: „*Tanec je pro mě řekněme taková sofistikovanější řeč těla. To tělo prostě nějak zapojíš do toho života. V tom tanci, oproti tomu sportu, je to emoce navíc.*“

7: „*Tanec je můj život. Takže všechny radosti i strasti.*“

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

1: „*No já cítím takový uspokojení.*“

2: „*...je to pokaždé na jiné rovině, podle toho, co zrovna cítím, nebo jak se cítím*“

4: „*...tam se dá prostě cítit úplně všechno. Od absolutního štěstí, který nechápeš, proč se to děje.*“

5: „*Je to samozřejmě pokaždý jiný, ale většinou je to to pozitivum, taková ta radost z toho všeho. Cítíš se tak jakoby svobodně.*“

7: „Jde o to, jaký tanec tančím, každý z nich má jinou charakteristiku, kterou se snažím vyjádřit, takže se snažím cítit to, co má tanec obsahovat.“

Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?

2: „Strašný sebeuspokojení, protože mě těší, že mám od dětí nějakou zpětnou vazbu.“

3: „Takže buď jakási zoufalost, nebo pocit naplnění něčeho, co se Vám vrátí. Buď milá zpětná vazba, nebo ne moc dobrá.“

4: „Vim, že jako pedagog musím na tu hodinu vždy přijít totálně připravena. Ani ne tak, jako že budu mít vyloženě napsaný, co s nima budu dělat, ale psychicky připravena.“

5: „A tak jak jsem říkal. Nějakou tu zodpovědnost za to, co předávám dál. A pak jsem taky rád za tu zpětnou vazbu.“

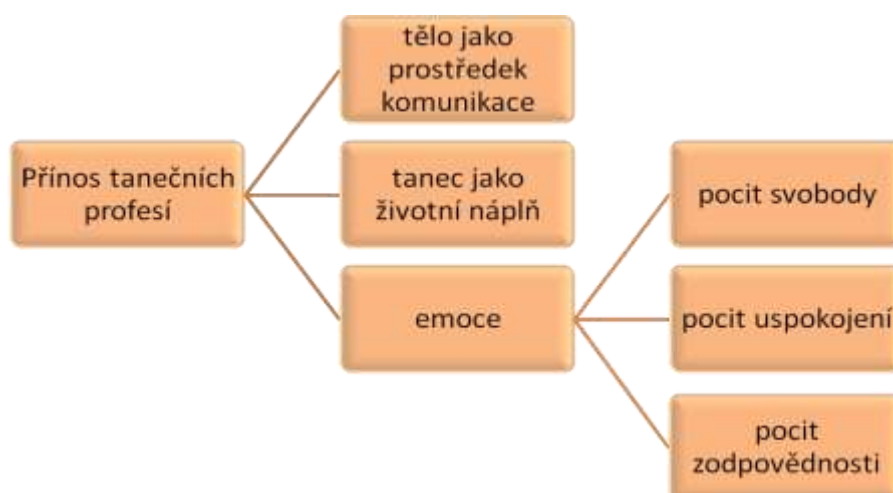

Schéma 3: Přínos profese tanečnicka i učitele tance

Kategorie interpretuje přínos jednotlivých profesí pro život tanečnicka. Každý dotazovaný tanečník vnímá tanec mnohostranně přínosným. Z odpovědí respondentů č. 1, 5, 6 a 7 vyplývá, že tanec je ve své podstatě jejich životní náplní. Tanec vnímají jako součást „sebe“, jako svůj životní styl.

Tanec, jakožto umělecká činnost, rozvíjí emoční stránku jedince. Všichni dotazovaní respondenti v určitém smyslu o emocích v důsledku taneční činnosti hovoří. Zpravidla se jedná o pocity uspokojení, které aktivní tanec přináší, zároveň v tanečnickovi vzbuzuje pocity svobody (resp. č. 2 a 3), avšak svobody ve smyslu uměleckého projevu – disciplíny bez ohraničujících pravidel a volnosti použití. Tanečník může skrze tuto uměleckou aktivitu interpretovat pocity prostřednictvím těla (tělo jako prostředek komunikace). S tím korespondují i odpovědi na mou doplňující otázku jak tanečníci vnímají tanec – jako umění, nebo sport (viz ot. č. 11). Respondenti se více přiklánějí k názoru vnímat tanec jako umění.

Překvapilo mě, že pouze jeden z respondentů vnímá tanec jako přínosný v rovině zdravotní. Tanec je pohybová aktivita, která pozitivně působí na fyzickou i psychickou stránku jedince. Je však možné, že většina respondentů vnímá tanec spíše v rovině mentální (umělecká tvorba).

Pedagogická činnost se pro respondenty stává prospěšná v momentě, kdy se jim dostává určité zpětné vazby od studentů (resp. č. 2, 3, 5). Nejčastěji v kontextu s touto profesí zmiňují pojem zodpovědnost (resp. č. 1, 4, 5). Cítí zodpovědnost jak za své studenty, tak za informace a poznatky, které studentům předávají.

5.1.3 Vliv profesí na život tanečníka

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?

2: *„Vzhledem k tomu, že už jsem od malička fungovala v nějakým kolektivu tak určitě i v těch čtyřech letech si pamatuju, že nám učitelky dávaly taneční hry na spolupráci, což si myslím, že mi pomohlo i do budoucna. Fungovat líp, začlenit se do kolektivu v první třídě.“*

4: *„Větší pojem o mém těle, určitě to ve mně zakotvilo tanec jako součást mě, díky tomu Duncanu.“*

5: *„Vědomosti a to je podle mě základ, než samotnej pohyb.“*

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem/učitelkou tance?

2: „Určitě se mi zlepšují komunikační schopnosti a dovednosti.“ No a co mi také opravdu moc pomohlo, byla škola, kterou mám, psychologie, pedagogika. Snažím se to propojit a pomáhám mi to.“

4: „Snažím se být tolerantní i k jiným učitelům, se kterými nesdílím jejich názor na způsob jejich učení.“

5: „ ... určitě ta zodpovědnost. Dost se u mě změnila.“

6: „Trpělivost. Nesmírnou trpělivost. Nehádám se, nerozčiluju se, jsem klidnej.“

7: „Jednotlivé prvky lépe pojmenovávám a uvědomuji si nové věci. Když jen tančíte, nepřemýšlíte tolik, proč je to tak a tak. Když někoho něco učíte, musíte v tom mít jasno.“

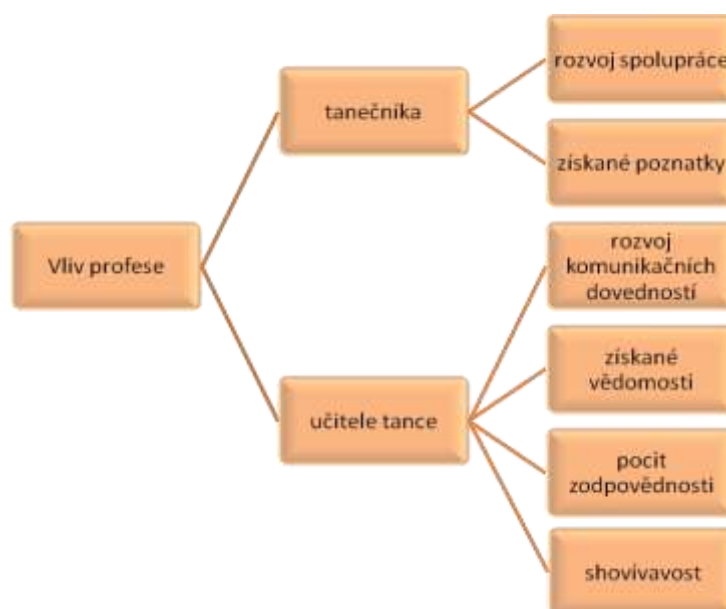

Schéma 4: Vliv profese tanečnicka i učitele tance

Kategorie zjišťuje subjektivní pohled tanečnicků na změny, ke kterým došlo vlivem jejich taneční i pedagogické praxe. Z analýzy výsledků šetření vyplývají změny týkající se především nabytých poznatků, přičemž poznatky nabývají ve dvou úrovních – uvědomují si své tělesné proporce (resp. č. 4) a získávají nové poznatky o daném tanečním stylu (resp. č. 2, 5, 7).

Tanec jako volnočasová aktivita bývá spíše o komunitě, proto za podstatnou změnu vlivem tance někteří z respondentů (č. 1, 2) považují i rozvoj spolupráce. Dotazovaní tanečníci začínali tančit v tanečních skupinách či školách, kde stále převažuje práce skupinová, více než práce individuální. Jako doplňující jsem pokládala otázku č. 17: „*Jak si myslíš, že by vyvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačal/a aktivně tančit?*“. Zajímavé je, že respondenti nedokázali adekvátně reagovat. Může to být především z toho důvodu, že velká část dotazovaných se tanci věnuje již od útlého věku. Zároveň se tak potvrzuje jeden z výstupů kategorie „*Přínos profesí tanečníka a učitele tance*“, kde respondenti hovoří o tanci jako o své životní náplni. Domnívám se, že tanec je tak velkou součástí života tanečníků, že nedokážou smýšlet o životě bez něj.

Zajímal mě též pohled tanečníků na změny, které nastaly vlivem tanečně-pedagogické praxe. Respondentky č. 2 a 7 činnost pedagoga přiměla lépe chápat význam tance a jednotlivých tanečních operací. Někteří respondenti v kontextu s profesí pedagoga dále zmiňují heslo „*zodpovědnost*“ (č. 1, 5). Jak už bylo zmíněno dříve, za své žáky a jim předávané informace nabývají pocitu zodpovědnosti, což potvrzuje jejich důslednost. Změnu pocítují také u mluveného projevu (rozvoj komunikačních dovedností, resp. č. 2). Nakonec přispěla profese učitele tance k některým osobnostním rysům tanečníka. Jak zmiňují někteří respondenti, pedagogická činnost je přiměla rozvíjet toleranci a trpělivost (označenou jako shovívavost).

5.1.4 Podíl profesí na změně vlastností tanečníka

Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečník/tanečnice a jako učitel/učitelka tance.

1: „*No tak určitě jsem takovej, jako dá se říct starostlivější, to je asi to hlavní co mě to učení naučilo. Pak jsem říkal, že jsem zodpovědnější, dávám si bacha na ty věci, který by vlastně nemusely být úplně žádoucí. Já jsem víc cholerik*“

2: „*Rozhodně jsem empatičtější jak k malejm, tak k velkejm. Co se týče tance, tak mám obrovskou vůli. Prostě vydržím, i co se týče jiných věci, ale není to tak silný jako u toho tancování.*

3: „Myslím si, že všeobecně tanečníci jsou více tvární už tím, že pokud to nejde touto cestou, zkouší to jinou. Projevuje se to hlavně pozitivně na naší vůli. Ale co cítím už teď, že o člověku uvažuji víc anatomicky, to je jediné.“

6: „Určitě se ve mně změnila agresivita. Já jsem byl hroznej cholerik, mě vytočilo i špatně položený pero na stole. No a teď už to není pravda, dřív jsem byl cholerik. Teď jsem asi flegmatik, nic moc mě nerozháze. To, že jsem začal učit, mě asi přivedlo k tomu se zklidnit a řešit věci s chladnou hlavou.“

7: „U mě jako tanečnice je to určitě cílevědomost. Od té doby, co učím, tak jsem získala více trpělivosti, potom možná empatie a neberu tak nějak všechno moc vážně.“

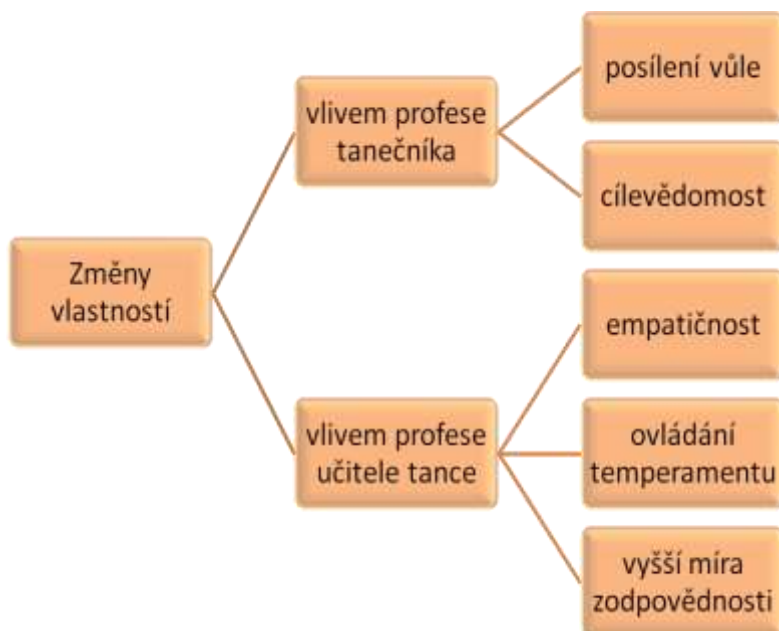

Schéma 5: Podíl profesí na změně vlastností tanečníka

Kategorie interpretuje první výzkumnou otázku „Které vlastnosti ovlivnil nebo proměnil aktivní tanec z pohledu respondenta v roli tanečníka a z pohledu respondenta v roli učitele tance.“ Většina dotazovaných tanečníků vnímá vlivem taneční i pedagogické praxe jistý posun svých osobnostních vlastností. V souvislosti s charakterovými vlastnostmi respondenti zmiňují pojmy jako cílevědomost, zodpovědnost a empatii (resp. č. 1, 2, 5 a 7). Při výkonu profese

tanečníka je cílevědomost jednou z důležitých vlastností jedince. Tanec je umělecká činnost a odvětví, které se stále vyvíjí. Proto, aby tanečník prospíval, musí stále objevovat nové cíle své práce a efektivně na jejich dosahování pracovat. Posílení vůle, jako další výstup mého šetření, zmiňují respondenti č. 2, 3 a 4. Volní vlastnosti v podstatě úzce souvisí již s pojmem „*cílevědomost*“, neboť vůle je vlastnost nutná k dosažení vědomě vytyčeného cíle.

O zodpovědnosti a tzv. „*empatičnosti*“ respondenti hovoří spíše v souvislosti se změnami vlivem profese učitele tance. (resp. č. 2, 6, 7). Činnost učitele tance přiměla zmíněné respondenty více vnímat osobnost tanečního studenta. Respondenti č. 1 a 6 dokonce mluví o temperamentových rysech jako o jejich změně. Temperament je vrozený a určuje míru a způsob reakce člověka na jednotlivé podněty, tudíž o něm nemůžeme hovořit jako o změně, ale spíše jako o jeho kultivaci, nebo ovlivňování v důsledku dané profese.

5.1.5 Předpoklady pro výkon profese tanečníka i učitele tance

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

1: „*Já si myslím, že úplně naprosto nic. Může opravdu tancovat každé, jediný co teda musí mít je to, že musí mít rád hudbu. To úplně to nejdůležitější. Samozřejmě člověk, kterej tu hudbu nemá rád, tak by nezačal tancovat.*“

3: „*Neměl by být fyzicky zdeformovaný. ... na moderní tanec záleží, aby měl nějakou zajatou koordinaci těla a nějaký originální způsob myšlení.*“

6: „*Odhodlání. Kde není talent, musí být velká dřina. Ale talent Ti taky jen nestačí. Je to ten diamant a ty do něho musíš dělat jakoby ty zářezy.*“

7: „*Stačí chtít. Každý umí tančit a může se dostat na vysokou úroveň. Rozdíl je jen v tom, kolik hodin je nutné věnovat tréninkům.*“

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?

3: „*Je to guru. Studenty musí umět něčím zaujmout.*“

4: „Podle mě dobrý učitel tance musí mít dobrou přípravu, musí být dobrý tanečník, aby to mohl dělat. Musí mít dobrý vzdělání, musí znát dobře psychologii dítěte.“

5: „On nepotřebuje mít až tak propracovaný pohyb on musí umět učit. Nemusí být dobrý tanečník za každou cenu dobrý pedagog.“

6: „Je to člověk, kterej by o tanci měl vědět úplně všechno.“

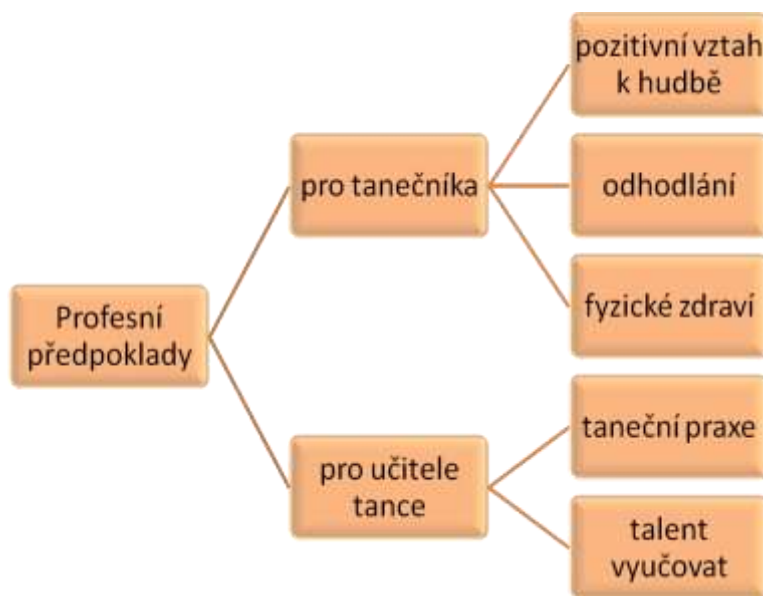

Schéma 6: Předpoklady pro výkon profese tanečníka i učitele tance

Pro výkon jakékoli umělecké profese jsou určité dovednosti či dokonce předpoklady v určitém smyslu prospěšné. Nemusí to tak bezvýhradně být, nicméně ten kdo určité předpoklady má, bude zřejmě procházet procesem učení podstatně jednodušeji než ti druzí. Pohled respondentů na předpoklady, které by měl mít tanečník, se podstatně liší. Z šetření vyplývá, že důležitým předpokladem pro výkon profese tanečníka je především jeho odhodlání a chtíč. Respondenti užívají výrazů dřina, přesvědčení, pracovitost, cílevědomost a odhodlání, jako důležité předpoklady právě pro výkon profese tanečníka.

Tanec je úzce spjat s hudbou, která jím doslova prostupuje. Tanec a hudba jsou dva typy umění na sobě nejvíce závislé, přitom můžeme hovořit o hudbě bez

tance, ale stěží o tanci bez hudby. Podle jednoho z respondentů je předpokladem tanečnicka i pozitivní vztah k hudbě (resp. č. 1). K jakému hudebnímu žánru má tanečnick vztah, se zřejmě poté odvíjí už od daného tanečnickho stylu, kterému se věnuje. Tanec není pouze aktivitou uměleckou, ale v první fázi fyzickou. Jak uvádí respondent č. 3, fyzické zdraví je důležitým předpokladem pro výkon profese tanečnicka.

Na učitelcké profese jsou obecně kladeny vysoké požadavky. Z pohledu respondentů by měl pedagog mít kvalitní přehled poznatků z pedagogiky a psychologie, ale také absolutní přehled o oboru, kterému vyučuje (resp. č. 2, 4, 6). Vynikající tanečnick zpravidla nemusí být též vynikajícím učitelem a naopak. Dalším z předpokladů kvalitního pedagoga je podle resp. č. 3 a 5 takový způsob výuky, který studenty zaujme – má talent vyučovat.

5.1.6 Vzdělávání tanečnicka

Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnick i jako učitel tance?

2: *„Jezdím na workshopy. Dál školení hlavně pro předškoláky. Pro mě osobně je i přínos jet s těmi dětmi na taneční soutěž.“*

3: *„Snažím se hledat nějaké styly. ...vyhledávám nové styly, které vznikají. Vyhlídnout si jeden styl, zjistit si o něm co nejvíc. Popřípadě dojíždím na workshopy s někým, kdo ten styl dělá a potom ho vlastně přijmout za svůj a aplikovat ho do běžného profesního života.“*

6: *„Já se vzdělávám furt. Nemyslím jen workshopama a kurzama, ale mě mnohem víc baví vzdělávat se sdílením. Vidět ty lidi, inspirovat se s nima, mluvit o tom s nima a tak.“*

7: *„Jako tanečnick i učitel stejně – individuálními lekcemi s úspěšnými zahraničními páry a trenéry.“*

Schéma 7: Vzdělávání tanečníka

Tanec je obor, který se neustále vyvíjí a taneční výchova je v různých tanečních stylech pojímána různě. Zatímco tanečníci klasiky a moderny získali odborné vzdělání na ZUŠ a následně na konzervatořích, ostatní tanečníci čerpají spíše ze zkušeností a letité taneční praxe. Nejčastěji si však dotazovaní tanečníci doplňují vzdělání na odborných workshopech a školeních různého charakteru. Respondent č. 3 dokonce považuje za zdroj vzdělávání sledování tanečních trendů, kterými obohacuje své hodiny tance. Za zdroj nových informací lze z pohledu respondentů považovat silení svých poznatků a dovedností s jinými tanečníky a zároveň se vzájemně inspirovat (resp. č. 6). Za zajímavé považují to, že respondenti doplňují své poznatky tanečníka i učitele tance též prostřednictvím tanečních videí a článků, které nabízí svět internetu (resp. č. 1, 3, 5).

5.1.7 Význam taneční výchovy – klíčové kompetence

Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

2: „Komunikaci, spolupráci, seberozvoj, nějaké sebevyjádření určitě. Spolupráci jak mezi sebou navzájem tak mezi mnou a jimi. Nějakou kreativitu.“

3: „Inteligenci těla. Komunikaci s tělem. Komunikaci, koordinaci myšlení.“

4: „To sociální citění je hodně důležitý podle mě. To je ten důvod proč to mít i na

těch školách. Tanec je kontaktní, takže komunikace těla. Připravuje tělo, určitě rozvíjí koordinaci. “

6: *„Tanec Ti dává prostor projevat se. Učí pokoře. Neustále se vyvíjíš, nejen tanečně, jako člověk hlavně. “*

7: *„Kompetence komunikativní, sociální a personální, k řešení problémů. “*

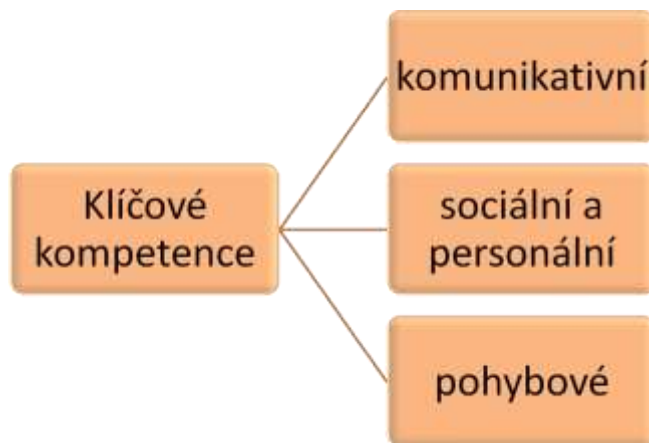

Schéma 8: Význam taneční výchovy - klíčové kompetence

Kategorie interpretuje pohled tanečníků na jednotlivé klíčové kompetence, které jsou prostřednictvím taneční výchovy rozvíjeny. Nejčastěji respondenti uvádějí pojmy jako: komunikace, spolupráce, koordinace, kreativita, komunikace tělem (resp. č. 1, 2, 3, 4, 5, 7). Taneční výchova rozvíjí především kompetence pohybové, které respondenti zaměřují pojmy jako inteligence těla či koordinace (resp. č. 2, 3, 4). Pojmu komunikace můžeme přiřadit kompetence komunikativní (podle resp. č. 2, 3, 7). Sociální a personální kompetence se nejvíce odrážejí od pojmů spolupráce, sociální citění, pokora, které se v odpovědích respondentů objevují (resp. č. 2, 4, 6 a 7). Respondenti tím méně především rozvíjení kladného vztahu nejen k sobě samému, ale též k jeho okolí.

Podle odpovědí respondentů usuzují, že není využito potenciálu oboru taneční výchovy. Na doplňující otázku (viz otázka č. 18) „*Jaký je Tvůj názor na zařazení*

oboru Taneční výchova do systému základního vzdělávání“ dotazování zpravidla odpovídají kladně. Potenciál oboru nevidí pouze v klíčových kompetencích, které taneční výchova rozvíjí, promítá se i do jiných oborů, které tak může pozitivně přispívat.

5.2 Závěry šetření

Významným momentem pro výběr oboru taneční výchovy se v životě dotazovaných respondentů stává většinou objevení určitého vrozeného předpokladu. Na výběru konkrétního tanečního stylu se zpravidla podílel dobový trend tanečních stylů, nebo samotný výběr rodiči respondentů, kteří tanečnicka naváděli buď ke známému tanečnímu stylu baletu, výrazovému tanci, nebo tanci párovému-společenskému. Ze samotné profese tanečnicka se postupem času respondenti dostávají i k profesi učitele tance a to zejména z důvodu nabytých tanečních zkušeností.

Je zřejmé, že profese tanečnicka i učitele tance výrazně přispěla k životu jednotlivých respondentů a zapříčinila drobné i větší změny. Usuzuji tak především proto, že ji někteří označují jako svou životní náplň. Z analýzy zjištění vyplývá, že profese tanečnicka i učitele tance se velkou měrou podílela na rozvoji nových vědomostí a třídění poznatků respondenta. Z pohledu respondentů se vlivem profese tanečnicka nejvíce rozvíjí spolupráce, přičemž vlivem profese učitele tance potom jedinec rozvíjí především své komunikační dovednosti, je více shovívavý a zodpovědný.

V odpovědích korespondující s mou první výzkumnou otázkou „*Které vlastnosti ovlivnil nebo proměnil aktivní tanec z pohledu respondenta v roli tanečnicka a z pohledu respondenta v roli učitele tance?*“, jsem se nejčastěji shledávala s odpověďmi týkajícími se zejména charakteru respondenta, jeho volných vlastností a temperamentu. V souvislosti s profesí tanečnicka respondenti hovoří o pevné vůli a cílevědomosti, jako důležitých faktorech pro úspěch v oboru. Z analýzy šetření vyplývá, že se profese tanečnicka významně podílela právě na posílení vůle respondenta. Z pohledu respondenta v roli učitele tance se profese nejvíce podílela na změnách vnímání jiných tanečnicků – empatie, posilování zodpovědnosti a především ovládnání rysů temperamentu, nejčastěji ovládnání rysů cholerika.

K poměrně rozdílným názorům respondenti docházejí ve vnímání předpokladů nutných pro výkon profese tanečníka. V průběhu šetření jsem se setkala s názory na nutnost pozitivního vztahu jedince k hudbě, jeho fyzického zdraví, ale také odhodlání a přesvědčení, které musí tanečník do své profese vkládat. S názory se respondenti více scházejí ve vnímání předpokladů nutných pro výkon profese učitele tance. Zde za nejdůležitější považují absolutní znalost a praxi ve vyučovaném tanečním stylu, zároveň by podle výpovědí některých respondentů měl učitel tance disponovat tzv. „*talentem vyučovat*“.

Pravidelné vzdělávání hraje velkou roli při výkonu obou profesí. Tanečník i učitel tance, který své vědomosti pravidelně obohacuje o nové poznatky, posouvá svou profesní hodnotu o stupeň výš. Z výsledků šetření vyplývá, že všichni respondenti své taneční vědomosti pravidelně doplňují. Nejčastěji tak činí prostřednictvím nejrůznějších workshopů a školení na území České republiky i v zahraničí. Zároveň si o tanečních stylech a současných trendech sami vyhledávají nejrůznější informace a dokonce svou profesi obohacují o sdílení poznatků se svými tanečními i pedagogickými kolegy.

Význam měla též má poslední otázka, která interpretuje názory respondentů na klíčové kompetence, které jsou prostřednictvím oboru taneční výchova rozvíjeny. Zde byli respondenti často ve shodě, proto jsem z analýzy dat odvodila celkem tři klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální a pohybové. Zároveň se ukázalo, že tanečníci vnímají tanec jako obor s velkým potenciálem, kterému by měla být věnována větší pozornost

6 Diskuze

Smyslem výzkumného šetření bylo zjistit, jak tanečníci-pedagogové vnímají tanec a taneční výchovu z pohledu své praxe, do jaké míry je pro ně obor přínosný a jaká stanoviska považují za důležitá pro svůj rozvoj a rozvoj jejich následovníků. Bylo by jistě zajímavé zabývat se výzkumným zjištěním více do hloubky, tomu však neodpovídá rozsah typu této práce.

Pro výběr vzorku jsem čerpala především z okruhu svých tanečních kolegů, kteří mi pro mé výzkumné šetření doporučili další respondenty. Vzorek je složen z tanečníků a zároveň tanečních pedagogů různých tanečních stylů. Jsem si však vědoma, že množství respondentů, kteří mi poskytli informace, není natolik dostačující, aby z něho mohly být vyvozeny zobecňující závěry.

Zpětně si uvědomuji, že pro výstup mého šetření mohly být přínosné některé informace, na které se nedotazuji v manuálu otázek. Usuzuji tak z toho důvodu, že mě v průběhu analýzy získaných informací napadaly další otázky, týkající se subjektivního hodnocení profese tanečnicka. Pro praktickou část práce mohly být přínosné otázky vztahující se k zázemí tanečnicka v průběhu směřování k profesi tanečnicka i učitele tance a dále působení profese na zdravý životní styl jedince. Zároveň jsem si vědoma, že některé otázky manuálu mohly být lépe formulovány.

Za přínosný v této práci považuji otevřený rozhovor s respondenty, kteří mají k oboru taneční výchovy přinejmenším podobný vztah jako já. Současně i možnost hovořit s tanečnickými jinými tanečními stylů, kteří mi jsou inspirací pro další práci. Vedení rozhovoru mi poskytlo možnost načerpat i jiné zajímavé informace, které bych pravděpodobně jinou formou dotazování nezískala. Opětná realizace rozhovorů bez zmíněných nedostatků by poskytla nové přínosné informace.

7 Závěr

Cíl, který jsem si stanovila, měl **charakterizovat tanec jako jednu z forem trávení volného času a zjistit subjektivní hodnocení významu tance v životě tanečníků-lektorů.**

Teoretická část práce vymežila tanec, popsala stručně jeho historický vývoj, což považuji za důležité ve spojitosti se sledovanými tanečními styly. Na základě práce s odbornou literaturou jsem věnovala pozornost tanci ve spojitosti s trávením volného času, tanci jako prostředku socializace, jeho působení na zdraví jedince a jeho hodnocení jako formy prevence rizikového chování.

Pro realizaci šetření jsem využila metod kvalitativního výzkumu, konkrétně polostrukturovaných rozhovorů, kterých se zúčastnilo celkem sedm respondentů. Pro výzkumné šetření jsem stanovila dvě výzkumné otázky, které zjišťovaly, k jakým změnám došlo vlivem taneční i pedagogické praxe u respondentů a jaké dovednosti či předpoklady jsou pro výkon těchto profesí důležité.

Profese tanečníka a učitele tance jsou vzájemně v úzkém vztahu, přičemž se ve své podstatě liší. Z velké části výpovědí plyne, že tanec se je životním stylem tanečníka a respondenty je vnímám zejména v rovině mentální - psychické, kdy prostřednictvím tance je umělci umožněno projevit svou osobnost. Odlišným způsobem je vnímána profese tanečníků, kteří jsou v rolích učitelů. Svou profesi vnímají spíše jako poslání. Lze tak usuzovat z významu, který respondenti dávají náplni své práce a očekávané zpětné vazbě.

Tanec hraje významnou roli zejména pro rozvoj osobnosti jedince, neboť se ukázalo, že dlouholeté působení v oboru taneční výchovy posiluje jednotlivé vlastnosti jedince. Pro profesi tanečníka je tím stěžejním především pevná vůle a orientace na cíl. Z pohledu učitele tance lze hovořit zejména o charakteru a temperamentu tanečníka, který profese učitele ovlivnila.

Tanečně-umělecké profese bývají v dnešní době spíše výjimkou, nežli běžnou praxí. Výsledky pohledu respondentů na předpoklady nutné pro výkon profese tanečního umělce jsou často odlišné. Zdá se, že vnímání profese tanečníka je ovlivněno především druhem vykonávaného tance a prostředím, v němž je rozvíjen. Výsledky pohledu respondentů na předpoklady pro výkon profese učitele tance víceméně korespondují s předpoklady pro výkon jakékoli učitelské profese, proto jsou zřejmě názory respondentů v této oblasti více shodné.

Přínos práce pro studovaný obor Pedagogika volného času spatřuji v poskytnutí reflexí tanečníků a tanečních pedagogů z pohledu jejich profesního života. Přínos pro tanečníka-pedagoga hodnotím v hlubším zamyšlení nad vykonávanou profesí a zpětným ohlédnutím na důležité momenty, které vedly právě k volbě takové profese, která je dnes spíše profesí „*vzácnou*“, nežli běžnou.

Celá práce pro mě byla cennou zkušeností. V průběhu tvorby jsem měla možnost projít fázemi nelehkých příprav, realizací a šetření. Zároveň jsem měla příležitost nahlédnout do zákulisí životů tanečníků, sdílet s nimi jejich nadšení pro taneční umění i pro taneční výchovu a v neposlední řadě i jejich zájem o rozšiřování oboru taneční pedagogika.

V závěru této práce vyvstávají úvahy o dalších výzkumných perspektivách dané oblasti. Téma práce by bylo možné pojmout jako případovou studii, tedy pohled jednoho konkrétního tanečníka-pedagoga na studovaný obor taneční výchovy. Zajímavé by jistě bylo obdobné téma zkoumat z pohledu tanečníků-pedagogů dnešní doby a tanečníků-pedagogů již vysloužilých a vzájemně tyto pohledy porovnat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BLAŽÍČKOVÁ, E., 2005. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. 2. vydání. Praha: Duncan Centre. ISBN 80-7290-166-4.

ČELEDOVÁ, L., ČEVELA, R., 2010. *Výchova ke zdraví: vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-802-4732-138.

DOSEDLOVÁ, J., 2012. *Terapie tancem: role v dějinách lidstva a současné psychoterapii*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3711-9.

GARDENR, H., 1999. *Dimenze myšlení: Teorie rozmanitých inteligencí*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-279-3.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-473-1.

HELUS, Z., 2003. *Osobnost a její vývoj*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 80-7290-125-7.

HELUS, Z., 2007. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1168-3.

HENDL, J., 2012. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-802-6202-196.

KASSING, G., MARY JAY, D., 2003. *Dance teaching methods and curriculum design*. Champaign, IL: Human Kinetics. ISBN: 07-360-0240-5.

KRAPKOVÁ, H., aj., 1991. *Lidový a společenský tanec* Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-7067-049-5.

LÖSSL, J., 2008. Taneční školství z blízka – vzdělávání v oblasti tance. In: *Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: NIPOS ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, s. 24-32. ISBN 978-80-7068-226-5.

MACHOVÁ, J., aj., 2009. *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2715-8.

NAVRÁTOVÁ, J., VAŠEK, R., aj., 2010. *Tanec v České republice: definice, historie, financování, legislativa, sociální problematika, školství, reflexe oboru*. Praha: Institut umění, Divadelní ústav. ISBN 978-80-7008-241-6.

NOLEN-HOEKSEMA, S., aj., 2012. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. 3. přepracované vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0083-3.

PÁVKOVÁ, J., 2001. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 80-7178-569-5.

ŘÍČAN, P., 2007. *Psychologie osobnosti: obor v pohybu*. 5. rozšířené vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1174-4.

ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., aj., 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: pravidla hry*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN: 978-80-7367-313-0.

VYORAL, A., 2008. Taneční výchova v systému vzdělávání. In: *Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: NIPOS ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, s. 33-36. ISBN 978-80-7068-226-5.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2004 [vid. 8. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/aktualni-zneni-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich-k-1-lednu>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Manuál rozhovoru

Příloha B – Výňatek ze zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Příloha C – Transkripce rozhovoru č. 1

Příloha D – Transkripce rozhovoru č. 2

Příloha E – Transkripce rozhovoru č. 3

Příloha F – Transkripce rozhovoru č. 4

Příloha G – Transkripce rozhovoru č. 5

Příloha H – Transkripce rozhovoru č. 6

Příloha I – Transkripce rozhovoru č. 7

Příloha A

Manuál rozhovoru

Charakteristika tanečnicka/učitele tance

1. Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?
2. Proč právě tento styl?
3. Na jaké úrovni se tanci věnuješ?
4. Jaký druh tanečního vzdělání jsi získal/a?
5. Jak často sám/sama aktivně tančíš?
6. Jak dlouho tomuto stylu vyučuješ?
7. Jak často vedeš hodiny tance?
8. Co bylo podnětem pro to, že jsi začal/a aktivně tančit?
9. Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal/a učitelem tance?
10. Co Ti tanec přináší?

VO 1 Které vlastnosti ovlivnil, nebo proměnil aktivní tanec:

- a) z pohledu respondenta v roli tanečnicka
- b) z pohledu respondenta v roli učitele tance

11. Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?
12. Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?
13. Co se v Tobě odehrává, když tančíš?
14. Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem tance?
15. Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?
16. Které změny Tvých vlastností pozoruješ
 - a) jako tanečník
 - b) jako učitel tance
17. Jak myslíš, že by se vyvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačal/a aktivně tančit?
18. Jaký je Tvůj názor na zařazení oboru Taneční výchova do systému vzdělávání?

VO 2 Jaké osobnostní dispozice lze považovat za dobrý předpoklad pro:

- a) výkon taneční profese
- b) výkon profese učitele tance

19. Jak bys charakterizoval/a profesi tanečnicka?
20. Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

21. Jak bys charakterizoval/a profesi učitele tance?
22. Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?
23. Které z těchto předpokladů ve výkonu profese tanečnicka a učitele tance Ti na počátku scházely?
24. Jak se Ti je podařilo rozvinout?
25. Co považuješ za hlavní rozdíl mezi profesí tanečnicka a učitele tance?
26. Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečník a jako učitel tance?
27. Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Tvým pedagogickým vedením?
28. Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

Příloha B

Výňatek ze zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících

Hlava II Předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků

Díl 1 Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka a předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy

§ 3 Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

(1) Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,*
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,*
- c) je bezúhonný,*
- d) je zdravotně způsobilý a*
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.*

Díl 2 Získávání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků

§ 6 Učitel prvního stupně základní školy

(1) Učitel prvního stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem

e) v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní umělecké školy studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu.

§ 8 Učitel druhého stupně základní školy

(1) Učitel druhého stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu

g) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní umělecké školy studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu.

3) Zaměstnanci, který je výkonným umělcem⁷⁾, výtvarným umělcem nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu druhého stupně základní školy odpovídajícího uměleckému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah

k právnické osobě vykonávající činnost školy provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla nebo vykonává činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.

§ 9 Učitel střední školy

8) Zaměstnanci, který je výkonným umělcem⁷⁾, výtvarným umělcem, uznávaným odborníkem v oboru nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu střední školy odpovídajícího uměleckému nebo odbornému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla, vykonává činnost v oboru, v němž je uznávaným odborníkem, nebo činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.

§ 10 Učitel uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři

(1) Učitel uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu, a

- 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd,*
- 2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo*
- 3. studiem pedagogiky,*

b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní umělecké školy jen pro výuku v základní umělecké škole,

c) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů studijního oboru zaměřeného na hru na hudební nástroj nebo na sólový zpěv jen pro výuku těchto předmětů v základní umělecké škole,

d) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů studijního oboru zaměřeného na výtvarnou výchovu jen pro výuku výtvarného oboru v základní umělecké škole,

e) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením osmiletého nebo šestiletého vzdělávacího programu oboru vzdělání konzervatoře¹⁾, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu,

f) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd,
2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo
3. studiem pedagogiky,

g) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením odpovídající části vzdělávacího programu konzervatoře a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd,
2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo
3. studiem pedagogiky, nebo

h) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd,
2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo
3. studiem pedagogiky.

(2) U toho, kdo je nebo byl výkonným umělcem⁷⁾ nebo výtvarným umělcem, může ředitel základní umělecké školy, střední školy nebo konzervatoře v odůvodněných případech

písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu odpovídajícího uměleckému zaměření zaměstnance pro účely tohoto zákona na dané škole za splněný.

§ 11 Učitel vyšší odborné školy

(4) U toho, kdo je nebo byl výkonným umělcem⁷⁾ nebo výtvarným umělcem, může ředitel vyšší odborné školy v odůvodněných případech písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu odpovídajícího uměleckému zaměření zaměstnance pro účely tohoto zákona na dané škole za splněný.

§ 17 Pedagog volného času

3) Zaměstnanci, který je výkonným umělcem⁷⁾, výtvarným umělcem nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace pedagoga volného času pro aktivity zájmového vzdělávání odpovídající uměleckému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla nebo vykonává činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.¹

Příloha C

Respondent č. 1 (Lukáš)

Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?

No tak já se věnuju pouličnímu tancování, no a jak dlouho se tomu věnuju. Tak je to od roku 2006, myslím.

Takže zhruba nějakých deset let

Dejme tomu, že už téměř 10 let.

Proč právě tento styl?

No tak ono je to vlastně celkem jednoduchý, protože vzhledem k tomu, že moje teta se strejdou vlastně taneční školu, tak vlastně jsem se k tomu dostal takhle jednoduše a samozřejmě protože mě to taky oslovilo. Vzhledem k tomu, že jsem od dětství tancoval na písničky od Michaela Jacksona a taky se mi to líbilo, tak jsem si doma hodně tančil sám a tím, že jsem to viděl právě u nich, tak mě to vlastně bylo bližší.

Takže se tam objevil i nějaký vliv rodiny.

V podstatě tam byl vliv okolí, dá se říct.

Na jaké úrovni se tanci věnuješ?

No tak tomu tancování se věnuju, co se týče toho pouličního tancování, tak asi na té úrovni nejvyšší, nebo jakoby profesionální, přivydělávám si tím a snažím se i aktivně soutěžit a tak.

Jaký druh tanečního vzdělání si získal?

No tak ono vzhledem k tomu, že to pouliční tancování vznikalo na ulicích, tak to vlastně nějaký vzdělání nevyžaduje, protože prostě opravdu to jsou tance, který snaží se vyhýbat komerci, to byl ten úplně původní záměr. Dneska, jak už je to takový modernější, tak peníze jsou také potřeba na některý ty věci, tak nějakým způsobem už se to trošičku propojuje. Ale to vzdělání tam úplně nutný není, ale jezdím na workshopy s různými tanečními lektory, i ze světa a samozřejmě tady od nás z České republiky. Dokonce jsme jezdili i na nějaký soustředění, byli jsme i na nějakým semináři

Jak často sám aktivně tancuješ?

No, tak jak se to vezme. Já jsem celkem zaneprázdněnej tancem, protože vlastně učím, kolikrát... teď mám asi tři hodiny týdně, nebo čtyři lekce, který učím. Samozřejmě ale, když jsem neměl tolik školy, tak se to řádově mohlo pohybovat hod'ku denně, když to vyšlo. Takže zatím teď je to fakt omezený, ale věřím, že se k tomu vrátím ještě víc, ale teďka momentálně je to, ty dvě hod'ky, tři hod'ky týdně..

Jak dlouho už jsi učitelem?

Tak to je těžší otázka, protože přemýšlím, kdy já jsem začal učit, 2009 myslím.

Pět až šest let?

No asi tak...

Ty jsi zmínil, že chodíš do školy, můžeš mi prozradit, jaké vzdělání budeš mít?

Já se tady vlastně věnuji oboru Sportovní management. Je to tady na Technické univerzitě a j dál už nebudu pokračovat. Zatím se věnuju tomuhle a to budu končit, dál už se asi nebudu nějak vzdělávat ve škole.

Jak Ti to pomohlo pro profesi tanečníka a učitele?

No tak určitě hodně. Mám znalosti o tom, jak funguje tělo, co si k němu můžeš dovolit. Taky co se týče osobnosti člověka, takže nějakou psychologii, a tak.

Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?

No jak jsem říkal, určitě to okolí, kdy jsem měl blízko právě to tancování, co se týče tý rodiny. Tak to byla jedna věc. Další věc byla i ta, že jsem hrál devět roků fotbal a v tom posledním roce, co jsem vlastně odcházel, tak se mi tak úplně nedařilo a nedařilo se mi i najít ten smysl, který jsem asi hledal, nebo ten cíl toho. Takže jsem chtěl okusit i něco jiného no a tím, že to tancování se mi jevílo tak, že by mě to mohlo naplňovat i do budoucna, tak jsem vlastně do toho šel. No a nakonec jsem se od toho fotbalu úplně odpoutal a začal se věnovat tedy tomu tancování. Takže v podstatě asi když to řeknu, tak taková ta náplň toho života no, do budoucna.

Co bylo podnětem pro to, že ses stal učitelem tance?

Baví mě lidé, když to tak řeknu a baví mě s nima pracovat, bavit se, vyhledávat novy informace o nich a tak. Takže mám hodně užší vztah k lidem jako takovej. No a vlastně tím, že jsem dosáhl nějaký určitý úroveň a lidi, který byli nade mnou, tak mě o požádali, dali tu možnost, jestli bych nechtěl učit.

A co Ti tanec přináší?

No tak v podstatě mi přináší v podstatě, jak jsem řekl, tu náplň toho života. Nedá se říci, že si odejdu jen tak někam na lekci, ale v podstatě tím žiju, řeším to vlastně doma i s přítelkyní. Bavíme se o tom i s přáteli, jezdíme na různé taneční akce, v podstatě je to pro mě takový osvobození trošku od okolního světa jako takovýho, že tam opravdu když jsem naštvanej, nebo cokoliv z toho dne rozhozenej, tak když přijdu na trénink, tak samozřejmě na všechno zapomenou, vytančím se z toho a zas po tom tréninku je líp.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?

No tak já jsem jednoznačně pro tu druhou část, pro to, že to je umění. Protože sport jako takový, já to beru hlavně, jak bych to řekl...tam funguje hodně rivalita, hodně se lidi

jakoby snažej i předejhnat ty druhý a to je pro mě jakoby sport. V tom umění tam je většinou kladenej důraz na ten Tvůj seberozvoj, nebo to, co přidáš Ty sama a to se většinou nedá měřit. Že to je jakoby hodně o tý subjektivitě, takže to je i další věc od čeho, nebo jak prostě rozlišuju to tancování jako sport a umění. Nebo v podstatě mluvím o tom svým tancování, protože jsou i tance, který jsou spíše sportem, ale pro mě jako pouliční tanec, tak je to druh umění., právě z těch důvodu co jsem řekl.

Jaké změny pozoruješ od té doby, co aktivně tančíš?

No tak jako hodně změn tam je. Já jsem i tím, jaký lidi jsem okolo sebe měl, tak jsem jakoby dospěl celkem rychle. Takže určitě to je takovej, když říkám tu dospělost, tak více zodpovědnosti tím, že i učím a že už teďka momentálně stavíme vystoupení a musíme se prostě starat o ty děti.

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

No já cítím takový uspokojení. A to je takový to co bych jakoby mohl k tomu jediný říct, protože v tom pouličním tancování je potřeba vypnout, dát opravdu všechny ty věci co jsou okolo pryč, protože se to odráží i na tom Tvým tancování.

Jaké změny pozoruješ od té doby, co učíš?

Hele to jsem říkal s těma lidma. Vlastně ten vztah k nim mám bližší, vím jak i s nima pracovat. Víم pak i jak řešit situace, pak se to i samozřejmě projevuje na tom, že když se mi něco nelíbí na těch lidech, nebo vidím, jak oni to dělaj ne úplně dobře, tak samozřejmě si řeknu i sám na sobě, jak bych to řešil a snažim se je podle toho nějakým způsobem směřovat.

Co se v Tobě naopak odehrává, když učíš, oproti tomu, když jsi sám v roli tanečníka?

No tak je to ta zodpovědnost vědět prostě.

Který změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečník a jako učitel tance?

No tak určitě jsem takovej, dá se říct starostlivější, to je asi to hlavní, co mě to učení naučilo. Pak jsem říkal, že jsem zodpovědnější, dávám si bacha na ty věci, který by vlastně nemusely být úplně žádoucí. Vlastnosti ještě, co bych k tomu ještě mohl říct... Já jsem víc choleric. Teda když se to tak vezme.... Já jsem úplně takovej ten střed toho cholerika. Nebyl jsem vždy takovej, ale po nějakých určitých životních událostech se mi ten temperament takhle pozměnil.

Projevuje se to jen v Tvém pedagogickém vedení, nebo i v Tvé taneční činnosti?

Hele jako celkově v životě, dá se říct. Některý ty věci toho cholerika nejsou úplně na škodu, protože on dokáže řešit ty věci víc než jako ten sangvinik, ale samozřejmě některý věci a v určitých věcech je to jako přehnaný. Ale já si samozřejmě ty svoje věci uvědomuju, takže se snažim tomu určitým způsobem předcházet, nebo samozřejmě tak

jako omluvit se, když je to přes čáru. Takže asi funguju tímto způsobem no. Chci, aby se to změnilo a tak mě to taky ovlivňuje.

Jak myslíš, že by se odvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačal aktivně tančit?

Jo tak to si opravdu nedokážu přestavit úplně, jak by se to odvíjelo. Protože tím, že teď tím žiju, je to v podstatě, jak už jsem řekl dvakrát, náplň mého života, tak teď si nedokážu představit, jak by to bylo

Jaký je Tvůj názor na zařazení taneční výchovy do běžné výuky v systému základního vzdělávání?

Já jsem teda určitě pro, protože myslím si, že spousta lidí, který netancujou, jako těch laiků, tak si myslím, že o tom nemají úplnej dostatek informací a není to jejich chyba, to ne, ale některý informace se k nim úplně nedostanou. Proto si myslím, že by bylo i fajn ukázat v těch školách lidem vlastně opravdu všechno, co ten tanec obnáší a co všechno se pro to udělalo, co všechno pro to dělaj, že to není úplně jen to, že si támhle někde kroutím zadkem na tréninku, ale je to opravdu i o tý práci psychický a fyzický, takže tak. Takže já jsem rozhodně pro a doufám, že se to tak bude i do budoucna praktikovat.

Podle toho co jsi říkal, tak máš dlouholetou taneční praxi. Jaké vstupní dovednosti by měl tanečník podle Tebe mít?

Já si myslím, že úplně naprosto nic. Může opravdu tancovat každěj, jediný co teda musí mít je to, že musí mít rád hudbu. To úplně to nejdůležitější. Samozřejmě člověk, kterej tu hudbu nemá rád, tak by nezačal tancovat. Tak tato jedna věc mě napadá, jinak nemusí v podstatě vůbec nic, to se naučí. Všechno jde, když se chce. Takže tímhle heslem bych se asi taky řídil.

Jak bys charakterizoval profesi tanečníka.

Profesionální tanečník musí do toho tancování prostě dávat víc jak 100 procent. Musí furt makat, vzdělávat se. To je asi úplně to nejdůležitější, co odlišuje právě toho profesionálního a rekreačního tanečníka. Opravdu to máš rád, snažíš se sám ty věci vyhledávat, vzdělávat se, pracovat na nich a tak. A samozřejmě ještě za to si potom nějakým způsobem nějak ohodnocenej ať už finančně nebo jinak. Co do toho vložíš, tak se Ti vrátí, dá se říct. To je asi to hlavní odlišení, když to řeknu.

Jaké vstupní dovednosti by měl učitel tance mít?

Určitě by měl bejt schopnej s těma lidma komunikovat. Nějakým způsobem, do určitý míry, i empatie, aby se jako dokázal vcítit i do role toho druhýho. Prostě nějakým způsobem ho navedu tak, aby věděl, co má dělat. Takže ta empatie, komunikace. Ta zodpovědnost, to už jsem taky říkal několikrát. Ted' nevím, co bych si ještě vybavil. To je asi tak všechno.

Jak bys charakterizoval profesi učitele tance?

To záleží zase taky na každém, je to hodně individuální, já jsem třeba takovej hodně šilenej, nebo snažím se bejt nějakým způsobem pozitivní, trošku ty lidi uvolnit, ale samozřejmě i jsem takovej jako kritickej, upřímněj, snažím se těm lidem prostě poradit na čem maj makat. Takže myslím si, že i jistá dávka tý upřímnosti, jakoby konstruktivní kritiky, tak určitě u toho učitele musí bejt.

Jaký je podle Tebe největší rozdíl v profesi tanečnicka a učitele tance?

Rozdíl je ten, že ten učitel se musí věnovat tý hodině v tom smyslu, že ji vede. Takže prostě s tím právě souvisí spousta těch věcí, který už jsem řekl, co by měl ten učitel jako umět, takže ta zodpovědnost za ty lidi a tak. Samozřejmě ten učitel by tam měl bejt pro ty lidi, ne pro sebe, ale hlavně pro ty lidi. No a když si jako tanečník, tak si tam pro sebe, sám pro sebe a makáš prostě na sobě.

Když to vztáhnu na roli učitele tance, které ty předpoklady Ti chyběly?

No, tak mě asi, dá se říct, všechno krom tý hudby. To ja jsem vždycky měl vztah k ty hudbě, mě to strašně bavilo. I můj táta, na to že není jako nějakej hudebník bůhví jakěj, není prostě tanečník, a nikdy se k tomu nějak nedostal, tak ten vztah k tý hudbě furt měl. Takže to mám jakoby po něm. On má teda i výbornej hudební sluch.

A existuje něco, co Ti chybělo? Že to zjišťuješ teď.

Samozřejmě to povědomí o tom, nebo vědět to, jakým způsobem to funguje vůbec jako takový to tancování, hlavně ten pouliční tanec. Tak to jsem absolutně nevěděl, to jsme nevěděli ani v té taneční škole.

Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence tento obor rozvíjí u člověka?

No tak je to hlavně kreativita. Jak jsem řekl, každej je jinej, takže prostě tohle, co ukážou je jiný, je to kreativní. Pak je to hlavně o tý improvizaci, o tom jak dokážou oni reagovat na ty různý situace, na tu hudbu hlavně a tak. No a určitě je to taky komunikace, seberozvoj, nebo i nějaká spolupráce. To je asi tak všechno.

Přehled výpovědí respondenta č. 1

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?	" určitě to okolí "
	Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal učitelem tance?	„mám hodně užší vztah k lidem jako takovej“, „lidi, který byli nade mnou, tak mě o požádali, dali tu možnost“
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	„samozřejmě protože mě to taky oslovilo“
Přínos profesí tanečnicka a učitele tance	Co Ti tanec přináší?	" náplň toho života "
	Co se v Tobě odehrává, když tančíš?	„ uspokojení “
	Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?	„tak je tam samozřejmě důležitá ta zodpovědnost“
Vliv profesí na život tanečnicka	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?	„více zodpovědnosti“
	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem tance?	„ten vztah že mám k nim jakoby bližší, vím jak i s nima pracovat“
Podíl profesí na změně vlastností tanečnicka	Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnick a jako učitel tance?	„tak určitě jsem takovej, jako dá se říct starostlivější“, „jsem víc cholerik“
Předpoklady pro výkon profese tanečnicka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečnick mít?	„naprosto nic“
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	"určitě by měl bejt schopnej s těma lidma komunikovat", "vcítit i do role toho druhýho"
Vzdělávání tanečnicka	Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnick i učitel tance?	„jezdím na workshopy s různými tanečními lektory“
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?	„je to hlavně kreativita“, "komunikace, seberozvoj, nebo i nějaká spolupráce"

Příloha D

Respondent č. 2 (Tereza)

Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?

Tak od 4 let jsem tancovala v „zušce“ – v základní umělecké škole v Trutnově, takže vyzkoušela jsem za celej svůj taneční život spoustu stylů, kromě latiny a standardu. Ale zůstala jsem u moderny. Teď se tomu říká Contemporary. Moderní tanec má prostě spoust názvů, ale ten nejobecnější je právě Contemporary.

Proč právě tento styl?

Já asi nevím. Když jsem s tím začala, už když mi byly čtyři tak si myslím, že ve čtyřech letech jsem z toho asi úplně velkej rozum neměla. Ale když jsem se rozhodovala, kam půjdu na střední, tak možná to udalo tu cestu toho, že dělám modernu. Protože střední „hiphopová“ škola nebo něco podobného u nás není, takže to je asi ten důvod. I ta střední mě utvrdila v tom, že výrazovej tanec je možná to co chci dělat, protože i přesto, že se na „zušce“ učily základy lidovýho tance, nebo základy klasickýho tance, tak to je taková ta všeobecná příprava pro ty tanečníky jakoby celkově. Ale proč zrovna modernu to mě nikdy nenapadlo.

Na jaké úrovni se tanci věnuješ?

Vystudovala jsem taneční konzervatoř, takže mám vlastně maturitní vysvědčení z taneční konzervatoře a teď učím v tanečním centru Astyl právě modernu a contemporary. Ale samozřejmě to není na takový úrovni, jako to bylo na konzervatoři, protože tam se to bere jako umění a v tom Astylu je to braný tak, že ty děti chtěj a chtěj získat nějaký informace o tom tanci. Tam je to braný jako volnočasová zábava a aktivita, která má ty děti nějakým způsobem naplňovat. Na konzervatoři to bylo spíš o tom, že jsme se my učili umění.

Říkala jsi, že jsi vystudovala konzervatoř. Máš ještě nějaké jiné taneční vzdělání?

Ukončila jsem Základní uměleckou školu. Jinak vlastně nic. Umělecká škola se ukončuje po osmi letech absolutoriem, jenže není na to žádný papír. Je jen podle školního vzdělávacího programu, který ty základní umělecký školy mají. Takže obor jak výtvarnej, taneční, nebo dramatickej se ukončuje absolutoriem. Potom tedy konzervatoř a teď Pedagogika volnýho času jinak nic.

Jak často sama aktivně tančíš?

Teď sama? Teď už ani tolik ne vzhledem k tomu, že chodím do práce a nějak se mi to míjí. Ale když jsem chodila na konzervatoř tak to bylo třeba pět hodin navíc kromě tréninků, které jsme měli pravidelně a povinné. Samozřejmě i teď se jdu zavřít do sálu, protože to potřebuju, ale není to už tak intenzivní, jako to bylo na konzervatoři.

Říkala jsi, že učíš v jedné liberecké taneční škole... Jak dlouho učíš tanci?

Letos je to čtvrtým rokem.

Jak často vedeš hodiny tance?

Týdně...mám věkovou kategorii baletek od 3 do 6 let. Pak mám juniorky, co je od 7 do 13 let a pak mám hlavní, což je od 14 do 25 let. S hlavníma mám dva tréninky týdně, s juniorkama mám jeden trénink týdně a s baletkama taky jeden, takže čtyřikrát týdně učím pravidelně. A do toho, než jsem teď nastoupila do zaměstnání, 2 - 3 mateřský školky, se kterýma jsem měla takový půlhodinový bloky cvičení.

Co bylo podnětem pro to, že jsi začala aktivně tančit?

Moc si to nepamatuju, ale co si pamatuju, že když jsem byla malá tak jsem si futr pouštěla televizi a tancovala si na písničky a zpívala jsem si. U nás v rodině nikdo netančí, takže jsem k tomu neměla ani žádný předpoklad, ani že by mě k tomu někdo vedl. Spíš, že jsem si tak furt tancovala, tak mě mamka přihlásila do „zušky“ a bylo na mě, jestli tu toho vydržím, nebo ne. Takže rodiče byli ten podnět, ale tancovat doma před zrcadlem jsem si začala asi sama.

Co bylo podnětem pro to, že jsi se stala učitelkou tance?

To mě ani nenapadlo. Začala jsem s tím v rámci praxe na konzervatoři, kdy jsme ve čtvrtáku měli v tanečním centru Dobeška malý děti. Pak jsem vlastně odmaturovala na taneční konzervatoři a dostala jsem se sem do Liberce na vysokou školu a když jsem tady byla asi první měsíc a půl, tak mi začalo docházet, že mi tancování chybí. A tak jsem poslala životopis do tanečního centra a vyšlo to. Takže jsem měla velkou kliku. Byla to prostě potřeba tančit.

Co Ti tanec přináší?

Neskutečnou svobodu. A hlavně možnost se vyjádřit jinak než slovy. Protože já se kolikrát přistihnu při tom, že to co cítím, nedokážu říct slovy. Potřebuji to spíš vytančit a nějak pohybově ztvárnit, než to jakoby říkat.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?

Já osobně si myslím, že jak kterej tanec, já to rozdělju spíš tak, že tanec, kterej vyjadřuje toho jedinice - vlastnosti, ten temperament tak sem patří ten street, ta moderna co dělám a třeba jako sport beru aerobic, kde je to vyloženě založený na technice a na těch prvcích, který tam ty holky cvičej. Takže aerobic i cheer nedává tomu člověku se tolik vyjádřit. Ty lidi fungujou na základě toho prvku a na základě toho, že to musí být technicky správně. Zatímco u contemporary – výrazového tance to tak není výrazovej tanec. Pro mě i street je typ výrazovýho tance, protože to má spoustu elementů a dá se použít různá hudba a pro mě je to umění a výrazový tanec. Zatímco aerobic a cheer mi úplně tak nepřijde.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?

Od doby co tančím? Vzhledem k tomu, že už jsem od malička fungovala v nějakým kolektivu, tak určitě i v těch čtyřech letech si pamatuju, že nám učitelky dávaly taneční hry na spolupráci, což si myslím, že mi pomohlo i do budoucna. Fungovat líp, začlenit se do kolektivu v první třídě. A už v tomhle raném věku bylo supr to, že jsem nepřišla do první třídy, nebo i do školky a bylo to první, že jsem se viděla jen s těma dětma. Myslím si ještě, že tanečník má mnohem dřív jasně stanovené názor, ale to pozoruji až od dob taneční konzervatoře. Kde jsem si začala uvědomovat to, že když jsem se ze školy vrátila mezi své vrstevníky na intr, tak jsem si s nima ani neměla tolik co říct. Je to hodně tím, že jsem si toho dost vyventilovala na tom sále, tak jsem pak neměla potřebu to řešit s někým ostatním. Že věci, který tížily jenom mě, jsem neměla potřebu sdělovat ostatním. Tímhle způsobem mě to posunulo a něco dál. Než jsem ale nastoupila na konzervatoř, tak jsem byla citlivka, kterou rozhodilo absolutně každý slovo a neměla jsem absolutně svůj vlastní názor. První měsíc na konzervatoři pro mě byl hrozně těžkej, protože po nás věčně chtěli: „Budte osobnosti, mějte vlastní názor a vyjádřete sebe.“ Nejvíce mě změnily asi hodiny improvizace. To je opět to sebevyjádření. To je to, že ta improvizace mě úplně převrátila. Kdybys mě pozvala takhle před sedmi lety tak Ti tu říkám úplně něco jiného. Kladli na nás jak psychikej tak fyzickej nátlak, abychom prostě byli odolnější a to mě asi nejmíc změnilo.

Co myslíš tím „psychickým nátlakem“?

Například přišla učitelka a viděla nás tančit poprvý. Neznala nás, nevěděla, kdo jsme, jini to berou jako motivaci. Mě, když přijde někdo nový, neznámý na hodinu a řekne mi, že jsem nemožná, tak pro mě to motivace není. Takhle to tam fungovalo furt. Chtěli po nás vlastní názor, na druhou stranu nám ho zakazovali. V té době na té konzervatoři jsem to brala jako absolutní buzeraci a něco co prostě nerozdejchám. Ale když to vidím zpětně, tak asi už chápu, proč to dělali.

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

Ve mně? Když tančím.... To je pokaždé jiný. Záleží, jestli tančím, protože ze sebe potřebuju něco dostat, a je to vyloženě vztek co ze sebe potřebuju dostat. Nebo jestli je to něco, co potřebuješ říct. Určitě je to vždy jiný, každopádně pokaždé, když tancuju nějakou choreografií, tak je to pokaždé na jiné rovině, podle toho, co zrovna cítím, nebo jak se cítím.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelkou tance?

Určitě se mi zlepšují komunikační schopnosti a dovednosti. Když jsem začínala učit, tak mě dokázala vytočit jakákoli „blbost“, když děti zlobily, nedávaly pozor. Pak přišla má vedoucí a říká: „Terko, když budeš vytočená a ty děti to uvidím, budou zlobit o to víc.“ Nebylo to hned, ale čím déle učím, tím nabírám více zkušeností a koukám se na děti taky

jinak. Snažím se všimnout si jiných věcí a k těm stálejším skupinám už vím, co si k nim mohu dovolit, co s nimi dělat. Víím, že je nemůžu nechat stagnovat na jednom místě. Takže určitě nějaký ten posun tam nastal v tom smyslu, že moje hodiny jsou lepší. A je to asi i tím, že mám různé skupiny, každý rok se mi střídají a to mi i pomůže k tomu, poznávat jiné věci. No a co mi také opravdu moc pomohlo, byla škola, kterou mám, psychologie, pedagogika. Snažím se to propojit a pomáhám mi to.

Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?

Strašný sebeuspokojení, protože mě těší, že mám od dětí nějakou zpětnou vazbu. Samozřejmě, že vždycky to není tak růžový. Musím najít něco mezi, tak, aby to ty děti bavilo, aby to bylo účinný – naučily se techniku, aby na tréninky chodily rádi. Ale kromě toho učení je to neskutečný sebeuspokojení z toho, co dělám, protože když vidím děcka, jak je to baví, tak pro mě je to něco, co mě neskutečně těší. Je to ta zpětná vazba jak od dětí, tak i od rodičů.

Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnick i jako učitel tance?

Přemýšlím, jestli jsem schopná to vůbec oddělit. Rozhodně jsem empatičtější, jak k malejm tak velkejm. Co se tance týče, tak mám obrovskou vůli. Prostě vydržím, i co se týče jiných věcí, ale není to tak silný jako u toho tancování.

Co Tvůj temperament?

Co se temperamentu týče, tak na to jaký já jsem v běžném životě cholerik, tak mě tanec neuvěřitelně uklidňuje. Nikdo to většinou o mě neřekne, ale já sama sebe vidím jako obrovského cholerika, vytočí mě každá maličkost, ale je zvláštní, že na tom tanečním sále to tak není. V tom vidím ten posun, tu změnu. A všímám si toho, že jsem schopná oddělit osobní život od toho profesního. Věci v osobním životě nechávám doma a do tanečního sálu je s sebou neberu. Jdu tam vypnout. Zatímco když se něco stane na tancování tak si to беру domů. Cítím za to velkou zodpovědnost. Jak sama k sobě, tak dětem.

Jak myslíš, že by se vyvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačala aktivně tančit?

Vzhledem k tomu, že jsem přihlášku na konzervatoř odesílala týden před uzávěrkou... Já jsem věděla, že chci tancovat, ale s tou konzervatoří jsem nepočítala. Opravdu jsem to šla jen zkusit. Ale kdybych nešla, tak jsem se rozhodovala nad cestovním ruchem, takže bych dnes asi věnovala jazykům, která mám taky moc ráda, ale tancování tehdy bylo přednější. Ale musím Ti říct, že jsem nikdy takhle neuvažovala nad tím, co bych dělala dnes, kdybych netančila. Já to k sobě už tak přisuzuju, že si bez toho asi ani neumím představit svůj život.

Jaký je Tvůj názor na zařazení oboru Taneční výchova do systému vzdělávání?

Já s tím souhlasím. Vzhledem k té myšlence, co Ty tu teď říkáš, tak tu vlastně ukotvila Eva Blažičková, bývalá ředitelka a zakladatelka té konzervatoře, co jsem studovala. A když jsem ji studovala, tak vymyslela projekt, jmenoval se „Špalíček“, pro který se vybraly děti z různých základních škol v Praze, a ty vybraný děti dojížděly do toho Duncan centra na ten „Špalíček“. Na konci z toho vzniklo dvou a půl hodinový představení, kde tancovali studenti z naší školy, z Duncanu, a s nima to tancovaly ty děti, absolutní netanečníci. Eva Blažičková tenkrát vybrala děti z různých etnických skupin, byla i ve speciální škole. A když jsem viděla ten pokrok dětí, za ten jeden školní rok.... Ty děti se tak zkulivovaly, jak mluvily, vyjadřovaly se. Ten tanec kultivuje osobnost a nějakým způsobem tu duševní schránku. Eva Blažičková chce, aby z každého tanečníka, a nejen tanečníka, i člověka byla individuální osobnost. A ta myšlenka taneční výchovy na školách by k tomu mohla pomoci. Ale spíš nějakou dobrovolnou formou minimálně, ne každý se cítí v tanci dobře. A kdyby to zavedli povinně, nemělo by to takový smysl.

Jak bys charakterizovala profesi tanečníka?

Pro mě je tanečník umělec, kterej dává publiku nějaké poselství. Něco co nechce, nebo neumí říct. Posel myšlenek, které je těžké nějak říct či vyslovit.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

Já vždy říkám, že co se týká moderny a výrazového tance, tak u tohoto stylu není tak kladen důraz na výkon jako na emoční stránku. Takže důležité je asi chtít se nějak vyjadřovat. Jinak v ničem nevidím moc velkou důležitost. Takže vstupní dovednost určitě chtít se realizovat a nějak vyjádřit, protože výrazovej tanec je postavenej hlavně na tom, na emoci. A myslím si, že žádná výkonostní dovednost není zapotřebí.

Jak bys charakterizovala profesi učitele tance?

Pro mě je to člověk, kterej dává těm dětem možnost vyjádření a seberealizace. Pomocí tance samozřejmě. Je to umělec, který umí učit a vysvětlit ty věci.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?

Určitě poznatky z pedagogiky a psychologie. I vzhledem k tomu, že když někdy vidím učit někoho, kdo tohle nemá, tak je to na těch dětech vidět a mě to štve. Takže lektor by měl mít alespoň minimální znalost lidského těla, pedagogickou znalost a psychologickou a určitě si myslím, že by si měl projít nějakou praktickou fází – Někakou taneční přípravou, aby si to sám vyzkoušel a zažil, než půjde do běžné vyučovací praxe. Takže ve shrnutí by měl taneční lektor mít pedagogickou, psychologickou a praktickou dovednost.

Které z těchto předpokladů ve výkonu profese tanečnice a učitelky tance Ti na počátku scházely?

Vzhledem k tomu, že jsem studovala taneční konzervatoř, tak nějaký základ jsem měla odtamtud. A co se týče té pedagogiky a psychologie čerpám teď z vysoké školy. Měla jsem nějaké dovednosti, ale nebylo to na takové úrovni. Vysoká škola mi zase pomohla o něco víc. A v tanci je to furt kam posouvat. Furt to jsou nějaké nové techniky, směry, hudba. Zatím je to ten poslední level, který mi moc pomohl.

Jak se Ti je podařilo rozvinout?

Ta škola mi hodně pomohla no a samozřejmě několik let praxe, ta ukáže hodně.

Co považuješ za hlavní rozdíl mezi profesí tanečnicka a učitele tance?

Tanečník je tvůrce a pedagog je posel. Nevím... asi tak no.

Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnice a jako učitelka tance?

Jezdím na workshopy. Když je čas a finance, a ten workshop stojí za to. Protože už jsem zažila workshopy, který stály spoustu peněz a stály za ni. Dál školení hlavně pro předškoláky. Pro mě osobně je i přínos jet s těmi dětmi na taneční soutěž.

Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Tvým pedagogickým vedením?

Záleží, se kterou věkovou skupinou. S těma menšíma je lepší si více hrát, není to o tom si hodinu hrát, ale je to více o hře a zábavě. Nejsou schopny vydržet dlouho a to k tomu patří. U juniorek je to o tom, že na ně nemůžu klást až tak vysoké nároky. Furt jsou ve vývinu. Ale jsou hodně ambiciozní a chtějí vědět nové věci. Hra je tu spíš za odměnu, spíše improvizujeme, učíme se nové. S velkýma už nehraju vůbec. S nima už je to fakt forma vzdělání. Tak pracujeme, učíme se nové, mluvíme o tom apod. Ale chci, aby je to bavilo, není je to jako ve škole.

Jaké schopnosti popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

Komunikaci, spolupráci, seberealizaci, nějaké sebevyjádření určitě. Spolupráci jak mezi sebou navzájem tak mezi mnou a jimi. Nějakou kreativitu, ale to asi patří pod ten seberozvoj. Je tu důležitá i ta individualita toho tanečníka.

Přehled výpovědí respondentky č. 2

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jsi začala aktivně tančit?	<i>"rodiče byli ten podnět, ale tancovat doma před zrcadlem jsem si začala asi sama"</i>
	Co bylo podnětem pro to, že jsi se stala učitelkou tance?	<i>"začala jsem s tím v rámci praxe na konzervatoři", "byla to prostě potřeba tančit"</i>
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	<i>"když jsem se rozhodovala, kam půjdu na střední"</i>
Přínos profesí tanečnicka a učitele tance	Co Ti tanec přináší?	<i>"neskutečnou svobodu", "možnost vyjádřit se jinak než slovy"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když tančíš?	<i>"je to pokaždé na jiné rovině, podle toho, co zrovna cítím, nebo jak se cítím"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?	<i>"strašný sebeuspokojení"</i>
Vliv profesí na život tanečnicka	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?	<i>"učitelky nám dávaly taneční hry na spolupráci", "abychom byli odolnější a to mě asi nejvíc změnilo"</i>
	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelkou tance?	<i>"určitě se mi zlepšují komunikační schopnosti a dovednosti", "psychologie, pedagogika - snažím se to propojit a pomáhá mi to"</i>
Podíl profesí na změně vlastností tanečnicka	Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnice a jako učitelka tance?	<i>"rozhodně jsem empatičtější", "mám obrovskou vůli"</i>
Předpoklady pro výkon profese tanečnicka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?	<i>"důležité je chtít se nějak vyjadřovat"</i>
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	<i>"pedagogickou, psychologickou a praktickou dovednost"</i>
Vzdělávání tanečnicka	Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnice i učitelka tance?	<i>"workshopy", "školení hlavně pro předškoláky"</i>
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?	<i>"komunikaci, spolupráci, seberozvoj", "kreativitu"</i>

Příloha E

Respondent č. 3 (Jan)

Jakému tanečnímu stylu se věnujete a jak dlouho?

Věnuji se baletu a modernímu tanci, s tím že baletu asi 15 let a modernímu tanci asi 9 let.

Proč právě tyto taneční styly?

Balet mi byl víceméně vnucen na taneční konzervatoři a moderní tanec jsem si vybral sám, neb mě zajímal.

Na jaké úrovni se tanci věnujete?

Profesionálně. Tanec mě živí. Moje pracovní pozice je tanečník.

Jaký druh tanečního vzdělání jste získal?

Mám pět let taneční konzervatoře. Dále dva roky AMU a dva roky konzervatoře zaměřené na moderní a výrazový tanec.

Jak často sám aktivně tančíte?

Zhruba šest dní v týdnu po pěti hodinách denně.

Jak dlouho tanci vyučujete?

Dva roky.

Jak často učíte?

Jednou až dvakrát týdně. První rok jednou týdně, teď už dvakrát týdně, kdy jedna třída dívek je mladší, 13 – 19 let. Ti druzí studenti v jiné škole ty jsou ve věku 19 – 35 let.

Co bylo podnětem pro to, že jste začal aktivně tančit?

Byl to určitě rytmus. Rytmus, který ve mně vyvolal pohyb, který mě nutil s tím pohybem pracovat dál a rozvíjet ho.

A co bylo podnětem proto, že jste začal učit tanci?

Já jsem vlastně nejdříve chtěl učit, ale nešlo to. Tak moc jsem chtěl, že to zřejmě nešlo. Asi po pěti letech přišli nabídky a mělo to ten přirozený vývoj a okolnosti tomu pomohly. Sám jsem to nevyhledával, ale ta nabídka přišla a já ji přijal a od té doby učím.

Co Vám tanec přináší?

Radost a svobodu. A samozřejmě též zdraví.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní, že je uměním. Co si o tom myslíte Vy?

Mně se líbila jedna věta, která říká: „Tanec je sportem bohů“. Ale nemyslím si, že tanec je sport, ale že je více uměním. Každopádně taneční vývoj, nebo život tanečnicka je z počátku zaměřen na výkon a to hodně. Pak je trochu víc zaměřen umělecky a pak zhruba nad 30 let si myslím, že by ten tanečník, pokud zraje jako člověk, by se měl více soustředit na tu uměleckou stránku. Na umění jak tvořit tancem, než se na něj zaměřit jako na sportovní disciplínu.

Jaké změny pozorujete od té doby, co aktivně tančíte?

Žádné. Já prostě tančím pořád. Je to tak velká náplň mého života, že nepozoruji žádné změny vlivem mé taneční profese. Ano, měl jsem taneční pauzu necelý rok, kvůli problémům se zády, takže jsem se moc nehýbal a cítím se mnohem lépe, od té doby co jsem se začal znovu hýbat a aktivně tancovat.

Co se ve Vás odehrává, když tančíte?

Pokaždé něco jiného. Někdy je to – jak jsou ty kroky po sobě? Někdy je to – jak to výrazově zahrát? Záleží, co je za představení. Některé mi je bližší, takže nepotřebuju tolik myslet, co tam je za kroky a výraz. Některé je méně hrané, některé je náročnější na výraz tanečnicka. Člověk má jakoukoli roli – otce, mámy, syna, dítěte a jakákoli takováhle role potom nutí k nějaké póze, nebo karikatuře, nad kterou člověk vlastně přemýšlí. A zase je to radost, svoboda...

Jaké změny pozorujete od doby, kdy učíte tanci? Jaké nastaly?

Necítím žádné změny. Učím dva roky, takže zatím asi žádné nenastaly.

Co se ve Vás odehrává, když učíte?

Nic moc... vysvětluju. Jde mi o to, abych prakticky vysvětlil ten pohyb co nejlépe. Na závěr hodiny jsem buď zdcenej, tím že to studenti buď nepochopili, nebo to neuměj. Nebo naopak mám zase radost, že jim to jde a že to funguje. Takže buď jakási zoufalost, nebo pocit naplnění něčeho, co se Vám vrátí. Buď milá zpětná vazba, nebo ne moc dobrá.

Jaké změny vlastností pozorujete jako tanečník a jako učitel tance?

Asi jsem víc tvárnej. Myslím si, že všeobecně tanečníci jsou více tvární už tím, že pokud to nejde touto cestou, zkouší to jinou. Projevuje se to hlavně pozitivně na naší vůli. Jinak nemůžu moc říct, tak jsem to nikdy nevnímal a možná ani ještě nezjistil. Ale co cítím už teď, že o člověku uvažují víc anatomicky, to je jediné.

Jak myslíte, že by se vyvíjel Váš život dnes, kdybyste kdysi nezačal tančit?

To si vůbec netroufám říct.

Jaký je Váš názor na zařazení oboru taneční výchova do systému vzdělávání. Například na běžné základní škole.

Myslím si, že je to výbornej nápad. Určitě by to mělo fungovat. Už to mělo dávno fungovat.

Jak byste charakterizoval profesi tanečnicka?

Člověk, který okusí dřinu, bolest, podrobuje se kázni.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady, by podle Vás měl tanečník mít?

Neměl by být fyzicky zdeformovaný. Musí umět stát rovně. Pokud by chtěl dělat balet, tak by musel mít nějaké dispozice. Tam už je to trochu těžší v tom, že se hodně řeší rovná páteř a pohyblivost kyčlí, třísel, dále rozsahy. Kdežto na moderní tanec záleží, aby měl nějakou zajetou koordinaci těla a nějaký originální způsob myšlení.

Jak byste charakterizoval profesi učitele tance?

Je to guru. Studenty musí umět něčím zaujmout.

A jaké vstupní dovednosti či předpoklady podle Vás takový učitel tance má mít?

Měl by být trpělivý. Měl by mít nějakou svoji filozofii, kterou by své studenty zaujal, pokud nechce pracovat jako „dělník“. Dělník ve smyslu učitelek baletu na prvních ročnících konzervatoře. Tam je to jen o tom – „dej paty dopředu, narovnej záda!“ Když se přestaneme bavit o těchto dělnících, tak vlastně učitel tance by měl zaujmout svoji filozofii. Měl by mít nějaký svůj styl, který v tom lepším případě ty studenty nějakým způsobem zaujme a budou ho následovat. Neměl by jim asi jen předávat kroky. Měl by poskytovat takový materiál, který ty studenty otvírá. Které je nezavírají v tom, že teď je krok pravou nohou, ale že tanec je potěšení, radost – no v podstatě umění. Takže učitel by měl být v podstatě „otvírač“ studentovy mysli. Když on je pak rozdíl učit dvakrát týdně, nebo každý den. To už je potom těžší.

Které ze zmíněných předpokladů Vám na začátku Vaší kariery scházely?

Těžko říct. Myslím si, že mi nic nescházelo...

Měl jste veškeré předpoklady?

Nevím, co mi scházelo. Špatně se to takhle rekapituluje...Nevím, to opravdu nedokážu posoudit.

Co považujete za hlavní rozdíl mezi profesí tanečnicka a profesí učitele tance?

V tom, že vlastně učitel není vidět, ale tanečník jo. Učitel je v podstatě pozorovatel a tanečník je exhibicionista. Ale ono se to i tak dost míchá, protože ten kdo tancuje, tak zároveň i učí. Takže se tam vlastně ty polohy střídají. Nevidím v tom zásadní rozdíl.

Jakým způsobem se vzděláváte a zdokonalujete jako tanečníka jako učitel tance?

Snažím se hledat nějaké styly. Sledovat současnou scénu taneční, evropskou. Tu americkou moc nesleduji. Sleduju vše od Evropy na východ, tam je toho podle mě nejvíc. Sleduju různé bienále, choreografie, vyhledávám nové styly, které vznikají. Vyhlídnout si jeden styl, zjistit si o něm co nejvíc. Popřípadě dojíždím na workshopy s někým, kdo ten styl dělá a potom ho vlastně přijmout za svůj a aplikovat ho do běžného profesního života. To je vlastně asi vše co pro to dělám.

Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Vaším pedagogickým vedením?

Nejdřív potřebuju studenty pořádně zahřát a uvolnit, aby neměli žádný přebytečný napětí svalový. Snažím se pracovat přes uvolnění, takže vlastně by to nemělo být žádný ufuněný, zpocený, nepříjemný a dřina. To zabere třeba dvacet minut. Potom hodně pracujeme na zemi, děláme převaly. Tam taky hodně změkčíme svaly. Snažím se, aby byli plastický a pak jedeme variace, respektive nějakou moji choreografickou přípravu. To děláme v podstatě do konce hodiny. Ještě nějaký skoky, jakože neučím, kromě uvolnění a nějakého gaga stylu (což přišlo z Izraele), tak techniku moc neučím. Učím ještě správný postavení těla, využití artikulace, zemský přitažlivosti a to jsou takový základní prvky mé hodiny, aby se ten člověk cítil dobře a něco udělal.

Co je to ten „gaga styl“?

To vzniklo v Izraeli. Je to taneční styl, který může dělat vlastně úplně každý. Bylo to vyvinuto pro profesionální tanečníky, ale v konečný fázi se to aplikuje právě v Izraeli už na středních a vysokých školách pro studenty medicíny. Je to vlastně úplně jednoduše, organické pohyby těla, které je hodně zaměřené na představitost. Člověk si představí, že má třeba jenom kosti, nebo potom jenom svaly s tím, po svém, pracuje. Ten učitel, nebo lektor vede nějakou rychlost těch pohybů, ale je to hodně volný. Je to vlastně styl, který i léčí. Je spousta lidí, kteří mají problémy s koleny, kyčlemi, tak vlastně tímhle si člověk sám najde svoje vlastní limity, kam až může jít, jak moc se může natáhnout, bez toho, aby měl striktně daný. V rámci toho si každý vlastně najde, jak mu to tělo funguje nejefektivněji a nejlíp. Je to vlastně takovej výzkum. Aplikuje se to jako pohyb, který léčí.

Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence podle Vás obor taneční výchova rozvíjí?

Rozvíjí zejména levou mozkovou hemisféru. Spousta lidí používá jenom pravou. Ale jak víme, tělo je kompaktní nástroj, myšlení i fyzické a pokud prostě někde něco zaostává, tak se člověk stává nekomaktním. Pohyb je zdravěj, pohyb rozvíjí. Koordinuje pohyb a motoriku, poznání vlastního těla. Člověk by měl znát, co jeho tělo může a umí, když s ním žije celý život.

A po psychické stránce?

Inteligenci těla. Komunikaci s tělem. Komunikaci, koordinaci myšlení.

Přehled výpovědí respondenta č. 3

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jste začal aktivně tančit?	<i>"byl to určitě rytmus"</i>
	Co bylo podnětem pro to, že jste se stal učitelem tance?	<i>"okolnosti tomu pomohly"</i>
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	<i>"balet mi byl vnucen", "moderní tanec jsem si vybral sám, neb mě zajímal"</i>
Přínos profesí tanečníka a učitele tance	Co Vám tanec přináší?	<i>"svobodu", "zdraví"</i>
	Co se ve Vás odehrává, když tančíte?	<i>"radost, svobodu"</i>
	Co se ve Vás odehrává, když vedete hodiny tance?	<i>"zoufalost, nebo pocit naplnění něčeho, co se Vám vrátí"</i>
Vliv profesí na život tanečníka	Jaké změny pozorujete od doby, kdy aktivně tančíte?	<i>"žádné, já prostě tančím pořád"</i>
	Jaké změny pozorujete od doby, kdy jste učitelem tance?	<i>"necítím žádné změny"</i>
Podíl profesí na změně vlastností tanečníka	Které změny Vašich vlastností pozorujete jako tanečník a jako učitel tance?	<i>"vůli", "o člověku uvažuji více anatomicky"</i>
Předpoklady pro výkon profese tanečníka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?	<i>"neměl by být fyzicky zdeformovaný"</i>
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	<i>"studenty musí umět něčím zaujmout"</i>
Vzdělávání tanečníka	Jakým způsobem se vzděláváte a zdokonalujete jako tanečník i učitel tance?	<i>"snažím se hledat nějaké styly", "popřípadě dojíždím na workshopy"</i>
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Vašeho názoru taneční výchova rozvíjí?	<i>"inteligenci těla", "komunikaci, koordinaci myšlení"</i>

Příloha F

Respondent č. 4 (Anna)

Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?

Já jsem vlastně od školky, kde jsem chodila od 4 let, tak tam byla pohybová příprava, kterou vedla Libuše Rollichová, která je zakladatelka a majitelka tanečního studia Magdaléna, což je vlastně v Rychnově a v Jablonci. Tak jsem se tomu prostě začala věnovat a vlastně do teď. Je mi 21. Ono se tomu říká scénickéj tanec, ale já jsem vlastně teď zaměřená na současný tanec, což je vlastně takový nadřazený slovo pro scénickéj tanec. Něco jako když máš street dance, v tom má nějaký hiphopový kroky, nebo popin, lockin a takový, tak takhle stejně to funguje v tom současným tanci, kde skoro nikdo vlastně neví, co to znamená. Když to řeknu, tak si všichni představěj hip hop, ale tak to není, že jo. Takže ten scénickéj tance spadá pod to a spíš je to věc konce 20. Století, současnej tanec bude spíš otázkou 21. Století teď řekněme. Takže v dětským se zaměřuju na „scénák“ a řekněme v tom profesionálním se zaměřuju na ten současnej tanec.

Proč právě tento styl?

Tak určitě je to i kvůli tomu, že jsem začala chodit k paní Rellichové. Ale je to vlastně styl, o kterým si myslím, že je pro ty děcka nejlepší s tím začít. Protože připravuje skvěle tělo. Potom člověk, kdyby to nedělal dál, tak může dělat i jiný sporty, navíc tenhle tanec je zaměřenej tak, aby to nebylo proti tělu. Jako v tom baletu, tam když holky nosej ty špičky, tak tam se jim deformuje tělo. Kdežto u toho současnýho nebo scénickýho tance je záměr, aby to dítě, nebo ten dospělej, měl správně postavený tělo. Vždycky začátek hodiny je o tom správném držení těla, jak v tom statickým i aby se to přeneslo do toho pohybu, to znamená, jak by měl stát, kde by měl mít váhu. Je to něco jako fyzioterapie, dá se říct. Myslím si, že je to dobrý kvůli tomu fyzickému a zároveň si myslím, že je to dobrý zároveň pro tu psychickou část toho človíčka. Protože tam se rozvíjí úplně skvělá fantazie toho dítěte a taky si uvědomuje to svoje tělo jako fakt fyzicky, že tady mám tu nohu a je fakt takhle velká. Protože ty děti vědí, že to tělo maj, ale vůbec nemají ponětí o sobě. A myslím si, že je fakt dobrý, že člověk si udělá jasnou představu o tom jak, vypadá, jak jednat v běžným životě, jak prožívá emoce, který prožívá i v normálním běžným světě. A v ten tanec je prostě skvělej na to, že si prožiješ různý věci hodně reálně v tom tanci. Prostě to rozvíjí člověka jak po té fyzické i psychické stránce.

Na jaké úrovni se tanci věnuješ?

No snažím se na tý profesionální samozřejmě. Ale v budoucnu si myslím, že by to mohlo být moje poslání. Protože učit by se mělo jako s posláním a s tím, že v tom opravdu vidíš ten smysl. Jinak to prostě není ono. A já teď mám pocit, že teď je z části z toho, že nám peníze a bylo mi nabídnuta tahle práce a mám na to asi dobrý studium. Protože co jsem vystudovala Duncan centre, tak tam je čtyři roky maturita, tam se intenzivně věnujeme technice a tvorbě a potom další dva roky ta „voška“, to je hodně zase zaměřený na pedagogiku. Kde vyloženě chodíme do studia, koukáme se, jak jiný učej. Snažíme se

taky učit, máme tam metodiku, didaktiku, psychologii, takže vlastně mám z toho Duncanu dobrou základ pro to učit v těch „zuškách“. A protože jsem měla ještě nějaký další zkušenosti tak mi takhle práce byla nabídnuta a já ji mám docela ráda. Když si nemyslím, že nejsem úplně zralá učit a takhle skončit. Myslím si, že potřebuju ještě mnohem větší škálu toho co jim předat. Mnohem víc si být jista tím, co jim předávám a že je to tak správně. A jsem moc vděčná tady za ten rok, ale vím, že musím jít ještě někam dál a učit se sama sebe, zjistit, co znám, co neznám, abych se mohla zase vrátit a učit.

Jaký druh tanečního vzdělání jsi získala?

Mimo toho Duncanu, jsem chodila ještě na semináře o vývoji. Vlastně od prenatalního, ještě v bříšku, co se s tím člověkem děje, jak se vyvíjí, takže vlastně miminko, potom školní věk, dorosteneckej věk, řekněme až pak do tebe 18. Tak to byl takovej seminář o těch dětech. Jak se vyvíjej, co se s nima dělá atd. Je to seminář, kterej trvá rok a je to každěj měsíc jeden den, takže mám nějakej certifikát. Co se týče profesionálního, tak mám nějaký kurzy, co se týče osvětlování, jako jak se používaj světla a tak. Jinak mimo to už asi nic jinýho nemám.

Jak často sama aktivně tančíš?

No teď je to horší. Během Duncanu to bylo každý den, kromě soboty a neděle. I když soboty někdy taky a v neděli jsem měla obvykle volno, ale teď je to takový ... Kdybych měla říct, že si sama pro sebe zatančím, tak řeknu, že nikdy. Protože teď hlavně učím a pořád jsou to prostě lidi, kteří nejsou na té profesionální úrovni, takže já jim většinou ukážu něco a půl roku na tom drilujeme. Není to o tom, že bych si s nima potom zatančila, zvlášť s těma malýma. Teď učím v Magdaleně, kde tvoříme s holkama i celkem pěkný věci, ale pořád to jako není, že bych si šla sama zatancovat. A je pravda, že bych asi měla mít větší morál na to, prostě si aspoň jednou tejdne, nebo dvakrát jít sama něco zkusit. Ale na to prostě teď nějak nemám motivaci. Ale teď budu mít vystoupení, už jsem asi tak čtrnáct dní měla zkoušet a pořád to oddaluju, protože se bojím, že přijdu na sál a nezatanuju to. Takže teďko začnu no, abych si aspoň zkusila svoji choreografii.

Jak tedy dlouho učíš?

Jako hlavní pracovní poměr to mám teď od září, s tím, že jsem během Duncanu to měla tak jakoby bezplatně, jsem učila od druháku. Jakože fakt třeba každěj tejdne, taky jsem měla víkendovky. Potom kolem toho čtvrtáku mi paní Rellichová v Magdaleně začala dávat na dohodu výplatu, takže to byly taky ty víkendy. Taky jsem učila na festivalu ve Vandsdorfu. Což je pro ZUŠ a taky soukromý studia, vyloženě takový kreativní dílny a já jsem tam měla třeba malý děti, takže to byly další tři, nebo čtyři dny, kdy jsem intenzivně učila. A to je tak asi všechno.

Jak často vedeš hodiny tance?

4 dny v týdnu.

Co bylo podnětem pro to, že jsi začala aktivně tančit?

No pro mě to bylo to, že jsem nechtěla chodit spát, protože ve školce se většinou děti nechce moc chodit spát a o tý pauze tam byly kroužky, že jo. Takže první byla flétna a mě se nikdy nelíbil ten zvuk, je to takový falešný, taky se nedá naladit. A potom ten tanec. Já jsem byla vždycky takový živý dítě, tak mě mamka dala na tanec. Já nevím, prostě mě to asi hodně bavilo. A byl taky ten zlom před tou pubertou, kdy nevíš, co chceš a lámou se ty zájmy, tak tam, protože já jsem taky dělala tisíc věcí a bavilo mě hodně věcí a docela mi to šlo taky asi. No a nakonec to vždycky nějak dopadlo, že jsem odhodila to ostatní a skončila jsem u toho tance. Nikdy to nebylo, že bych si já sama sedla a začala jsem nad tím tak strašně přemýšlet. To vždycky vyšlo nějak ze situace, nějak přirozeně. Takže asi to nějak mělo být, nebo nevím, jak to mám říct. Prostě to ve mně asi vždycky nějak bylo no. Cítím se jako člověk, který tančí, nebo umí tančit. Je to součástí mě. Chci být dobře člověk a to tancování k tomu prostě patří. Už to mám od mala prostě zažitý a to vyjadřování skrz ten tanec je součástí mě.

Co bylo podnětem pro to, že jsi se stala učitelkou tance?

To jsem ještě nezmínila, protože taneční studio Magdaléna má taky soustředění v létě. A tam mě paní Rellichová zvala už dřív, během Duncanu a vlastně za prvý mě to bavilo a za druhý mi řekla, že mi to jde. Tak myslím, že ten největší podnět, byla vždy ta paní Rellichová, ta mě hodně vede a hodně mi pomáhá celou tu dobu. Co se týče toho tance, tak ta paní Rellichová a mamka jsou takový lídři, který mě k tomu vždycky nějak přivedou. To soustředění vidím jako takový ten zlom, že mě to vlastně bavilo a potom mě ještě hodně bavil ten Vansdorf, že tam jsem se cítila, že jsem fakt odvedla dobrou práci. Kde jsem si řekla, že to asi má cenu.

Co Ti tanec přináší?

My u toho současného tance říkáme, že samotný pohyb může být tanec. My co jsme se učili na těch dějinách od těch úplněch neandrtálců, takže tam když jsme se učili, tak jsme jenom dupali a hulákali. Takže já si myslím, že to je prostě součástí člověka i duše člověka, že to je prostě určitý vyjádření. Stejně tak teď jsem četla nějaký „řeč těla“ a tam prostě taky že už to že se tomu člověku nějak postavíš a gestikuluješ, to je už určitá řeč těla a pak se podíváš na lidi, jak se mezi sebou baví, jak spolu gestikulují, tak z toho už něco je. Tanec je pro mě řekněme taková sofistikovanější řeč těla. Pro mě je hodně důležitá ta choreografie, když mám třeba nějakou filozofickou otázku, tak se skrze to snažím odpovědět, nebo jestli je něco, co se nedá úplně vyjádřit slovy, tak ten zážitek v tom tanci mi to potom dá. A v tom tanci, i kdybych šla jen na diskotéku, tak je to super uvolnění. To tělo prostě nějak zapojíš do toho života. V tom tanci, oproti tomu sportu, je ta emoce navíc. Takže takovýto zapojení jak fyzická, tak psychická, tak to je pro mě prostě důležitý a to mi to dává. To je to spojení prostě. Někdy je to svým způsobem i meditace, že si řekneš „to mi chybělo“.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?

Myslím si, že hodně záleží, na jakém druhu tance se podíváš. Je to hodně na rozhraní. Když se podívám na discodance, tak to je pro mě sport. Tam je nějaký um, ty lidi se umějí hejbat, mají rozsahy a tak dále, je to nějaká technika, ale podle mě tam není úplnej uměleckej záměr. Tam jsou efekty, je to show. To je pro mě sport, ve svém smyslu zábava. Nemyslím, že to je špatně, ale pro mě umění není show. Umění je pro mě prostě... Ten člověk ani nemusí mít dobrou techniku, ale když prostě jde fakt skrz, tak si toho prostě ten člověk ani nevšimne, že sem tam nedotáhne špičku, ale má ten zážitek. Když se nějaký umělec fakt snaží něco vyjádřit, „vyždíme“ z toho vždy nějakou emoci, i zápornou. V těch tancích, který jsou pro show, tak tam chybí pro mě obvykle umění. Um tam je, jakože kumšt, uměj techniku, uměj choreografii, dá se na to třeba dobře koukat, ale chybí tam ta šťáva. Pro mě je to ten důvod, nebo nevím, jak jinak to mám vyjádřit. Tak asi tak. Já si myslím, že tanec může být jak sport, tak umění.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?

Takhle od té doby, co jsem v té Magdaléně tak to byl koníček. A pak co jsem šla na Duncan, tak to byla profese, nebo dejme tomu příprava na tu profesi. Takže tam Ti totálně znechutěj tanec. Jako, že vlastně zjistíš, že netančíš kvůli tomu, že tě to baví, tak to je asi to největší. Já nevím, já tančím aktivně, řekněme od toho Duncanu. To jde těžko říct, jestli je to vyloženej jenom jako důvod, že se to takhle všechno změnilo ve mně. Spíš je to všechno kolem. Protože já jsem šla v patnácti do Prahy, takže celkem mladá člověk, takže tam bylo hodně věcí kolem, takže jsem měla pocit, že jsem za ten rok dospěla o 20 let. Bylo tam toho hrozně moc a navíc jako malá jsem měla poruchu soustředění a na tom Duncanu to byl podle mě jeden z těch větších problémů. Protože tam člověk, aby se zasoustředil na tu úplnou „niani“ hrozný soustředění. Tak to první dva roky není vyloženej o tanci, jak si každá myslí. Tam se první dva roky učíš chodit, běhat, klopit osu a tyhle úplně základní věci, jako jak našlapuješ chodidlem na zem, jak stojíš. A prostě tam stojíme hodinu a totálně se potíme. Je to o tom, jak seskupit kostičky v těle. Já nevím, vyšponovat se co nejvíc nahoru atd. Co mi to jako dalo.... No větší pojem o mém těle, určitě to ve mně zakotvilo tanec jako součást mě, díky tomu Duncanu. Vnímám to tak, že mi to není jedno a vnímám to taky tak, že by to svým způsobem mohl dělat každý. Změnilo mi to názor na tanec a nějakým způsobem jsem si to vyjasnila. Asi jsem fyzicky připravenější, než lidi, který nedělaj žádný sport, nebo já nevím prostě....

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

No když tančím, nebo improvizuju, to fakt záleží na tom, v jakým jsem rozpoložení. Vždycky v tom nějaký záměr je. Když přijdeš na hodinu techniky a teď tam máš věci, který prostě nezvládáš, tak já cejtím strach, jsem naštvaná, že to nezvládám. A nebo, když je to absolutní improvizace, sama si pustím nějakou hudbu, je to určitý vyplavení toho, co se ve mně zrovna odehrává a ani jsem o tom třeba nevěděla. Jako třeba na Duncanu to bylo třeba často, protože tam to bylo těžký, že jo a tam jsem mívala období, kdy jsem neměla zrovna dobrý nálady, tak tam je celkem normální, že si každé den pobřečís

v hodině. Takže je to hodně rozmanitý co cejtím, když tančím. Ve mně všechno, tam se dá prostě cítit úplně všechno. Od absolutního štěstí, který nechápeš, proč se to děje. Nějaký spojení, máš pocit, že je to „ono“ a že jsi ve správné čas na správném místě, až po absolutní beznaděj a úplně propad sebedůvěry. To taky cejtím sem tam. Je to úplně všechno, co můžeš cejtít v normálním životě, tak to já můžu cejtít při tom normálním tanci., fakt hodně intenzivně.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelkou tance?

Snažím se být tolerantní i k jiným učitelům, se kterými nesdílím jejich názor, na způsob jejich učení. Snažím se to oddělit, nehodnotit a zastat. Snažím se k tomu najít ten správný postoj. Taky jsem zjistila, jak je to těžký, jak obdivuju třeba i učitelky ve školách a k pedagogům obecně. Že to je vlastně práce opravdu plnohodnotná, že to není jen tak. No třeba v tý „zušce“, že je to fakt škola tady, že je to spousta byrokracie a že člověk by chtěl učit, plnohodnotně, fakt se zaměřit na to učení a polovinu toho času se vlastně bojí, jestli někde nezapomněl něco podepsat, nebo jestli nezapomněl nějakou věc a tak. Tisíc blbostí pro mě, který jsou asi důležitý jo, ale prostě mě to vůbec nezajímá. Takže tak....takže ten obdiv k těm lidem, který nejenom tady v „zušce“, ale i v těch soukromých školách maj. Že to musí být ekonomové, manažeři, jako ohromně všestranní. Jak třeba pro mě ta paní Rellichová to má dost zmáklý tohle. Nechci z ní dělat světce, každej je nějakej, ale ona má obrovský kvality, který jsou vidět pro mě. Obdiv k pedagogům obecně a taky jako když je člověk pedagog, tak by to měl dělat s nějakým záměrem a mít jasnej cíl, co s těma lidma chce dělat.

Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?

Vím, že jako pedagog musím na tu hodinu vždy přijít totálně připravena. Ani ne tak jako že budu mít vyloženě napsaný, co s nima budu dnes dělat, ale psychicky připravená a nějak mentálně v tý hodině bejt s těma dětma. Ne jen že tam jdeš jen něco udělat, to tě ty děti totálně rozválcujou. Samozřejmě lásku k těm dětem, že je mám všechny moc ráda a jsem za to ráda, protože si myslím, že je to hrozně důležitý. A zároveň si myslím, že umím být dost přísná k nim. A jsem ráda, že když prostě, že oni dokážou být někdy fakt nesnesitelný, takže mě to nenaštve vevnitř, ale říkám si tak ted' bych měla ukázat, jako že fakt ne. Tak se jakoby dokážu naštvat, být přísná, ale nenaštvat se vevnitř. Takže odehrávají se ve mě takový ty dialogy v hlavě. Svým způsobem mě to baví a zároveň mi to něco říká „Jo holka, máš se ještě co učit“, tak asi tohle. Ale obvykle, ted' dost často, se mi stává, že jdu z tý hodiny a říkám si „jé to bylo dobrý“ a ted' vím, že ty děcka mě mají i rádi. Je to určitý zadostiučinění samozřejmě je to příjemný nakonec.

Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnice a jako učitelka tance?

Od doby, co tančím to je fakt těžký, protože tancuju od mala.

Co třeba Tvá vůle, Tvůj temperament....

Řeknu to spíš od té doby, co jsem byla na konzervatoři. Člověk, aby tu konzervatoř dodělal, tak ta vůle tam musí být. Někdy mám se svojí vůlí problém, že si říkám, že jsem hrozně líná, ale potom si vzpomenu, že jsem udělala Duncan, takže tak hrozný to potom vlastně být nemůže, protože jsem to dokázala. Když mám motivaci, tak si myslím, že dokážu mít i velkou vůli. Díky tomu Duncanu, že jsem prošla a udělala pár těžkých věcí, který jsem fakt musela udělat, takže si myslím, že se mi ta vůle nějakým způsobem zpevnila, nebo nevím, jak to mám říct. Nějaká tam asi je, i když teď si dávám docela oddych. Můj temperament... No ten Duncan mi trochu srazil hřebínek a možná víc, než by měl... nejsem sebevědomá, co se toho tance týče. Je hrozně zvláštní, že když Ti přijedou stážistky ze zahraničí, tak ani nejsou tak technicky zdatný jako Ty, ale jsou tak sebevědomý. Řešej, kdy na jakéj konkurz půjdou a vůbec neřešej to, kdo je lepší/horší. Já jenom... „já tam nemůžu, protože nejsem tak dobrá“. To je tady ten hrozně blbej přístup. Prostě ten Duncan má většinou negativní motivaci a pozitivní motivaci nepoužívá. Moje sebevědomí šlo dolů od té doby. A temperament nevím.

Jsi choleric, sangvinik, melancholik....

Já si myslím, že jsem sangvinik a melancholik dohromady. Jako malá jsem byla vždycky rozesmátá hrozně do té základky, a potom v tom Duncanu přišla ta melancholičtější část mě. Protože to bylo těžký.

A co se týká profese pedagoga?

Tak tam být melancholik prostě být nemůžu. Tam je to něco jako role. Že když máš hrát někde nějakou roli, tak taky to nesmí být nahraný, že jo., nemůže to být nepravda. Takže vlastně když tady učím tak ta role není nepravdivá, že to před těma dětma nejsem já, ale prostě určitá role, že já přijdu a když mám problém s přítelem, tak to tam nepředávat. Oni tam s tím nemaj nic společnýho, oni se přišli učit tanec. Já bych řekla, že se projevuje ten sangvinik., v těch hodinách asi nejspíš, choleric ne!

Jaký je Tvůj názor na zařazení oboru Taneční výchova do systému vzdělávání?

Teď funguje to, že si ředitel normální základní školy může tanec vybrat jako normální předmět. To si myslím, že je správně. Já si myslím, že vždycky tyhle názory, respektive novinky, obyčejný lidi, co k tomu nemaj přístup k těmhle informacím o tom tanci, tak se jim to může zdát hodně zbytečný. Vůbec nechápou, o co jde. Ale jak říkám já jsem si nad tím celkem zapřemýšlela právě a jak říkám, to dítě to rozvíjí po té psychický i fyzický stránce. A potom nejde o to, aby ten člověk byl tanečník, ale prostě už od pravěku tancujeme a je to součástí nás a člověka to nějakým způsobem otevře a zjistí co vlastně je. Takže já si myslím, že prostě pro ten první stupeň vůbec nejsem proti a myslím si, že když nebudeme mít takovej ten komunistický názor, že tanec je pro holčičky a pro kluky je fotbal, protože to je zas jak holky u plotny a kluci v práci. Nebo já nevím mě to přijde furt stejný. Protože to je prostě hloupost a samozřejmě nechci z kluků dělat holky, ale v tom

tanci to prostě není. Já znám spoustu kluků z Duncanu, který jako kluci tancují a je vidět, že tancuje chlap. A když chlap umí tancovat chlapisky, tak je to úplně nádherný se na něj koukat. A nemyslím si, že by to měl být úplně tanec, ale prostě taneční a pohybová průprava. Aby ty děcka se uměly normálně postavit na svoje vlastní nohy, aby uměly padat, dokázaly vnímat hudbu, a tak dále. Dokázaly se otevřít vnitřně. Podle mě může pomoci nějak psychicky a podle toho pedagoga se projeví nějaký skrytý věci třeba i v rodinách, v tom človíčkoví, co se třeba odehrává. Může pomoci vyřešit nějaký problém, kterej by se v tom dítěti mohl táhnout až do dospělosti, nebo dál. Myslím si, že to rozhodně není mimo. Jen si myslím, že pro ty lidi by bylo dobrý, aby byly otevřeny novým možnostem a poslouchali argumenty lidí, který se s tím scházej.

Jak bys charakterizoval/a profesi tanečnicka?

Neuvěřitelně psychicky náročnou, finanční nejistotu. Ten člověk musí být dobrodruh a musí to dělat totálně srdcem. Musí strašně chtít. Jako, když si vezmu toho opravdovýho tanečnicka. Já se zrovna teď necejtím jako pravej profesionální tanečnick., já jsem teprv úplně na začátku. Teprv jsem dokončila školu a teprv mě čekají ty nejhorší věci, jako ty konkurzy a snažit se někam prodat. Zjistit teprv, jestli to chci vlastně prodat, protože to je šílená konkurence a často ne v úplně dobrý atmosféře. Takže ten člověk musí být opravdu hrozně přesvědčený o tom, že to chce dělat.

Tím se možná dostáváme k mé další otázce - Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

Já si myslím, že člověk může být jakýkoliv, když si dokáže najít svoji vlastní cestu. Je to svým způsobem osobnost. Já zastávám ten názor, že víc než talent pracovitost, to určitě. Ale tam jsou prostě vždycky, když ten člověk chce nějaký ... já nevím, jak to říct, aby to vyznělo normálně. Těch možností je tam prostě nekonečno a že jenom záleží na tom člověku, jestli je odvážnej natolik, aby si našel svoji vlastní cestu.

Jak bys charakterizovala profesi učitele tance?

Podle mě dobrej učitel tance musí mít dobrou průpravu, musí být dobrej tanečník, aby to mohl dělat. Musí mít dobrý vzdělání, musí znát dobře psychologii dítěte. Musí to brát jako, svým způsobem, jak to říct to správný slovo.... Je to svým způsobem jeho úděl, jakým způsobem to má dělat. Musí mít obrovskou lásku k těm dětem a obrovský pochopení, toleranci a zároveň být sám jako člověk velmi pevný. Nenechat se rozházet a nebrat si věci osobně. Jako mít sebereflexi, ale nebrat si věci moc osobně.

To už jsou vlastně i některé dovednosti a předpoklady této profese....

Ano...

Které z těchto předpokladů ve výkonu profese tanečnicka a učitele tance Ti na počátku scházely?

Jako mám strach a myslím si, že to je největší zářezka moje. I v tý pedagogice řekněme, ale tam to jde víc krůček po krůčku a jde to nahnat. Ale v tom profesionálním tanci si myslím, že ta odvaha je jakoby nejdůležitější. Já myslím, že svým způsobem odvázná jsem, ale než ten krok udělám, tak je to vždycky práce. Nějaký to moje sebevědomí a strach to mě asi nejmí brzdit.

Jak se Ti daří to rozvinout, pracovat na tom?

Zatím se mi to moc nedaří, nebo já nevím. Vždycky náhodou prostě přijde nějaká motivace, že to najednou jde postupně. A ani se to nedá nějak plánovat. Ono někdy prostě cejtíš, že to nejde nikam tlačit. Přicházejí Ti různé konkurzy a ty si říkáš: „no jo ty bys tam měla jít, měla bys to zkusit“ No jo, ale to je přesně ten pohled všech ostatních takhle bys to jako správná tanečnice měla dělat. A já se snažím poslouchat sebe, nechávat si čas na to a prostě až to cejtím, tak tam jít ať je to jakoby ono. Potom je ale samozřejmě těžký, protože ten můj hlas mi říká, jestli je to můj strach, nebo jestli to je, že jsem líná jo. Ale prostě nechodit na konkurzy a různé workshopy jenom kvůli tomu, že tak by to jako správně tanečnick měl dělat. To si prostě myslím, že takovej tanečnick nechci bejt. Chci si prostě najít tu vlastní cestu a právě mi to jde nejmí asi skrz ty choreografie, protože to mě baví a hodně mi to dává a mám s tím jako relativně úspěch. Třeba jsem jela do Maďarska, do Belgie, měla jsem jet i do Chorvatska, tam to nevyšlo kvůli technickým podmínkám., do Slovinska jsem jela. Takže vlastně potom tyhle ty výjezdy do toho zahraničí mě vždycky naplní prostě nějakou sebedůvěrou a nějakým nadšením. Takže já doufám, že se teď snažím i dokopat k tomu vystoupení, tak doufám, že mi to dá tu dobrou náladu a že potom mě to nastartuje na další kroky k tomu.

Co považuješ za hlavní rozdíl mezi profesí tanečnicka a učitele tance?

Dobřej tanečnick rozhodně nemusí bejt dobřej pedagog. To je prostě určitý nadání. Někdo může bejt skvělej tanečnick, ale nikdy nebude skvělej pedagog. A dobřej pedagog nemusí být dobřej, špičkovéj tanečnick. Musí mít určitě vynikající základ, ale nikdo po něm nechce, aby prostě dokázal vytvořit dokonalou choreografii a zatancoval hodinový vynikající vystoupení. Tam je zase důležitý jiný nadání a je to neméně důležitý. Když je někdo dobřej pedagog, tak to je stejně úžasný, jako když je někdo dobřej tanečnick.

Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnick a jako učitel tance? Myslím průběžně.

Tak pro mě je to docela nedávno, že jo, co jsem prošla všema těma a teďkon jakoby zkusím v praxi. Já jsem vlastně šest let a kolem toho všechny ty workshopy, byla to dobrá teorie, nebo řekněme experiment. Teoreticky a experimentálně jsem si to teď vyzkoušela. Takže téhle šest let jsem se to zkusila vyzjistit, jak to všechno funguje atd. S tím, že bych k tomu ještě něco navíc teď tenhle rok dělala, to ne.

Dáváš si pauzu....

Jo, teď jsem nebyla ani na žádných workshopech ani jsem neprocházela žádnými novějma pedagogickýmá jinýma workshopama., nebo seminářema. Teď mi to bude stačit.

To přijde zřejmě časem...

No, ten další rok bude zase o studiu, dá se říct, nebo samostudiu. O nějakým tom zkoušení víc v tom tanci, než v tom pedagogickým asi.

Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Tvým pedagogickým vedením?

Záleží to vždycky na tom věku těch dětí a záleží taky, kde učím. Já tady mám učit jakože balet, jsem pod hlavičkou baletu, akorát učím děti do třetí třídy a to by měla být vždy taneční průprava. Protože si myslím, že balet rozhodě nemůžu učit prostě desetiletý, ani dvanáctiletý děti. Ono už na tý státní konzervatoři se choděj učit dvanáctiletý děcka no, ale nebudu to hodnotit... ale rozhodně ne mladší děti 12 let, bych neučila balet, protože to je technika, která škatulkuje prostě, a já chci, aby se ty děti uměly hejbat přirozeně a aby rozvinuly to jejich. Protože ten balet hrozně jim úplně zabírá hlavy. Já to vidím, já jsem teď popový přišla sem a říkám „otoč se“ a všichni ručičky jak lopatky a hlavu nahoru. Netušej jak, vypadá to ošklivě, protože to neuměj, netušej jak. Točej se takhle vždycky a vůbec nevěděj proč, vůbec se jim to nerozsvítí a vůbec jim to v hlavě nerozvíjí žádný obrazy, nic, prostě prázdno. Dělej jenom něco, co viděly, opisujou prostě a netančej z radosti, jakoby zevnitř. A to je pro mě nejhlavnější důvod, proč nechci učit balet takhle malý děti. Chci vidět, prostě, že tancujou ze sebe. Když vidíš, že se to dítě chce hejbat a hejbe se svým způsobem tak je to to nejpěknější. Jo můžeš se věnovat tomu, jak je ta noha propnutá, jak je ta ruka propnutá a ten pohyb může být do dálky, ale může to být i skrčený, prostě ukazuju mu ty varianty toho pohybu a fakt toho správného držení těla aby potom mohl říct: „podívejte, existuje i tahle technika, která se dělá takhle, ale musíš tu ruku právě, aby to v tom baletu bylo správně, tak musíš mít propnutý ty prsty“. Když bez jakýkoli teorie toho, že ty děti mají ramena, kyčle a že to má ležet takhle, tak bez toho a jen to začneš ukazovat, tak oni to začnou obkreslovat a potom to snažení jde do kopru. Takže já jsem polovinu roku strávila jen tím, že jsem je odnaučovala ručičky jako lopatičky a tak dále. Snažila jsem se, aby tancovaly pouze ze srdce.

Jiné věkové kategorie máš?

Potom mám starší holky v tý Magdaléně, to jsou třeba už maturantky. Oni mají už dobrou techniku, ale mají zajetej určitej svůj pohybovej slovník. Takže tam se zase snažím rozvíjet jejich pohybovej slovník a aby dokázali trošičku odhodit to, co znaj a zkoušely najít něco novýho. Tam už jde víc o to tvoření tý choreografie. O tom, že se něco dělá, tady vždycky ta choreografie, to tvořím vždycky, co vlastně chci ty děti naučit jo. Jo chci tohle a tohle, to jsme se naučili, s tím by se dalo co dělat tohleto. Tady mám nějaký záměr tý choreografie a to zase vede ty starší, že oni musej přizpůsobit tý choreografii, najít

něco nového, v jejich pohybovém materiálu a to je to co je vede dál. Tady ty děti zas musím jinak na ně. Tam je důležitý je nenásilně naučit tu techniku, aby si to v tý choreografii procvičily tak, že to pak budou dělat. Samozřejmě je tam něco, co Ti pomůže. Přijdeš, ty děti si dáš třeba do kroužku. Vždycky je dobrý tam pokaždé udělat nějakou drobnou změnu. Takovou skoro nedůležitou. Ale určitě je tam vždy nějaký to soustředění, což ne vždy jde. Je tam nutný nějaký protažení. Dávám jim tam hodně i nějakou teoretickou základnu. Začátek hodiny je vždycky hodně takovej teoreticko-protahovací, potom se zaměřím na věc, co je chci naučit a snažím se to během tý hodiny budovat na tom jednom principu. V závěru tý hodiny se snažím o nějakou tu improvizaci, aby si to v tom vyzkoušely. Což je ideál, ale ne vždy se to tak povede.

Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

Rozvíjí sociální citění, rozvíjí tvořivost, rozvíjí určitou samostatnost. Rozvíjí to, že to dítě dokáže reagovat na určitou situaci. Stává se individuem. Dokáže reagovat na sebe, na dvojici, na skupinu. To je potom takový to podvědomý citění tý skupiny, podle mě to hodně rozvíjí ten tanec právě. To sociální citění je hodně důležitý podle mě. To je ten důvod proč to mít i na těch školách. Tanec je kontaktní, takže komunikace těla. Připravuje tělo, určitě rozvíjí koordinaci.

Přehled výpovědí respondentky č. 4

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?	<i>"mamka mě dala na tanec", "prostě mě to asi hodně bavilo"</i>
	Co bylo podnětem pro to, že jsi se stala učitelkou tance?	<i>"ten největší podnět byla vždy ta paní Rellichová, ta mě hodně vede a hodně mi pomáhá celou tu dobu"</i>
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	<i>"ten tanec je prostě skvělejší na to, že si prožiješ různé věci hodně reálně v tom tanci"</i>
Přínos profesí tanečnicka a učitele tance	Co Ti tanec přináší?	<i>"tanec je pro mě řekněme taková sofistikovanější řeč těla", "je tam emoce navíc"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když tančíš?	<i>"tam se dá cítit úplně všechno, od absolutního štěstí, který nechápeš, proč se děje"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?	<i>"vím, že jako pedagog musím na tu hodinu vždy přijít totálně připravena"</i>
Vliv profesí na život tanečnicka	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?	<i>"větší pojem o mým těle"</i>
	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelkou tance?	<i>"snažím se být tolerantní i k jiným učitelům, se kterými nesdílím jejich názor"</i>
Podíl profesí na změně vlastností tanečnicka	Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnice a jako učitelky tance?	<i>"ta vůle tam musí být"</i>
Předpoklady pro výkon profese tanečnicka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?	<i>"více než talent pracovitost"</i>
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	<i>"musí mít dobrou průpravu, musí být dobrý tanečník", "musí mít dobrý vzdělání"</i>
Vzdělávání tanečnicka	Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnice i učitelka tance?	<i>"ted'kon jakoby zkouším praxi"</i>
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?	<i>"sociální citění", "tanec je kontaktní, takže komunikace těla", "rozvíjí koordinaci"</i>

Příloha G

Respondent č. 5 (Filip)

Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?

Tak věnoval jsem se nejvíc asi hiphopu, house dance, popu. Ne asi ale určitě. No a street dance tancuju od 15 let.

Proč právě tento styl?

Měl sem k němu větší náklon. Tam to tehdy vycházelo aj z toho trendu. Tak nějak mě to chytlo, dokážu se v tom vyjádřit nejvíce a tak nějak to ke mně patří a sedí mi to.

Na jaké úrovni se tanci věnuješ?

To nelze odpovědět jednoznačně. Tak asi ta profí úroveň, jestli to budeme brát takhle, abychom se v tom vyznali. Ale samozřejmě člověk nikdy není natolik profí, protože v tomhle daným stylu není nikdy nikdo nejlepší, furt tam je na čem pracovat.

Jaký druh tanečního vzdělání jsi získal?

Jako co se týče street dance tak to říct nemohu.

Ani žádný taneční kurz?

Ne ne...všechno to vyšlo ze zkušenosti tak nějak.

Jak často sám aktivně tančíš?

Furt. Neustále. Když slyším hudbu, jsem neustále v pohybu, nutí mě to tančit. Nutí mě to cítit ten pohyb.

Jak dlouho tomuto stylu vyučuješ?

No pět let, co aktivně učím. Nejdřív jsem získával zkušenosti, uměl ty věci pojmenovat. Pak moji vedoucí zjistili, že jsem pochytil to důležité a nechali mě učit. Není to ale jednoduchá záležitost.

Jak často vedeš hodiny tance?

V Aliaschce (taneční škola v Olomouci), v té její podsložce jsem učil každý týden, jednu hodinu. Tam byla ta příležitost děcka učit a něco předávat. Pak jsem byl žádaný na workshopy porůznu, tak tam taky učím. Když mě někdo oslovil, tak jsem přijel učit samozřejmě.

Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?

Asi to, že jsem se narodil. Na začátku na to samozřejmě měli vliv rodiče, když to vezmu takhle., viděli, že mám na to ten talent. Na mě to šlo tak nějak vidět, pustila se hudba a já

se hýbal. Okamžitě jsem reagoval. Netuším jak jinak to říct. Pak jsem samozřejmě byl přihlášen do taneční školy a tam to všechno začalo.

Co bylo podnětem pro to, že ses stal učitelem tance?

Jak jsem říkal, nabral jsem nějaké ty zkušenosti, nebo řekněme tu taneční praxi a pak mě ti moji vedoucí nechali už nějaké hodiny odučit. Nic jiného v tom asi moc nebylo.

Co Ti tanec přináší?

Duchovno. Odproštění se od všeho. Být v komunitě, opravdu všechnu životní sílu mi to dává. Ten tanec prostě musí vycházet z toho člověka, musí to cítit. To není jen póza, to není jen věc, kterou dělám jednou za čas. Já tím prostě žiju.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?

Samozřejmě umění. Už jenom z toho pohledu, že pokud to má být umění, tak to jako sport nejde brát. Jak říkám, člověk v tom projevuje opravdu velkou životní energii.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?

Vědomosti a to je podle mě základ, než je samotnej pohyb. Než sem začal tancovat street dance tak jsem nevěděl nic a člověk by měl mít podchycenou tu historii, aby ty věci chápal. Jsem rád za ty informace, co mám. Tomu potom následovaly i ty lepší pohyby.

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

No... ono se to těžko popisuje. Je to samozřejmě pokaždý jiný, ale většinou je to pozitivum, taková ta radost z toho všeho. Cítíš se tak jakoby svobodně. Nevím, víc Ti to asi nedokážu popsat.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem tance?

V jednu chvíli jsem to učení moc neměl rád, byl jsem přesvědčen o tom, že na to nemám. Že nemám tak dobrou taneční úroveň, abych učil. Na druhou stranu mě to motivovalo. Předáváš sám sebe a to mě baví. A určitě ta zodpovědnost. Dost se u mě změnila.

Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?

Tak v každém případě jsem rád za tu zpětnou vazbu. Ať kladnou, či naopak.

A co té zpětné vazbě vlastně předchází?

Tak asi nějaká moje příprava na tu hodinu? Mám za to, co dělám i za ty lidi tam nějakou zodpovědnost a pokud mám tu hodinu dobře nastavenou, tak pak je ta zpětná vazba pozitivní. Ne vždycky se to ale povede, takže byly i takové hodiny, kdy ta zpětná vazba

byla negativní. Nemyslím tím, že za mnou lidi přišli a nadávali mi, ale bylo to na nich tak nějak vidět, že je to asi moc nebavilo, neoslovilo, ale to se prostě někdy stává.

Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečník a jako učitel tance

To je těžký. Určitě to naslouchání. Naslouchám mnohem víc lidem, byť je to i negativní. Dřív bych máchl rukou. Dál velká zodpovědnost a určitě i cílevědomost.

Jak myslíš, že by se vyvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačal aktivně tančit?

Já bych byl velká basketbalová hvězda.

A teď vážně...

Těžko říct. Já fakt nevím. Nad tím jsem nikdy takhle nepřemýšlel. A je fakt, že mám rád basket, tak třeba by mě to ubíralo tímto směrem. Mě to bylo asi předurčený, tohle. Jinak se o tom asi smýšlí, když s tím člověk začne fakt v útlém dětství a jinak, když s tím začne v patnácti.

Jaký je Tvůj názor na zařazení oboru Taneční výchova do systému základního vzdělávání?

Existují samozřejmě nějaký středoškolský taneční kurzy. V tom se lidi někdy i najdou, jsou ze sebe nadšený. Kdyby s tím děti začaly už na základní škole, tak si myslím, že to jen podpoří jejich sebevědomí. Nebojí se potom třeba komunikovat s ostatními. Obecně tanec má určitě smysl učit i ve školách. Záleží, ale kdo to bude učit taky.

Jak bys charakterizoval profesi tanečníka?

Je to živobytí stejně jako kuchař, číšník. Profese tanečníka je obohacená tím, že se můžeš věnovat divadle, taneční škole, dělat vystoupení.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

Cílevědomost. Já dám za příklad Jáju Vaňkovou, ta tenkrát přišla do brněnské taneční školy o ní nikdo pomalu nevěděl, ale tím jak bylo ochotna pracovat a byla cílevědomá tak se propracovala za krátkou dobu strašně vysoko a teď působí v Americe, je známá, hraje v tanečních filmech. Překvapuje všechny svým odhodláním., věnovala tomu celou svou životní energii. Je víc takových lidí i tady v České republice.

Jak bys charakterizoval profesi učitele tance?

Když se řekne učitel tance, tak já si představím, že stojí před tou třídou a říká „raz, dva, tři, dva, dva, tři...“ Víc bych se přikláněl k tomu taky to nazývat jako profesi tanečníka. Víc to k té profesi patří.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?

On nepotřebuje mít až tak propracovaný pohyb on musí umět učit. Nemusí být dobrý tanečník za každou cenu dobrý pedagog.

Které z těchto předpokladů ve výkonu profese tanečníka i učitele tance Ti na počátku scházely?

No nezmínil jsem dochvilnost, ta mi chyběla. Plus zodpovědnost.

Jak se Ti je podařilo rozvinout?

To přijde časem a praxí, to se srovná a myslím, že to tak měl každý tanečník, který začínal učit.

Co považuješ za hlavní rozdíl mezi profesí tanečníka a učitele tance?

Když chceš být pouze tanečník, tak jsi vlastně tak trochu sobecký. Nechceš to posouvat nikam dál a nikomu to předat dál. Kdežto když učí člověk, kterému to moc nejde a neumí si to přiznat, tak se to hodně rychle někde projeví. Člověk musí vědět na co má a co zvládne.

Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečník a jako učitel tance?

Jezdím na workshopy. Na vzdělávací víkendy s různými choreografama a tanečnicama jak z ČR, tak ze zahraničí. Teď jezdím i na hodiny Kubány a tím se teď nejvíce vzdělávám a moc mě to baví. Hodně mě motivuje kubánská salsa. Co se týče workshopů, tak ne vždy na to mám čas a ne vždy mám peníze, ale chci taky navštívit SDK (největší letní vzdělávací kemp pro tanečnický). A mimo jiné vzdělávám se i tím, že si přečtu nějaký článek, pustím si video na internetu a hledám inspiraci, sleduju novinky a tak.

Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Tvým pedagogickým vedením?

Probíhá tak, abych z toho měl dobrý pocit, že jsem něco naučil a hodina se ostatním líbila. Aby ta zpětná vazba byla pozitivní. Učím tak, aby to mělo nějakou váhu, přicházím na tu hodinu usměvavej, pozitivní. Snažím se vždy naučit něco nového, procvičit to a vyzkoušet to.

Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

Individuální vývin v tom člověku. Jedině pozitiva. Otevřenost, variabilitu, komunikaci.

Přehled výpovědí respondenta č. 5

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?	<i>"na začátku na to samozřejmě měli vliv rodiče", "viděli, že mám na to ten talent"</i>
	Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal učitelem tance?	<i>"nabral jsem nějaké ty zkušenosti, nebo řekněme tu taneční praxi"</i>
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	<i>"tam to tehdy vycházelo aj z toho trendu"</i>
Přínos profesí tanečnicka a učitele tance	Co Ti tanec přináší?	<i>"já tím prostě žiju"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když tančíš?	<i>"cítíš se jakoby svobodně"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?	<i>"mám za to, co dělám i za ty lidi nějakou zodpovědnost"</i>
Vliv profesí na život tanečnicka	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?	<i>"vědomosti a to je podle mě základ, než je samotnej pohyb"</i>
	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem tance?	<i>"určitě za zodpovědnost"</i>
Podíl profesí na změně vlastností tanečnicka	Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečník a jako učitel tance?	<i>"určitě to naslouchání", "velká zodpovědnost a určitě cílevědomost"</i>
Předpoklady pro výkon profese tanečnicka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?	<i>"cílevědomost"</i>
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	<i>"on musí umět učit"</i>
Vzdělávání tanečnicka	Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečník i učitel tance?	<i>"jezdím na workshopy, na vzdělávací víkendy"</i>
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?	<i>"jedině pozitiva, otevřenost, variabilitu, komunikaci"</i>

Příloha H

Respondent č. 6 (Adam)

Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?

U mě je to trochu jiný, než u ostatních, protože jsem Rom, takže já mám k tanci a hudbě obecně odjakživa.... Pro mě to není, že rok, dva, ale odjakživa. Ale tančím street dance a začal jsem okolo těch 10, 11 let.

Proč právě tento styl?

Tancovali jsme si s rukama, bylo to moderní, byl to trend. No a asi v těch 14 oni skončili a já jsem chtěl pokračovat, tak jsem začal chodit do jedné taneční školy tady, kde mě v tom začali rozvíjet.

Na jaké úrovni se tanci věnuješ?

Životní styl, to není úroveň. To je prostě součást mě.

Jaký druh tanečního vzdělání jsi získal?

Mně se moc nelíbí, abychom to takhle měli. To není v zahraničí, to je jen tady u nás. Mít tisíc papírů na všechno. Setkal jsem se s tím, že tu jsou trenéři, kteří mají trenérský školy, různé certifikáty na to, aby mohli učit. Měl jsem možnost být v New Yourku na Brodway a ptal jsem se těch lidí, jestli něco takového mají a funguje to tak u nich. Řekli ne, k čemu by jim to bylo, takže s tím nesouhlasím.

Chápu to tak, že mluvíš o vzdělání ve street dance....

To chápeš dobře. V baletu, v latině je to asi jinak. Street dance jako takový tancování je z ulice. Kdo na ulici Ti dá papír, že to umíš. Nikdo, takže za mě je to nesmysl.

Jak často sám aktivně tančíš?

To je dobrá otázka. Spousta lidí bere aktivní tancování tak, že chodí na tréninky a tancuje. Z mého pohledu je občas lepší na ty tréninky nechodit, odpočinout si občas od toho tancování jako takového, toho fyzickýho a taky dát prostor tomu duševnímu, myslet na to. Aby člověk nad tím uměl taky přemýšlet, byl kreativní. Takže tančím v podstatě každý den. Když nejsem na tréninku tak místo abych ničil své tělo, ničím svou mysl.

Jak dlouho tomuto stylu vyučuješ?

Já jsem zprvu učit nechtěl, necítil jsem se na to a možná jsem se i trochu bál. Ale pak tak nějak přicházely nabídky, bylo jich hodně, takže bych byl sám proti sobě, kdybych je odmítal. Takže tak...

Jak je to tedy dlouho, co jsi začal?

Myslím, že to bylo v roce 2009.

Jak často vedeš hodiny tance?

Já učím téměř každý den. Mám to tak nastavené.

Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?

U mě? Já jsem jakoby „fighter“. Já pocházím z rodiny, kde jsou buď hudebníci, nebo rváči. Pro mě bylo, v uvozovkách, snažší jít tou rváčskou cestou, ale hudba mě též bavila. Jednou jsem viděl videoklip jedné opravdu slavné breakové skupiny z Německa a ten kluk se tam točil na ruce. Šel jsem ven, točil jsem se na ruce. Přiběhly holky a obdiv. Řekl jsem si, tohle budu dělat a ony přijdou. Takže tak.

Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal učitelem tance?

No byly to ty zkušenosti určitě, který sem nabral a díky kterým mi lektori usoudili, že bych mohl taky občas něco odučit.

Co Ti tanec přináší?

Já bych řekl, že to jsou takový etapy životní. Nejdřív jsem pro to nadšení, pak ta etapa nadšení skončí, něco se naučíš, chceš si něco dokázat. Chceš se prodrat mezi ty slavný a udělá maximum pro to, aby si tam byl. Pak skončí tahle etapa a máš na výběr, jestli u toho zůstat, nebo ne. Když jo, je to součástí Tebe a ten tanec se tane Tvou přirozeností. Už to není póza, nic nad čím přemýšlíš, ale je to jakoby automatický. Takže co mi to přináší, vesměs nic. Ono je to fakt tak přirozený pro mě, že už ani nevím, proč to dělám.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?

Jak kdo.... Někdo z toho dělá sport, někdo umění. Znáám tanečnický, co jsou sportovci a znám tanečnický co jsou fakt jako umělci. Po tom jejich vystoupení se Ti chce někdy brečet, někdy máš vztek. To je to umění, že Tobě dokážou probrat ty emoce. Ale zas někteří jsou tací, že když se na to koukáš tak si říkáš: „hmm, dobrý, to je pěkný“, ale bez emoci. A tím pádem se z toho stává sport.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?

*Skrze tanec se mi otevřelo spoustu nových věcí. Co se týče naší komunity, Romů, tak tam je takový zlovyk, že všichni jsou hrozní frajírci a přitom nic nedělaj. Mě to donutilo jakoby stát se lepším člověkem, ve všech směrech. **[životní směr]** To je tím, že učím, tak se snažím děcka motivovat k lepšímu. Aby nefetovaly, netoulaly se někde po ulicích, nevlákaly se. A to všechno ten tanec jakoby spojuje. Začal jsem se díky tomu zajímat o jazyky, protože spousta toho co sem se učil je v angličtině. Začal jsem se zajímat o*

způsob myšlení lidí, protože jsem zjistil, že ta taneční komunita je taková, že Ty přijedeš na akci, nikoho neznáš a kdokoli Ti nabídne přespaní. Pro mě je to přínos.

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

To je pokaždé jiné. Různé emoce podle toho co Ti hraje za hudbu, co tančíš a tak.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem tance?

Trpělivost. Nesmírnou trpělivost. Nehádám se., nerozčiluju se, jsem klidnej. A co taky, probudil se ve mně obrovský zájem o psychologii. Tím, že učím neustále a stýkám se s různými věkověma kategoriemi lidí, tak mě baví pozorovat, jakoby jak oni smejšlejí o tom tancování.

Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?

Tanec je takový „okno do duše“. Tím, že se člověk hýbe, předává něco, v tom momentu do něj hrozně vidíš. Ne vždy dokáže člověk vše říct správně a hodně cítím s těmi tanečnický, když je učím a pozoruju.

Které změny Tvých vlastností pozoruješ tanečník i jako učitel tance?

Určitě se ve mně změnila agresivita. Já jsem byl hroznej cholerik, mě vytočilo i špatně položený pero na stole. No a teď už to není pravda, dřív jsem byl cholerik. Teď jsem asi flegmatik, nic moc mě nerozháže. To, že jsem začal učit, mě asi přivedlo k tomu se sklidnit a řešit věci s chladnou hlavou. Co se týče mého tancování, osobního, tak asi dravost. Už nemám potřebu nikomu nic dokazovat, sobě si dokazovat.

Jak myslíš, že by se vyvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačal aktivně tančit?

Byl bych nešťastnej, protože bych vedl takovej ten stereotypní život. Kdy Tě ty rodiče vychovaj snad v tom nejlepším světle – to znamená chodit do práce, mít děti, starat se o rodinu, jezdit na dovolenou a to je celý. Ten život můj by byl ochuzenej o spoustu věcí a byl by stereotypní. Takhle vedu život, kdy ráno vstanu, potkám tisíc nových lidí, mám prostor pro to být kreativní a baví mě dělat to, co dělám. Jsem svým pánem jako kdyby...

Jaký je Tvůj názor na zařazení oboru Taneční výchova do systému vzdělávání?

Jsem pro. Zase záleží, kdo by to učil, víš? Jestli tam bude někdo, kdo z toho bude dělat spartakiádu, to je potom zlý. V tu chvíli z toho bude sport. Když tam bude někdo, kdo z toho bude dělat umění a bude to umět předávat, tu lásku, tu sdílnost, tak to bude super. Ale zase se dostáváme k tomu, že když chceš takhle učit, musíš k tomu mít papíry. Nikdo z tanečníků si nepůjde dělat školy navíc, aby mohl takhle ve škole učit, takže je to v závěru není reálný. Ale nemusí to být tanec jako takový, to může být veškeré umění. Hlavně mám pocit, že mládež na základkách nemá vůbec zájem o umění.

Jak bys charakterizoval profesi tanečnicka?

Tož děláš choreografie, vytváříš umění. Pro umělce, pro reklamy, je to prostě byznys. Ale furt můžeš něco vytvářet a dělat. Můžeš dělat něco, co Tě baví, je to práce. A když si jde za svým, můžeš si vybírat a dělat ve věcech, které Ti nejvíc sedí.

A jak bys charakterizoval profesi učitele tance?

To je dobrá otázka. Záleží, jestli tomu ten člověk opravdu rozumí. Můžou to být lidi, kteří to dělají opravdu jen pro peníze. Pak jsou tací, kteří opravdu předávají tu lásku, ten tanec. Ten člověk neučí jen tanec, on předává mnohem víc. Ukazuje tu lásku, komunitu, ukazuje jim nové dveře, kterými mohou jít. Je to člověk, kterej ví, umí a dokáže předat. To je podle mě učitel tance.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

Odhodlání. Kde není talent, musí být velká dřina. Ale talent Ti taky jen nestačí. Je to ten diamant a ty do něj musíš dělat jakoby ty zářezy.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?

Je to člověk, kterej by o tanci měl vědět úplně všechno. To je pro mě Lay D – Ladislav Kabát. To je člověk, bez kterýho bych já nebyl teď tam, kde jsem.

Které z těchto předpokladů ve výkonu profese tanečnicka a učitele tance Ti na počátku scházely?

Chyběla mi ta dravost, být cílevědomější. Umět se „hecnout“ pro lepší výkon. Nejsem knedlík línej, ale já to mám tak nějak všechno v klidu.

Jak se Ti je podařilo rozvinout?

Postupem času, ještě furt na tom pracuju. Není to hotová věc.

Co považuješ za hlavní rozdíl mezi profesí tanečnicka a učitele tance?

Nevím... Asi nedokážu odpovědět, to se tak prolíná, že nevím.

Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečník a jako učitel tance?

Já se vzdělávám furt. Nemyslím jen workshopama a kurzama, ale mě mnohem víc baví vzdělávat se sdílením. Vidět ty lidi, inspirovat se s nima, mluvit o tom s nima a tak. Jakoby předávat tu energii. To je podle mě taky zdokonalení. Záleží, jestli se chceš vzdělávat pohybově, nebo mentálně. Pohybově – jezdi na workshopy a tak. Jestli mentálně,

psychiky tak poslouchej hudbu, čti. Ta hudba je hodně důležitá, hodně se mění a na základě jí, se tančí.

Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Tvým pedagogickým vedením?

To je vždy jiný. Záleží, jakej mám den, jakou má náladu. Občas přijdu na trénink opravdu unavenej, necítím žádnou energii z dětí a stane se, že si projížím si playlist v počítači, najedenou tam najdu supr písničku a otočí se to. Někdy se mi strašně chce, ale děti jsou děsně unavený a nic moc s tím nezmůžu. Pokaždé probíhá jinak.

Jaké schopnosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

Řekl bych, že schopnost vnímání, že začneš vnímat věci, který si předtím moc nevnímala. Svoje tělo apod. Tanec Ti dává prostor projevat se. Učí pokoře. Neustále se vyvíjíš, nejen tanečně, jako člověk hlavně.

Přehled výpovědí respondenta č. 6

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jsi začal aktivně tančit?	<i>"jsem viděl videoklip jedné opravdu slavné breakové skupiny z Německa a ten kluk se tam točil na ruce. Šel jsem ven, točil jsem se na ruce."</i>
	Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal učitelem tance?	<i>"byly to ty zkušenosti určitě"</i>
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	<i>"bylo to moderní, byl to trend"</i>
Přínos profesí tanečníka a učitele tance	Co Ti tanec přináší?	<i>"tanec se stane Tvou přirozeností"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když tančíš?	<i>"různé emoce podle toho co Ti hraje za hudbu, co tančíš a tak."</i>
	Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?	<i>"hodně cítím s těmi tanečníky"</i>
Vliv profesí na život tanečníka	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?	<i>"mě to donutilo jakoby stát se lepším člověkem, ve všech směrech"</i>
	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelem tance?	<i>"trpělivost"</i>
Podíl profesí na změně vlastností tanečníka	Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečník a jako učitel tance?	<i>"ve mně se změnila agresivita"</i>
Předpoklady pro výkon profese tanečníka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?	<i>"odhodlání"</i>
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	<i>"je to člověk, kterej by o tanci měl vědět úplně všechno"</i>
Vzdělávání tanečníka	Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečník i učitel tance?	<i>"workshopama, kurzama", "sdílením"</i>
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?	<i>"prostor projevovat se", "učí pokoře"</i>

Příloha I

Respondent č. 7 (Veronika)

Jakému tanečnímu stylu se věnuješ a jak dlouho?

Věnuji se standardním a latinskoamerickým tancům. Tančit jsem začala v pěti letech, takže je to už 18 let.

Proč právě tento styl?

Já sama si ho nevybrala. Rodiče mě poslali do taneční školy, protože jsem byla hyperaktivní a tak to začalo.

Na jaké úrovni se tanci věnuješ?

S partnerem jsme byli třikrát mistři ČR a semifinalisté MS, vytančili jsme si nejvyšší taneční třídu.

Jaký druh tanečního vzdělání jsi získala?

Vzdělávali jsme se samostatně čtením knih, povídáním s trenéry atd., ale „papír“ na to nemám.

Jak často sama aktivně tančíš?

Bohužel teď už jen minimálně. Dříve každý den, někdy dvakrát.

Jak dlouho tomuto stylu vyučujeteš?

Přibližně pět let.

Jak často vedeš hodiny tance?

V současnosti vedu už pouze individuální lekce pro páry a to jen narázově.

Co bylo podnětem pro to, že jsi začala aktivně tančit?

Jak už jsem říkala, rodiče mě k tomu dovedli a já u toho zůstala.

Co bylo podnětem pro to, že ses stala učitelkou tance?

Vyšlo to tak nějak plynule. Nejdřív se Vás slabší páry začínou ptát na nějaké věci, pak s nimi máte individuální lekce. K učení neprofesionálních párů jsem přešla asi hlavně z finančních důvodů.

Co Ti tanec přináší?

Tanec byl můj život. Takže všechny radosti i strasti.

Někteří tvrdí, že tanec je sport, jiní zase, že je uměním. Co si o tom myslíš Ty?

Moje „disciplína“ se jmenuje sportovní tanec. Podle mě je to sport hodně náročný na fyziku, někdy soutěže trvají celé dny. Na druhou stranu je to výstup pro diváka. Takže je to sport s uměním dohromady. Musíte podat vysoký výkon, dobře vypadat, pobavit a potěšit publikum atd.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?

Vzhledem k tomu, že jsem začala tančit opravdu jako malá holka, nevím, jaké vlastnosti to mohlo ovlivnit, ale určitě bych byla jiný člověk. Nepamatuji si své začátky, každopádně od té doby, co aktivně netančím, jisté změny pociťuji.

Co se v Tobě odehrává, když tančíš?

Jde o to, jaký tanec tančím, každý z nich má jinou charakteristiku, kterou se snažím vyjádřit, takže se snažím cítit to, co má tanec obsahovat.

Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelkou tance?

Jednotlivé prvky lépe pojmenovávám a uvědomuji si nové věci. Když jen tančíte, nepřemýšlíte tolik proč je to tak a tak. Když někoho něco učíte, musíte v tom mít jasno.

Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?

Je rozdíl v tom, jestli učím profesionály nebo amatéry. Na tom, jestli jim vše jde tak, jak má a na mé náladě. Někdy se v duchu vztekám, jindy směju.

Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnice a jako učitelka tance?

U mě jako tanečnice je to určitě cílevědomost. Od té doby, co učím tak jsem získala více trpělivosti, potom možná empatie a neberu tak nějak všechno moc vážně.

Jak myslíš, že by se vyvíjel Tvůj život dnes, kdybys kdysi nezačal/a aktivně tančit?

Pravděpodobně bych se snažila být nejlepší v jiném sportu, ale nedokážu to odhadnout.

Jaký je Tvůj názor na zařazení oboru Taneční výchova do systému vzdělávání?

Jsem stoprocentně pro. Taneční výchova by se dala promítnout do více oblastí, od sebepoznání až po zlepšování fyzického výkonu.

Jak bys charakterizovala profesi tanečníka?

Dřina, dřina a dřina, tak jako u jakýchkoliv jiných sportů. Každopádně pokud někdo tančí, pravděpodobně tanec miluje, takže je to příjemná dřina.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?

Stačí chtít. Každý umí tančit a může se dostat na vysokou úroveň. Rozdíl je jen v tom, kolik hodin je nutné věnovat tréninkům.

Jak bys charakterizovala profesi učitele tance?

Plná setkávání s lidmi, náročná na cestování, učitel je odpovědný za své žáky.

Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?

Měl by být sám výborný tanečník. Neuznávám učitele, které by se dali charakterizovat heslem „kdo neumí, učí“.

Které z těchto předpokladů ve výkonu profese tanečníka a učitele tance Ti na počátku scházely?

Začala jsem učit, až když jsem byla úspěšnou tanečnicí, takže mi snad tento předpoklad nechyběl.

Jak se Ti je podařilo rozvinout?

Vlastním tréninkem.

Co považuješ za hlavní rozdíl mezi profesí tanečníka a učitele tance?

Učitel musí interpretovat informace tak, aby to pochopil žák, takže všechny své žáky musí dobře znát. Tanečník musí znát jen sebe a svou taneční partnerku či partnera.

Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečník a jako učitel tance?

Jako tanečník i učitel tance stejně – individuálními lekcemi s úspěšnými zahraničními páry a trenéry.

Jak probíhá hodina taneční výchovy pod Tvým pedagogickým vedením?

Záleží na tom, koho učím. S profesionálními tanečnicemi se vždy domluvíme, co potřebují za hodinu zlepšovat a na tom pracujeme. S amatérskými tanečnicemi mám vždy připravený koncept celé hodiny a ten měním jen lehce.

Jaké schopnosti popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?

Kompetence komunikativní, sociální a personální, k řešení problémů.

Přehled výpovědí respondentky č. 7

Kategorie	Otázka	Výstup
Podnícení zájmu o danou profesi	Co bylo podnětem pro to, že jsi začala aktivně tančit?	<i>"rodiče mě k tomu dovedli a já u toho zůstala"</i>
	Co bylo podnětem pro to, že jsi se stal učitelkou tance?	<i>"nejdřív se Vás slabší páry začnou ptát na nějaké věci, pak s nimi máte individuální lekce"</i>
Důvod výběru tanečního stylu	Proč právě tento styl?	<i>"rodiče mě poslali do taneční školy"</i>
Přínos profesí tanečnicka a učitele tance	Co Ti tanec přináší?	<i>"tanec je můj život, takže všechny radosti i strasti"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když tančíš?	<i>"snažím se cítit to, co má tanec obsahovat"</i>
	Co se v Tobě odehrává, když vedeš hodiny tance?	<i>"někdy se v duchu vztekám, jindy směju"</i>
Vliv profesí na život tanečnicka	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy aktivně tančíš?	<i>"nevím, jaké vlastnosti to mohlo ovlivnit, ale určitě bych byla jiný člověk"</i>
	Jaké změny pozoruješ od doby, kdy jsi učitelkou tance?	<i>"jednotlivé prvky lépe pojmenovávám a uvědomuju si nové věci"</i>
Podíl profesí na změně vlastností tanečnicka	Které změny Tvých vlastností pozoruješ jako tanečnice a jako učitelka tance?	<i>"určitě cílevědomost", "získala jsem více trpělivosti, potom možná empatie"</i>
Předpoklady pro výkon profese tanečnicka i učitele tance	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl tanečník mít?	<i>"stačí chtít"</i>
	Jaké vstupní dovednosti či předpoklady by měl učitel tance mít?	<i>"měl by být sám výbornej tanečník"</i>
Vzdělávání tanečnicka	Jakým způsobem se vzděláváš a zdokonaluješ jako tanečnice i učitelka tance?	<i>"individuálními lekcemi s úspěšnými zahraničními páry a trenéry"</i>
Význam taneční výchovy - klíčové kompetence	Jaké dovednosti, popřípadě klíčové kompetence dle Tvého názoru taneční výchova rozvíjí?	<i>"kompetence komunikativní, sociální a personální"</i>